

THE ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Friday, the 19th March 1954.

The House met in the Assembly Hall, Kurnool, at half past eight of the clock, Mr. Speaker (The hon. Sir N. Venkatramaiya in the Chair.)

STARRED QUESTIONS.

QUESTIONS AND ANSWERS.

Controller's training on Estate Duty Act

* 429 Q:—SRI S. VEMAIHA:— Will the Hon. the Minister for Land Revenue be pleased to state the persons that have been deputed for Controller's training on Estate Duty Act in the State in this year?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:—No one was deputed for Controller's training on Estate Duty Act by this Government.

Sri S. VEMAIHA:— Whether any proposals are called for by the Government of India in this respect?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:— They have not called for any proposals so far as this Govt. are concerned.

మా కేసువంటి ప్రపోజల్లు పంపలేదు.

Applications for house sites from Kovvur and Polavaram Taluks.

* 585 Q:— SRI P. S. RAMACHANDRA RAO:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) the number of applications for house sites received from Kovvur and Polavaram taluks;

(b) How long they have been pending with the Government;

[19th March 1954]

- (c) why they have been kept pending;
- (d) whether the staff is responsible for the delay;
- (e) the number of applicants who have made part or full payment in advance; and
- (f) when the sites will be granted to Harijans?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

- (a) Kovvur taluk - 52
- Polavaram - 3

(b) and (c). A statement is placed on the table of the House.

(d) No Sir.

(e) 221

(f) The sites will be granted as early as possible.

Sri P. S. RAMACHANDRA RAO:—కొన్ని draft notification అయినవని మరికొన్ని draft declaration అయినవని వుంది. Draft notification అయిన తరువాత ఎన్నాళ్ళకు draft-declaration అవుతుంది? ఈ draft notification అయిన తరువాత ఎన్నాళ్ళకు యిళ్ళస్థలాలు యివ్వడము జరుగుతుంది?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—దీనికి ప్రత్యేకంగా Land Acquisition Act వుంది. Draft notification అయిన తరువాత 1 మాసంలోగా పిటిషన్ రావాలని వుంది. ఆ Act బాగా చదువుకుంటే అన్నీ తెలుస్తాయి. అదంతా ఇక్కడ చెప్పడం ఎల్లా సాధ్యపడుతుంది?

Sri P. S. RAMACHANDRA RAO:—కొన్ని గ్రామాలలో ప్రజలు ఇండ్ల స్థలాల కోసం డబ్బు డిపాజిట్ చేశారు. ఏ ఏ గ్రామాల్లో ఎంత సొమ్ము డిపాజిట్ చేశారు? ఆ డబ్బును share capital గా తీసుకొని గ్రామీణ గృహ నిర్మాణ సహకారసంఘాలను స్థాపించి గ్రామాలలో యిళ్ళు కట్టించే యేర్పాట్లు చేయిస్తారా?

19th March 1954]

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆ విధంగా ఈ క్రింది గ్రామాలలో డిపాజిట్లు చేశారు:—

(1) కుంకుడుమిల్లు	50 మంది	రు. 5,032-12-0
(2) D. ముప్పవరం	50 మంది	
(3) కొవ్వూరు బాక	41 మంది	1,230-0-0
(4) చిన్నాయగూడెం	80 మంది	1,600-0-0

ఈడబ్బు కేవలం యిండ్ల స్థలాలకు చెల్లించారు. వాళ్ళకు కావాలంటే వాటిని share capital గా ఉపయోగించే నిమిత్తం అలోచిస్తాము.

Sri S. VEMAIAH:— ఇక్కడ మిరిచ్చిన రిపోర్టులో 18-వ itemలో కొవ్వూరు తాలూకా చిత్తూరు గ్రామంవారు 22-12-45 నుంచి దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటున్నారు. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా కూడా వా రి కి 'not yet taken up for want of funds' అని చెప్పబడుతున్నాయి. ఈలోగా ఎన్నో బడ్జెట్లు గడిచిపోయినా వారికింతవరకు అందుచేత యివ్వలేదో శలవిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Funds లేకుండా యీ కాబట్టి తీసుకోలేదు. ఎందుకు యింత ఆలస్యం జరిగిందంటే శ్రమ నిజంగానే జరిగింది. నాధ్యమైనంత త్వరగానే చెయ్యాలనుకుంటాము. కొన్ని అనివార్య కారణాలు అడ్డువస్తూవుండవచ్చు.

Sri PILLAMARRI VENKATESWARLU:— 'Not taken up for want of funds' అన్నది చాలా అయిబములకు

1948-వ సం॥ నుంచి ఆవిధంగా వున్నాయి. ఈ స్కీములకు ity లు యేర్పాటుచేసి యీ సంవత్సరం ఏమైనా కొన్ని స్కీములు ిడానికి అలోచిస్తారా?

Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఈ సంవత్సరం నెలలకు అక్టోబరు 1 వరకు యిచ్చిన మొత్తము ఖర్చయి రెండవ అర్థ సంవత్సరానికిచ్చిందికూడా పూర్తిగా ఖర్చయి additional funds కు కలెక్టరుగారు వ్రాశారు. వాటి విష

[19th March 1954]

యం ఆలోచనలో వుంది. చాలాకాలంనుంచి pending గా వున్న కేసులు urgency నిబట్టి అయినా తీసుకోమని చెబుతున్నాము.

Sri M. HANUMANTHIA RAO:—1948, 1949 లో వున్న కేసులు 1950లో తీసుకున్నారు. 1945 సం॥లో పెట్టుకున్న అప్లికేషన్లు “for want of funds” abeyance లోపెట్టి వెనుకకు నెట్టారు. దీనికి కారణం ఏమిటి? Priority పద్ధతి పెట్టకపోతే వీటికి చాలా అన్యాయం జరుగుతుంది. ఎవరైతే మంతులను influence చెయ్యగలుగుతారో వారికే ముందుయిచ్చి, మిగతావారికి అన్యాయం చెయ్యటం జరుగుతోంది. లేకపోతే ఆవిధంగా యివ్వడానికి కారణం ఏమిటి?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Funds విషయమే కాకుండా urgency ని బట్టికూడా తీసుకుంటున్నారు. Welfare Officers ఒక గ్రామానికీ సోయి ఆ గ్రామంలో చాలా యిబ్బందిగా వుందనివాస్తే అక్కడ ముందుగా చేస్తారు. మరొక గ్రామంలో వున్న వాళ్ళకు నివాసయోగ్యమైన పరిస్థితులువుంటే వాటిని అట్టేపెట్టి ముందుగా అప్లికేషన్లు పెట్టినా పెట్టకపోయినా చాలా ముఖ్యమైనవని అనుకుంటే వాటిని ముందు తీసుకుంటారు. ఇవన్నికూడా పూర్తి చెయ్యడానికి five year plan వేసి 1950-51 నుంచి 1955-56 వరకు వాటిని తీసుకుని పూర్తి చేస్తున్నాము.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— అధ్యక్షా, యింటి దరఖాస్తులు ఫైనలా చేసే విషయంలో విపరీతమైన ఆలస్యం జరుగుతున్న సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. సామాన్యముగా ప్రతిదినము ఈ విషయంలో ప్రశ్న పరంపరలు వస్తున్నాయి. Inordinate delays జరగడమవల్ల హరిజనులకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. కాబట్టి యదరఖాస్తులు అతి శీఘ్రంగా dispose of చెయ్యడానికేదైనా ఒక ఊయాన్ని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ప్రతిదినము ఏదో

19th March 1954]

గ్రామాన్ని గురించి ఒక తాలూకాను గురించి అడగడము వాటికి కారణము మేము చెప్పడము జరుగుతోంది. వాటిని వెంటనే పరిష్కరించడానికి Land Acquisition Act ను amend చేయాలని చూస్తున్నాము. వచ్చే session లో బిల్లు తీసుకువచ్చామని చూస్తున్నాము.

Sri C. SUBBARAYUDU:— ఒక్కొక్క ఇంటికిచ్చే స్థలము ఒక plan ప్రకారం, hygienic principles ప్రకారం చాలినంత యిస్తున్నారా? Designs వేసి ఆప్రదేశాన్ని develop చేయడానికి వీలుగా వుండేటట్లు చూచి స్థలాలు యిస్తున్నారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఒక స్థలాన్ని select చేసినప్పుడు దానినిగురించి Health Departmentకు పంపించి, దానిని యివ్వవచ్చునా యివ్వకూడదా అని అడుగుతారు. వారు మంచిది కాదని చెబితే యివ్వరు. ఇంకా town planning programme ప్రకారం Director of Town planning కు కూడా పంపించి వారు ఆమోదించిన ప్రకారమే యిస్తారు. కనీసం ఒక్కొక్క-యింటికి 5 సెంటులయినా యిస్తారనుకుంటాను.

Sri V. RAMARAO:— శా. మంత్రిగారు సమాధానంచెప్పుతూ urgencyని బట్టి చేస్తారన్నారు. ఇళ్ళ స్థలాలు తమకు అవసరం లేకపోయినా కొందరు దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటున్నారని మంత్రిగారి అభిప్రాయమా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అవసరము, అత్యవసరము యింకా అవసరమునే విచక్షణ చెయ్యాలి. ఈ క్రమాన్నిబట్టి మొదటిది, రెండవది, మూడవది, ఈవిధంగా తీసుకుంటారు.

Sri G. RAMARAO:— మొదటి సంవత్సరం యిచ్చిన ప్రోగ్రాములో "award passed and sites granted to the Harijans" అని వుంది. Awards ను ప్యాస్ చేసినతర్వాతనే స్థలాలు grant చేశారా లేక వూరికే యిచ్చారా? కొన్నికొన్ని వూళ్ళలో award ప్యాసయి 5 సంవత్సరాలు గడచిన తర్వాతకూడా actual గా హస్తాంతరములు Hand over చెయ్యలేదు.

[19th March 1954]

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—Award ప్యా స వ గానే సామాన్యముగా భూములు hand over చేస్తారు. ఒక వేళ అభ్యంతరాలుండి అవతలిపార్టీ హైకోర్టువరకు పోయిన సందర్భాలలో మాత్రం యివ్వడానికి వీలుండదు.

Sri T. POTHARAJU:— అధ్యక్షా, అవార్డు ప్యాసైన తర్వాత కూడా యిళ్ళ స్థలాలు యివ్వడంలో చాలాచిక్కులు కలుగుతున్నాయి. సంవత్సరాల తరబడి ఆఫీసర్ల దగ్గరకు తిరగవలసి వస్తున్నది. 1948 సంవత్సరంలో విజయవాడ తాలూకా పైడూరుపాడు హరిజనులకు గ్రామంలో యిచ్చిన స్థలాలకు యింతవరకు పట్టాలివ్వలేదు. వారికి వెంటనే పట్టాలిచ్చే యేర్పాట్లు చేస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— స్థలాలు యిచ్చిన తర్వాత పట్టాలు యివ్వకుండా వున్న కేసులు నానోటీసుకు రాలేదు. మీరు చెపుతున్నారు కాబట్టి విచారించి తగిన ఏర్పాట్లుచేస్తాను.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— కొన్ని చోట్ల యిండ్ల స్థలాలు ఏలాగో సంపాదించుకొన్న హరిజనులకు యింట్లు కట్టుకోవడానికి ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తామనికూడ చెప్పి సహాయం చేయుటలేదు. అందువల్ల వారికి యిబ్బందిగావున్నది. మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో గుళ్ళ సీతారాం పురంలో హరిజనులు స్థలాలను సంపాదించుకున్నారు. కాని వారు డబ్బులేక యిళ్ళు కట్టుకోవడంలేదు. అందు చేత వారికి ఇళ్లు కట్టుకోవడానికి తగు సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ప్రభుత్వం, వారికి ఇండ్ల స్థలాలను యివ్వటానికి సహాయం చేస్తుంది కాని, గృహ నిర్మాణానికి కూడా సహాయం చేయడం కష్టం. కాని ప్రభుత్వ ఆర్థిక స్తోమత సరిగా లేదని తెలుసుననుకుంటాను. ఆర్థిక స్తోమత పెరిగిన తరువాత యిండ్ల కట్టించి యివ్వడానికికూడా ప్రయత్నం చేస్తాము.

Sri P. VENKATASUBBAIAH:— G.O. 1957 ప్రకారము స్థలాలకు హరిజనులు ఆక్రమించడానికి మార్కెటువలె కట్టవల

19th March 1954]

యున్నందున చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. ఆ G. O. ను రద్దు చేయటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆలోచిస్తాం. దానిని amend చేస్తే బాగుంటుందను కుంటాను.

Sri C. V. K. RAO:— ఇప్పుడు ప్రభుత్వం యిచ్చినటువంటి స్థలములు కొన్నిమాత్రమే ఉన్నాయి. ఆ స్థలాలలో యింతవరకు యిల్లు కట్టుకోవడమనేది జరుగలేదు. కొంతమంది వాటికోసమై దరఖాస్తులు పెట్టుకొని 1, 2, 3, 4, 5 సంవత్సరములు అయిపోయింది. వారు ఇంకా యిల్లు కట్టించలేదు. కొంతమందికి స్థలాలను యివ్వలేదు. ఇదంతా ఎందువలన జరుగుతుందో అర్థంకాకుండా ఉంది. తరువాత ఇది five year plan లో చేర్చబడిందన్నారు. 1946 నుంచి 5 సంవత్సరాలు దాటి పోయాయి. ఈ హరిజనుల ఇండ్లవిషయమై మళ్ళీ సమావేశం జరిగే లోపల ఏమైనా చర్య తీసుకుంటారా అని అడుగుతున్నాను.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:ఈ five year plan 1951 నుంచి 1956వ సంవత్సరం వరకు జరుగుతుందని నేను యింతకు ముందే చెప్పాను. ఈ plan లోనే ఈ సమస్యలన్నీ పరిష్కరించటానికి ప్రియత్నిస్తాము. ఈ విషయాలన్నీ ఒక సంవత్సరంలోనే పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఒకవేళ ఒక సంవత్సరంలో ఏ కారణంవల్ల నైనా పూర్తికాకపోతే వీటిని తరువాత సంవత్సరం పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నిస్తాము.

Sri G. SIVASANKARA REDDI:— ఈ హరిజనులు ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు roofing purposes కు, roofing కు పనికివచ్చే material ను, ప్రక్కనున్న reserve forest లో నుంచి తెచ్చుకోడానికి ప్రభుత్వం హరిజనులకు permission యిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఇది Forest Department కి సంబంధించినది. అయినా ఆ department వారికి తెలిసి, ఈ విషయమై ఆలోచించుటము.

119th March 1954

Sri P. GUNNAYYA:—అధ్యక్షా! శ్రీమంత్రిగారు, హరిజనులకు స్థలాలను యిస్తున్నామని చెప్పారు. ప్రభుత్వంవారు జిల్లా కలెక్టరుల ద్వారా స్థలాలను యిప్పించిన తరువాత, ఇంట్లు కట్టుకోవడానికి హరిజనులు ఆ స్థలములలో ప్రవేశించునపుడు కొంతమంది, రైతులు ఆ స్థలములు వారికే ఉండాలి అని చెప్పి హరిజనులను ఆ స్థలములనుంచి బోలగమని నిర్బంధించడం జరుగుతోంది. మా పార్వతీపురం తాలూకాలో నరిశిపురం గ్రామంలోను, బొబ్బిలిలో ఆరమంగి గ్రామంలోను, పాలకొండ తాలూకా కంచెర గ్రామములోను, గవర్నమెంటు ఇచ్చిన స్థలాలలో హరిజనులను రైతులు ఉండకూడదని చెప్పి వారిని యిబ్బందిపెట్టి వారిపై కోర్టులో దావా వేశారు. ఆ దావా సందర్భంలో ఆ హరిజనులకు చాల ఖర్చులు అవుతున్నాయి. నారు బీదవారు కనుక ఆ ఖర్చులను భరించలేక పోతున్నారు. అందువల్ల కోర్టు ఖర్చులను ప్రభుత్వంవారు భరించడానికి ఏ మై నా ప్రయత్నిస్తారేమో గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు తెలివిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దాని విషయమై యంతకుముందు న్యాయశాఖా మంత్రిగారితో ఆలోచించాము. వారు కూడా ఈ విషయంలో హరిజనులకు సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని చెప్పారు. తప్పకుండా ఈ విషయంలో హరిజనులకు సహాయం చేస్తాము.

Sri K. VARADACHARY:—అయ్యా! ఇది పెద్దవిషయమా తున్నది. కోస్తా జిల్లాలో ఇది చాలా పెద్దసమస్య అయినట్లు ప్రశ్నితరాల సమయంలో వస్తున్న పిశ్చలనుబట్టి తెలుస్తోంది. అందుచేత ఈ సమస్య తిరిగి తల ఎత్తుకుండా ప్రభుత్వం ఒకేసారి 10 సంవత్సరాలకు కొంత మొత్తాన్ని హరిజనులకు యిళ్ళ స్థలాలకై, హరిజనుల సంక్షేమానికి కేటాయించేస్తే ఈ సమస్యను పరిష్కరించుకుంటున్నట్లుంది. అందుచేత ప్రభుత్వం ఈ విధంగా ఏర్పాటుచేయడానికి ఆలోచిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—అవును చెప్పిన సలహా గురించి ఆలోచిస్తామండీ.

19th March 1954]

Sri G. JOSEPH:— అయ్యా! యిళ్ళసలాలు యిచ్చే సందర్భం లో మాగాణి అయితే 3 సెంటు, మెట్టప్రాంతంలో అయితే 5 సెంటు యిస్తున్నారు. దానికి కారణం ఏమిటో తెలియజేస్తారా? తరువాత అందరికీ ఎక్కడైనా సరే, ఏ భూమైనా సరే 5 సెంటు యిచ్చే పద్ధతిని ప్రవేశ పెడతారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అది ఎందువల్లనంటే మాగాణిభూముల ఖరీదు ఎక్కువ గనుక 3 సెంటుమాత్రమే యివ్వడం జరుగుతోంది. మనం అధికాహారోత్పత్తికై పాటుపడుతున్న ఈకాలంలో మాగాణి భూములను పంట భూములగానే వినియోగించాలి. అందుచేత మాగాణి భూమిని తక్కువగా 3 సెంటు యివ్వడం జరుగుతోంది.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— పశు త్యాన్ని నేను అడిగినది పూర్తిగా హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టమని కాదండీ, యిళ్ళు కట్టుకొనే సందర్భములో వాళ్ళు reserved forests లో నుంచి కొన్ని అవసరమైన materials తెచ్చుకొడానికి వారికి permission యిప్పించాలి అని అడిగాను. ప్రభుత్వం వారికి ధనరూపంలో సహాయం చేస్తారా? అని నేను అడుగలేదు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఇంతకుముందే యీ విషయం గురించి చెప్పాను. ఈ విషయమై Forest Department తో ఆలోచించి తగు సహాయం చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తామని చెప్పాను. Forest మంత్రిగారుకూడా యిక్కడే వున్నారు.

Sri G. ANJANEYULU:— Forest లో వున్నటువంటి కట్టె, కంప బీడ ప్రజానీకం, హరిజనులు తెచ్చుకొనే టప్పుడు అధికార్లు వారిని చాలా యిబ్బంది పెడుతున్నారు. అందుచేత వారిని యిబ్బంది పెట్టకుండా తొందరలో యీ విషయమై ప్రభుత్వం తగు యేర్పాట్లు చేస్తారా? దీనిగురించి తొందరలో జాగ్రత్త తీసుకొంటారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దీనికి, దానికి, సంబంధం లేదండీ.

[19th March 1954]

Sri A. VENKATARAMA RAJU:— అధ్యక్షా! మంత్రి గారు చెప్పినదాంట్లో కొంత తేడావుంది. మాగాణి భూములలో అయితే 3 సెంట్లు, మెట్ట భూములలో అయితే 5 సెంట్లు, యిండ్లకు స్థలాలను యిస్తున్నామన్నారు. పల్లపు పొంతములు grow more food కు గాను ప్రవయోగించబడుతాయి అని మంత్రి గారు చెప్పారు. కాని అక్కడున్న అధికారులు మాత్రం యీ విషయం చెప్పకుండా మాగాణి భూములు ధర ఎక్కువగా వుందన్న కారణం చెబుతున్నారు. అసలు ఇంటికి కావలసిన 5 సెంట్లు భూమి ధర ఎక్కువైనా సరే యివ్వవలసివుంది అందుచేత ఆలా 5 సెంట్లు భూమిని ఏ పొంతములోనైనా సరే యివ్వటానికి ప్రభుత్వం పరియత్నిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఇదినేను ఇండాకా చెప్పాను కదండీ, ఆలోచిస్తామని.

Sri T. LAKSHMINARAYANA REEDI:— ఈ ఇండ్ల స్థలాలను యిచ్చేటప్పుడు హరిజనులకే యిస్తారా? లేక అక్కడవుండే పేదప్రజలకు కూడా యీ పద్ధతి వర్తిస్తుందేమో తెలియజేస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— హరిజనులకు చూత్రమే ఉచితముగా ఇండ్లస్థలాలను యిస్తున్నాము. ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి బాగావుంటే పేదలకు అందరికీ యిండ్లస్థలాలను యివ్వవచ్చు.

Bore wells in the State.

*303. Q.— SRI S. VEMAIAH:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state:

- (a) the number of bore-wells in the State District-war;
- (b) the number of them out of use; and
- (c) the steps taken to repair them?

19th March 1954]

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) and (b) Statement is placed on the table of the House.

(c) Spare parts required for the Rural Welfare Scheme, pumps fitted over the bore-wells, were being formerly supplied from the Government Industrial Engineering Workshop, Madras. But this facility is not available now to the Andhra State, as the Workshop is retained in the Residuary Madras State. The Director of Industries and Commerce has, therefore, issued instructions to the Assistant Director of Industries and Commerce to obtain local quotations for the spare parts required, prepare estimates and, after getting them duly sanctioned, carry out the repairs expeditiously.

ప్రశ్నలో మొదటి రెండు భాగాలుకు సమాధానం:—
స్టేటుమెంటు బల్లమీద వున్నది. మూడవ భాగానికి సమాధానం:—
spare parts ఇదివరకు ఏ క్యమదా సు రాష్ట్రంలో వున్నప్పుడు Government Industrial Engineering Workshopలో నుంచి supply అయ్యేవి. ఇప్పుడు ఆ అవకాశంపోయింది. ఆ workshop మద్రాసు రాష్ట్రంలోనికి వెళ్ళిపోయింది. అందుచేత Director of Industries and Commerce, Assistant Directorsకు local గా spare parts చూసి, estimates తెప్పించి ఫరీక్ష చేసి sanction రాగానే repairs త్వరగాచేయమని ఉత్తరువులిచ్చారు.

Sri M. VEERABHADRAM:—ఆంధ్రరాష్ట్రంలో వుండే బోరింగు పంపులలో 168 పాడైపోయినాయి అని అన్నారు. ఎంతకాలం నుంచి అవి పనిచేయడంలేదో చెప్పగలరా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—
ఎంతకాలంనుంచి అనేది ఇప్పుడు చెప్పడానికి వివరాలులేవు. ఏవైనా spare parts విరిగిపోతే repairs కు వస్తాయి. ఏ ఏ జిల్లాలో యే spare parts విరిగిపోవడంవల్ల పనిచేయడం లేదంటే, వేరేపక్క వేయించండి వివరాలు తెప్పించి చెబుతాము.

[19th March 1954]

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:—

ఇవి పెట్టినప్పటి నుంచి పనిచేయడంలేదు. అనే అనుమానం ఉన్నది. అసలు సప్లయ్ చేసిన wells కు అటువంటివే సప్లయ్ చేసారా? దానిమీద investigation చేయించి ఎందువల్ల పాడై పోయినాయో తెలియ చేస్తారా? మన హస్తల్సులో వుండే మంచాలు అప్పుడే విరిగి పోయాయి. అట్లాగే bore-wells కు machinery supply చేయడంలో కూడా లోపం జరిగిందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

వెంకటేశ్వర్లుగారు అనుమానాలతోనే మొదలుపెట్టారు. Supply చేసింది, bore-wells sets, bore wells కాదు. Bore-wells గురించి వారు అడిగారు. మధ్య మధ్య సూటిగా జవాబు చెప్పమని అంటుంటారు. మొట్టమొదట రిపేర్సుతోనే మొదలు పెట్టారంటే, అసలు పనిచేయాలికదా. 45 sets అవసరంలేకుండా వుండడంచేత withdraw చేసారు. ఇంక హస్తల్సులో సప్లయ్ చేసిన మంచాలు విరిగిపోయినాయంటే ఎందుకు విరిగిపోయినాయో తెలియదు. మంచాలు విరిగిపోవడానికి అనేక కారణాలుంటాయి. మొత్తానికి bore-wells sets కు హస్తల్సు మంచాలకు ఏలాంటి సంబంధం వున్నదో వెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పలేకు.

Sri G. NAGABHUSHANAM:—Are the Govt. aware that the three bore wells situated within the limits of Rayadrug Panchayat Board, and which have been completed in 1928, have not been functioning even to day?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

విచారిస్తాను. 1928 నుంచి ఎందుకు పూరుకున్నారో నాకు తెలియడం లేదు.

Sri A. NILADRIRAO REDDI:—

శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 7 బోరింగుపంపులు వున్నాయి అన్నారు అవి పూర్తిగా చెడిపోయినట్లు కన్పిస్తుంది. అవి ఎప్పుటినుండి చెడిపోయినవి? ఎంతకాలంలో మరమ్మత్తు చేస్తారు?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

వివరాలు తెప్పించి మనవిచేస్తాను. రిపేర్లు తొందరలో చేయడానికి ప్రయ

19th March 1954]

త్తిస్తాము. మనం విడిపోయిన తరువాత మద్రాసు రాష్ట్రంవాని అడిగాము. కొంతకాలంపాటు నష్టం లాభం లేని పద్ధతిలో ఈ సదుపాయం ఇచ్చే అవకాశం ఇమ్మని వారు ఆలోచించి చెబుతాం అన్నారు ఈ లోపులోనే కొందర అవడమువల్ల పైన చెప్పిన విధంగా instructions పంపించాము.

Imposition of tax on nets,

*341 Q.— Sri P. SYAMASUNDAR RAO:—Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state :

(a) whether representations have been received by the Government against the imposition of tax on nets; and

(b) If so, the action the Government propose to take thereon?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—

(a) No such representations have been received by the Government. It is reported that two representations were received in the office of the Director of Agriculture and Fisheries, one regarding taxation of fishing tackle in Collair and Upputeru lakes and the other regarding collection of taxes by the Revenue authorities at Uppalam, Sompeta taluk, Srikakulam District.

(b) In Collair and Upputeru lakes licensing system for fishing is in vogue. Under this system a fee varying from Re. 0-1-0 to Rs. 15 per annum on the fishing gear and tackle used by the fishermen is being collected. This was fixed in consultation with the entire fisherfolk of the Collair area to suit their convenience. The Collair lake with its fishery is the state property and its annual fishery is worth over Rs. 5,00,000. The fisherfolk pay only Rs. 19,154 by way of taxation to Government:

[19th March 1954]

Regarding collection of taxes by the Revenue Authorities at Uppalam, Sompeta taluk (Srikakulam District) it is reported that in the Mandasa estate of Sompeta taluk ground rent for spreading fishing nets on the sea shore is collected as a miscellaneous item of Revenue and that this was vogue even before the Estate was taken over by the Government.

The Hon. Sri P. THIMMAREDDI:— చేపలుపట్టే సాధనాలమీద వేసే పన్నుల విషయమై రెండు అర్జీలు Director of Agriculture కు వచ్చినాయి. గవర్నమెంటుకు ఏమీరాలేదు. ఈ సాధనాలమీద కొల్లేరులోను ఉప్పుటేరులోను ఉప్పాలం సోంపేటలోను పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు.

Sri G. BAPANAIAH:— పన్నులు వసూలు చేయడంలో ఒక్కొక్కసారి 4, 5 వలలు కలిగివున్నవారికి ప్రతి వలకుకూడా వసూలు చేస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసునా? దానిని నివారణ చేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMAREDDI:— అలాంటివ్వడం జరుగుతోంది. అణానుంచి 15 లు వరకు వారుప్రయోగించే సాధనాలబట్టి నిర్ణయం అవుతుంది.

Sri C. V. K. RAO:— ఈ పన్నును చాలా పేదవారకు చేపలు పట్టేవారిమీద విధిస్తారు. ప్రస్తుతపున్న ఆర్థిక దుస్థితిని గమనించి దానిని రద్దుచేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMAREDDI:— దేశంలో ఆర్థిక దుస్థితి కలిగినా చేపలదుస్థితి యింకారాలేదు. చేపలు దొరకడంలేదని పాను 0-12 0ల వరకుకూడా కొంటున్నారు. ఒక విధానాన్ని అనుసరించి పన్నులు వసూలుచేస్తారు. మీరు చెప్పినదాన్ని బట్టిచూస్తే దేశములో పన్నులు కట్టడానికి మనుష్యులే వుండరు.

Sri V. SRIKRISHNA:— వచ్చిన రెండు మహా జర్ల విషయంలో ఏమిచేశారనే ప్రశ్న రెండవ భాగానికి సమాధానం రాలేదు. చెప్తుతారా?

19th March 1954]

The Hon. Sri P. THIMMAREDDY:— వచ్చిన అర్జీలు అన్నింటిమీద చర్యలుతీసుకొంటే ప్రభుత్వం పనిచేయటానికి అవకాశం వుండదు. వాటిని యోచన చేస్తారు, అవసరమని తోచినచోట, చర్య తీసుకుంటారు.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— ఏ provisions క్రింద nets మీద పన్నులు వసూలుచేస్తారు?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— మా మూల provisions క్రిందనే.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— ఏ provisions క్రింద? Local Boards Act క్రిందనా, Panchayat Board Act క్రిందనా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— చేపలుపట్టేదానికి కొన్ని provisions వున్నాయి, వాటిక్రింద.

Sri G. ANJANEYULU:— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ అణా నుంచి రు. 15 ల వరకు వసూలు చేస్తున్నామన్నారు. రు. 200 లు వరకు వసూలు చేయడంకూడా వున్నది. వీటి మొత్తం వసూలు ఎంతో చెబుతారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— రు. 19,154 లు వస్తోంది.

Sri P. SYAMASUNDARA RAO:— 6,17 సంవత్సరాల వయస్సుగల కుర్రవాళ్ళు సరదాగా నేర్చుకోవడం కోసం చిన్నచిన్న గుంటలలో, చిన్నచిన్న వలలతో ప్రాక్టీసు చేస్తుంటే, వాళ్ళ వలల మీద పన్నులు విధించడం జరుగుతుంది. బంట్రోతులు చాలా నిరంకుశంగా వాళ్ళ యిష్టంవచ్చినట్లుగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. చేపలు పట్టుకెళ్ళే స్త్రీల మొతారి దగ్గర తమకిష్టమొచ్చిన చేపలు తీసుకోనివ్వకపోతే కేసులు పెడుతున్నారు. వాళ్ళకు వచ్చే ఆదాయంకన్న పన్నుల భారం ఎక్కువగా పడుతోంది. అక్కడ ఒక చిన్నరాజ్యం నడుస్తోంది. అటువంటిది జరుగకుండా తగిన జాగ్రత్త తీసుకుంటారా?

[19th March 1954]

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— 7, 8 ఏళ్ళ కుర్ర వాళ్ళు నీళ్ళల్లోకి వెడితే ప్రమాదం వుంటుంది, కనుక వాళ్ళు తండ్రికాని, అన్నకాని వుంటాడు. ఆడవాళ్ళు, మొగవాళ్ళు త్రో వ లో కలిస్తే జరిగే పనులు జరుగుతూనే వుంటాయి. Control చేసే ఉద్యోగస్తుల అత్యాచారం కనిపిస్తోందిఅంటే, అటువంటివి రిపోర్టు చేస్తే చర్య తీసుకొంటాము.

Sri. B. LAKSHMINARSARAJU:— మంత్రిగారు జవాబు చెప్పుతూ, రకరకాలైన వలలు. ఒక season లో ఉపయోగించే మరొక season లో ఉపయోగించవు. ఉపయోగిస్తుంటే వాటన్నింటి మీద రకరకాలైన పన్నులు విధిస్తున్నారు కనుక ఆ విషయమై విచారిస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— విచారించాలి సిందే, ఒక్కొక్క-వోట చేపలు ఎక్కువగా పట్టే సాధనాలు ఉపయోగిస్తారు. ఒక్కొక్క-పుడు చిన్నచేపలు పట్టేవి ఉపయోగిస్తారు.

Sri P. SYAMASUNDARA RAO:— అధ్యక్షా! జూన్, జూలై మాసములలో చాలావోట్ల, చేపలు పట్టరాదని నిషేధించారు. చీకలు, రొయ్యలు, ఆ రోజులలోనే దొరుకుతవి. ఆవి 3, 4 అంగుళముల కంటే పెరగవు. అందుచేత ఆ రోజులలో చేపలు పట్టరాదని నిషేధించడం ద్వారా వారికి తిండికి ఏమీ దొరకక ఇబ్బంది పడుతూ అడవులలోని ఆకులు, దుంపలు తిని కలరావ్యాధికి గురి అగుచున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు ఈ నిషేధాన్ని తొలగిస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— ఆ రోజులలో చిన్నచిన్నవి ఉన్నవి వదలివేస్తే అవి పెరిగి పెద్దవి అగుతవి కాబట్టి చిన్నప్పుడే వాటిని చంపకుండా నిషేధాన్ని పెట్టడం జరిగింది.

Sri G. NAGESWARA RAO:— అధ్యక్షా! యిప్పుడు తూ. గోదావరి జిల్లా బొబ్బర్లగంగలో అక్విడిక్టుకు దిగువున చేపలు పట్టుకుని తరతరాలనుండి జీవిస్తున్నటువంటి 500 కుటుంబాలమీద ఈరోజున జరిమానాలు విధించి కేసులుపెట్టి ప్రభుత్వము అనేక బాధలు పెడుతుంది. అందుచేత జరిమానాలు వేయడము రద్దుచేసి ఆ 500 కుటుంబాలకు చేపలు పట్లకునే అవకాశము కలుగజేస్తారా?

19th March 1954]

The Hon. Sri P. TAIMMA REDDI:— చేపల వృద్ధి కోసమే కొన్ని నిబంధనలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. చేయకూడదన్న పని చేస్తే చర్యలు తీసుకొనడం జరుగుతూ ఉంటుంది. దానిలో వివరీతం ఏమిటో.

Sri M. KUNNE RAO:— కొన్ని చేపలు రెండు అంగుళాలు కొన్ని చేపలు 4 అంగుళాలకన్న పెరగవు. వాటిమీద పన్నులు వెయ్యడము అన్యాయం. పిల్ల చందమామ పరిగెలు పెరగవన్న సంగతి ముత్తిగారికి తెలిసిన విషయమే. అక్కడి ఉద్యోగులు లంచములు తీసుకొని చేపలవారిని బాధపెడుతున్నారు. కాబట్టి ఈ చిన్న చేపల మీదనే నా పన్నులు లేకుండా మినహాయించి చట్టము తయారు చేస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— గౌరవనీయులైన సభ్యులకు తెలిసిన విషయము నాకు కూడా తెలుసును. 4, 6 అంగుళముల చేపలే వదలివేస్తే పెద్దవి కావచ్చును.

Sri PRAGADA KOTAIAH:— అధ్యక్షా! చేపలుపట్టే వారిమీదనే పన్నులు వేస్తున్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. చేపలు పట్టే వారిని మినహాయించి తినేవారిమీద పన్నులు వేస్తే బాగుండదా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— చేపల అమ్మకం మీద పన్నువుంది, అవి తినేవారు భరించుతారు. కాబట్టి వేరే పన్ను అవసరంలేదు.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— యీ పన్నుల రూపేణా ప్రభుత్వానికి 19 వేల చిల్లర వస్తుందని చెప్పారు. ఈ పన్ను వసూలుచెయ్యడానికి ప్రత్యేక సిబ్బంది ఏమైనా ఉందా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— దీనికి ప్రత్యేక సిబ్బంది ఉండదు, కొన్ని చోట్ల రివెన్యూ డిపార్టుమెంటువారు, కొన్ని చోట్ల ఫిషరీసు, డిపార్టుమెంటువారు వసూలు చేస్తారు. ప్రత్యేక ఖర్చు ఏమీలేదు.

[19th March 1954]

Sri R. SIDDANNA GOWD:— నెట్స్ పైన విధించే పన్నును తీసివెయ్యడానికి ప్రభుత్వం సుముఖంగా లేదు. ఇంకొకరి, కుమ్మరి మీద కూడా పన్నులు వేస్తారా?

No answer.

Promotions to Assistant Civil Surgeons.

* 342 Q.—Sri M. VEERABHADRAM:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) the number of Assistant Civil Surgeons who are promoted as Civil Surgeons and posted as District Medical Officers since 1-10-1953;

(b) whether there are any seniors to those who have been posted as District Medical Officers who are not either promoted or posted as District Medical Officers; and

(c) Whether the principle of seniority was observed in these cases?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) Since 1-10-53, four Assistant Surgeons were posted *to act temporarily*, as District Medical Officers under emergency provisions pending approval of panel to Civil Surgeons by Government.

(b) Yes. There are two seniors.

(c) The posts of Civil Surgeons belong to selection category. Appointments thereto are made on the basis of merit and ability, seniority being considered only when merit and ability are approximately equal.

అయ్యా, మొదటి భాగానికి జవాబు 1953 నుంచి నలుగురి అసిస్టెంట్ సర్జనుల సీనియారిటీతో నిమిత్తం లేకుండా సివిల్ సర్జనులుగా ప్రొమోటు చెయ్యబడ్డారు. వారుగాక ఇద్దరు సీనియర్లు ఉన్నారు.

19th March 1954]

సివిలు సర్జనుల category ఉద్యోగస్తులు సెలక్షను కేసు ఉద్యోగస్తులు మెరిటుమీద ఎబిలిటీమీద ఆధారపడి ఈ ప్రమోషన్లు చేస్తూ ఉంటారు. గాని సీనియారిటీకూడా మెరిటు, ఎబిలిటీ ఉన్న సందర్భము లో చూస్తూవుంటారు.

Sri M. VEERABHADRAM:— ప్రొమోటుచేసిన నలుగురు కాకుండా ఇద్దరు సీనియర్లువున్నారు. మొత్తం ఆరుగురి పేర్లు సెల విస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— పేరు వెతికిచెబుతాను Read names (1) K. Chandra Rao, (2) H. M. Rao.

Sri M. VEERABHADRAM:— 1949 డిశంబరు 20 తేదీన అసిస్టెంటు సర్జనుల రిజల్ట్స్ మద్రాసు ప్రభుత్వం పబ్లిష్ చేసింది రెండు కాదు ఇంకా దాదాపు ఆరుపేర్లు ఉన్నవి. ఈవిషయం ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుందా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— ఈయిద్దరిని overlook చేసినందువల్ల వారికి ఏమీ నష్టములేదు. వారికి ప్రొమోషన్లరైటు అందులోనూ తాత్కాలిక హాస్టలుఇవి. తరువాత seniority list తయారు చేసినప్పుడు వారికి హెచ్చుస్థానము రావచ్చును.

Sri V. SRI KRISHNA:— ప్రమోషను ఇచ్చేదానికి మెరిటు, ఎబిలిటీ అనేవి approximateగా ఉండవలెనన్నారు. ఈ approximate అనే పదం వుండటంవల్ల మంత్రులు, అధికార్లు దారి తప్పడానికి అవకాశం కలిగిస్తుంది. కాబట్టి ఆ నిబంధన తొలగిస్తారా ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— దారి తప్పడానికి అవకాశము వుండదు. తప్పదారి తొక్కడానికి అవకాశం లేదని చెబుతున్నాను.

Sri M. HANUMANTHA RAO:— సీనియారిటీ లిస్టులో మొదటవున్నవారికి నష్టములేదని ఇవి టెంపరరీ ప్రమోషన్లేనని చెప్పారు.

[19th March 1954]

ఆ ప్రమోషనులకు మాత్రము recognise చేసిన seniority list వుండగా, ఇష్టం వచ్చిన వారికి యివ్వటం సుండుకు?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— లిస్టు తయారు చేయడములో వారివారి కాన్సిడెర్ను షీటులను పరిశీలించి చేస్తారు. at a glance చూసివ్రాయడం జరుగుతుంది.

Sri M VEERABHADRAM:— పేర్లు కనిపించడంలేదని అంటూ వున్నారు. నేను పేర్లు చదవతాను. అవి అవునా, కాదా చెప్పండి.

1. Dr. S. S. Hussain.
2. „ P. Jagannatham.
3. „ J. W. Samuel.
4. „ P. Seetharamaraju.
5. „ K. Chandra Rao.
6. „ H. M. Rao.
7. „ B. Sundararamamurthy.
8. „ C. T. Hemachandran.
9. „ M. Muniswami.
10. „ R. Rajagopala Reddi.

ఈ లిస్టు కృమముగా ఉందా లేదా చెప్పండి.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— మీరు లిస్టు చూపించారు కదా, అది సరిగా ఉందా లేదా చెప్పడానికి అవసరం ఏమిఉంది?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— పార్టీషన్ సమయమున అక్కడవున్న సీనియారిటీ లిస్టు ప్రకారం తయారు చేయబడింది. అందులో వ్యత్యాసము ఉంటే, వాండ్లు అప్పీలు చేయడానికి అర్హులలో పోలిషింగ్ వుంది. అందుచేత అందులో అన్వయము జరిగింది అంటే కంపైయంటు చేయడానికి దానిని సెట్ చేయడానికి అవకాశము ఉంది. నాలుగువేర్లు లేవు. గనుక మీరు అన్వయం జరిగింది అని అనుకొంటూ ఉన్నారు. ఎబిలిటీ డిస్క్రిమినేషన్లు ప్రమోషనులు ప్లస్టిఫైచడం జరుగుతుంది. అందులో వున్నటువంటిది పార్టీషన్

19th March 1954]

సమయమున డెంటిస్ లిస్టు వేశారు. వ్యత్యాసముఉంటే గవర్నమెంటు దృష్టిలోకి తీసుకొని రావచ్చును. తరచు ఈ ఉద్యోగస్తుని ఆ ఉద్యోగస్తుని ఎందుకు సూపర్ సీడు చేశారు అనడంవల్ల ఆ ఉద్యోగస్తులకు ఏమిలాభిస్తుంది? అని నేను మనవిచేస్తూ ఉన్నాను.

Sri M. VEERABHADRAM:— సీనియారిటీలిస్టు ఉపయోగము లేదని మాత్రిగాను చెప్పారు. దానికి అర్థం ఏమైరా ఉంటుందా?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఇది ప్రశ్న కాదు. శర్టైర్ వ్యధికరణగ ఉంది. ప్రశ్నలు అన్నింటికి అలా జవాబులు యిస్తున్నారు కదా అని అడుగుతూ ఉన్నారు. దీనివల్ల ప్రశ్నలు అడిగిన వారికి లాభంలేదు.

Sri C. V. K. RAO:— ప్లానింగు మంత్రిగారి చేతిలోనుంచి ఈ ప్రశ్న పై నాన్ను మంత్రిచేతిలోకి ఎలా జరిగిందో నెలవు ఇస్తారా?

No answer.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:—నన్ను పిలుస్తానన్నారు. చేతులు ఎత్తినా లాభం లేకపోయింది చేతులకు నోప్పి పట్టింది. నన్ను మూల్లాడనిస్తారా?

Mr. SPEAKER:— Please take your seat. Please take your seat.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNIAH:— I will walk out. (అని హాలు వదిలిపెట్టి బయటికి వెళ్ళారు.)

Andhra Physical Education Training College, Vijayawada

* 343. Q.— Sri M. LAKSHMANASWAMY:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state whether there is a proposal to take over the management of the Andhra Physical Education Training College at Vijayawada?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—
 No. జవాబు ఏమీలేదండి.

[19th March 1954]

Sri T. POTHARAJU:— ఆంధ్ర ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ ట్రైనింగ్ కాలేజి విషయంలో ఆర్థిక సహాయం కోరాడు. ప్రభుత్వం ఏ రకమైన సహాయం చేయకపోవడం శోచనీయం. రెండువ పాఠశాలలు, గత మాసములోనే ఒలింపిక్ పోటీలు జరిగినాయి. ఈ పోటీల సందర్భములో దండమూడి రాజగోపాలరావుగారికి ఆరువేల రూపాయలు ఇచ్చిస్తే, దానిని వారు ఉపయోగపరచలేదని తలుస్తున్నది. ఆ మొత్తమును తిరిగి స్వాధీన పరచుకొనుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— దీనిలో రెండు ప్రత్యేక ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. ఒక దానికి ఒకటి సాబంధం కూడ లేదు. ఆంధ్ర ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కాలేజికి ప్రభుత్వం ఏమి సహాయం చేయలేదు, అని అడడం నిజం కాదు. కాలేజి ప్రభుత్వదృష్టిలోకి వచ్చి ఆర్థిక బలము ఉంటేనేగాని అడ్మినిస్ట్రేషన్ తీసుకొనడానికి ఏములేదు. ఇటువంటి కాలేజీలు చాలావున్నాయి. ప్రభుత్వం ఆలోచించి ఎంతవరకు సహాయము చేయడానికి సాధ్యం అవుతుందో అంతవరకు సహాయం చేస్తుంది. గతసంవత్సరం ప్రభుత్వం ఆ కాలేజీకి రు. 2,500 ఇచ్చారు. ఇప్పటి బడ్జెటులో వచ్చేసంవత్సరానికి ఇరువైవేల రూపాయల టీచింగు గ్రాంటును ప్రత్యేకించారు. రాజగోపాలరావుగారికి ఆరువేల రూపాయలు ఇచ్చినారని చెప్పడం నిజంకాదు. అథ్లెటిక్ అసోసియేషన్ వారు అడిగితే రెండువేల రూపాయలు డొనేషన్ చేసింది వాస్తవం. దీనికి వాళ్లు లెఖ్యలు కూడా చెప్పాలి.

Sri M. R. APPARAO BAHADUR:— దీనిని గురించి ప్రశ్నలు వేశారు. దీనికిగాను నేనే రెండువేల రూపాయలు అడిగాను. ఈ పోటీల విషయంలో ఢిల్లీకి వెళ్ళారు. చునవాళ్ళు గెల్చారు కూడాను ఆసియా పోటీలకు వెళ్ళబోతూ ఉన్నారు,

Sri T. NAGI REDDI:— Is there a proposal to take over the administration of the Physical Education Training College by the Government? ఆంధ్రదేశంలో ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కాలేజి ఒకటేకదా. దీనిని ప్రభుత్వం తీసుకొనవలెను. ఎంత త్వరగా తీసుకుంటే అంత మంచిదని ప్రభుత్వం తలస్తుందా?

19th March 1954]

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—
ఉద్యమం మంచికే గ్రాంటు ఇచ్చాము. దానియొక్క పై నాన్-షియల్ కమిటీ మెంటును ఆలోచించకముందు తీసుకొనుటకు వీలు వుండదు. ప్రభుత్వం ఈ విషయమై దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నది.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:—
ఈ ఇన్స్టిట్యూషన్ తీసుకుంటే వచ్చే చిక్కులు ఏమిటి? ఎంత డబ్బు ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ అవుతుంది? దీనిని ప్రభుత్వం తీసుకోవడానికి కొన్ని యిబ్బందులు, మేనేజ్మెంట్ లో కొన్ని చిక్కులు వున్నాయన్నారు. అవి ఏమిటి?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—
Management తీసుకోదలచుకుంటే, చాలా పరిశీలన చేయాలి. ఇది అంతా పరీక్ష చేయవలసిన విషయం. ప్రభుత్వం తీసుకుంటే, చాలా యిబ్బందులు వున్నాయి. Financial స్తోమత ఎంతవుంటుందో పరీక్షించాలి. యాభయివేలు పై చిలుకు grant అడిగారు. కారణాలు ఇప్పుడే అడిగితే మనవిచేయటం కష్టం ప్రత్యేకంగా ప్రశ్న వేస్తే చెప్పతారు.

Sri M. HANUMANTHA RAO:— మనకున్నదే ఒక వ్యా యామ కళాశాల. మద్రాసు కాశేజిలో ప్రవేశంకూడా అసాధ్యం. అశ్రద్ధచేస్తే మన High Schools లో Physical Training Instructors తక్కువ అవుతారు. కనుక financial లోటుతో సంబంధం లేకుండా, అత్యవసరంగా నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత యిది. ఈ విషయం గుర్తించి. వెంటనే యీ కళాశాలను ప్రభుత్వము నిర్వహించే బాధ్యత తీసుకుంటుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—
ఈ Physical education, అవసరమే అన్నమాటకు, వివాదం అక్కరలేదు. దేశములో ఈ Physical Education College లు ఎక్కువగా లేవు. అంధ్రకు ఆర్థిక పరిస్థితులు తక్కువ. Financial stability ని బట్టి వసతులు వుంటాయి. అవసరం లేదని చెప్పటానికి వీలులేదు. అంతేగాని, వీటి విషయములో neglect చేస్తున్నామని చెప్పటం సరికాదు. అవసరంవున్న అన్ని రాష్ట్రాలలో Physical Edu-

[19th March 1954]

cation కాలేజీలు లేవు. Teaching grants కు గాను రు. 2000 లు అందుతుంది, యిచ్చాము. అవి సరిగా ఉపయోగ పడటం లేదని తెలిస్తే ప్రభుత్వమే ప్రత్యేకంగా కాలేజీని పెట్టుతుంది.

Sri T. NAGI REDDI:— యిప్పుడు run చేస్తున్నటువంటి institutions వాటి అవసరాలనుబట్టి, డబ్బు తక్కువగా పుష్కలముగా run చేస్తున్నాము. అలాగే ప్రభుత్వంకూడా వీటిని (physical training colleges) కూడా తీసుకుని run చేయగలిగి, ప్రత్యేకమైన ఇబ్బందులు ఏమిప్పున్నవి? ఇలాంటి ఆంగ్లం, హిందీ, ఉర్దూ తీసుకొన్నటువంటి ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన నష్టమేమి?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఏమిచిక్కులు వున్నాయో, ప్రభుత్వంయొక్క ఆలోచనలో వున్నది. ఆ చిక్కులన్ని చూడాలి. ఏమీ లేకపోతే ప్రత్యేకంగా పెట్టడానికి ఏర్పాటు చేస్తాం.

Sri T. NAGI REDDI:— సరియైన సమాధానం రాలేదు. ప్రత్యేకమైన institution తీసుకోవలసిన అవసరం పడుతుందా అని భావన. ప్రత్యేకంగా institution వూడాలనేసంగతి ప్రభుత్వ దృష్టిలోనికి వచ్చిందా అని అనుమానం. వీలుచుబట్టి పెట్టుకొను అనేమాట విరమించి, ఇదిచాలాముఖ్యంగా యెంచి, ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తూదా అని ప్రశ్న.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— సూటిగా చెప్పతున్నాను. Director of Public Instruction పరీక్షించి అన్ని చాలా adverse గా సలహా చెప్పారు. ఆ విషయాలన్ని చెప్పడానికి వీలులేదు. అందుకోసమే, దీనినిగురించి పరీక్ష చేస్తున్నామని చెప్పతున్నాను. కొన్ని చోట్ల grants యిచ్చాము. ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన అవసరంవస్తే బాగా ఆలోచించాలి.

Sri C. V. K. RAO:— అధ్యక్షా! ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయము. దీనిమీద అర్థగంట discussion కు అవకాశం యివ్వవలెనని కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— Next question.

19th March 1954]

Road to Sriharikota island Nellore District.

*344. Q.— Sri S. VEMAYYA:— Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state whether there are proposals with the Government to lay a road to Sriharikota Island of Nellore District from Sullurpet?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— The answer is in the negative. The work is one for the Nellore District Board to take up.

శ్రీహరికోట road విషయంలో ప్రభుత్వమునకు ఏలాంటి proposals లేవు.

Industrial Disputes in the State.

*346 Q.— Sri K. GOVINDA RAO:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state how many industrial disputes have been settled by conciliation proceedings in our State for the last one year?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Seven hundred and three.

*Grants to Andhra Physical Education Training College
Vijayawada.*

* 347 Q:— Sri M. LAKSHMANA SWAMY:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state :

(a) whether the Government have given any grants to the Andhra Physical Education Training College, Vijayawada, and

(b) if so, (1) the amounts given in the years 1952-53 and (2) 1953-54 under different heads?

[19th March 1954]

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) Yes.

(b) (1) Nil.

(2) Rs. 2,500, towards advance teaching grant. వివరాలు ఏమీలేవు.

Distribution of Sun-hemp Seed by the Agricultural Department.

* 348 Q.— Sri G. YELLAMANDA REDDI:— Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that the Agricultural Department is distributing Sun-hemp seed to those places where the same is produced in large quantity and good quality;

(b) whether it is a fact that the Government rate is Rs. 40, while the local rate is only Rs. 25 per bag; and

(c) whether it is a fact that the concerned Demonstrators have to pay the cost, if they fail to sell the same to the ryots even by force ?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—(a) Sun-hemp seed is not generally supplied to places where it is produced unless the demand is in excess of the local production or there is need for better quality of seeds.

(b) It is not correct to say that there is so much disparity between the local market rate and the rate at which these seeds are sold by the department. But there will generally be a slight increase of Re. 1-0-0 to Rs. 1-8-0 per bag due to the incidental charges like transport etc., which is quality however, set off by the better, of the quality seeds sold by the department.

(c) No. Sir.

19th March 1954]

మామూలుగా ఎక్కువ అవసరంలేదు. అక్కడ ప్రభుత్వం demonstrators ద్వారా అమ్మటంలేదు. దీని ధరకు స్థానికంగా వుండే market ధరకు కొద్ది తేడావున్నది. అప్పుడప్పుడు దీనిని తెచ్చే ఖర్చులను, ధరమీద వేయటం జరిగింది.

*Representation from the Andhra State
Handloom Weavers' Congress:*

* 349. Q.— Sri PRAGADA KOTAIAH:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) Whether the Government have received a representation dated 12-10-1953 from the Andhra State Hand-loom Weavers' Congress requesting them to exempt the Primary Weavers' Co-operatives from the levy of audit fees in view of the considerable losses sustained by the latter for the last two years, and

(b) if so, the action taken thereon?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) Yes, Sir.

(b) Government have issued orders exempting the Weavers' Societies that sustained loss from the payment of audit fees for the year 1951-52.

Zoo and Museum in Andhra State:

*350. Q.— Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state :

(a) Whether the Government have any proposal to have a Zoo and Museum in Andhra State; and

(b) if so, where and when?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) and (b) There are no such proposals.

[19th March 1954]

PRIVILEGE MOTION.

Mr. SPEAKER:— There is a privilege motion given notice of by Sri Pillalamarri Venkateswarlu. It will be taken to-morrow, as the concerned Minister is not here.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— ఈ privilege motion తరఫున concerned Minister వుండవలసిన అవసరంలేదు. దీనికి reply చేసే హక్కు ఏ Minister కై నావుంది. Concerned Minister కు ప్రత్యేకమైన సో'కల్డ్ ఏమిలేదు అని నా అభిప్రాయం కాబట్టి ఈ motion ను ఇవ్వాలే తీసుకుంటే బాగుంటుంది, సూచిస్తున్నాను.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఈ privilege విషయం, నాతో నిర్మనే చెప్పారు. ఈ విషయంలో ఏమి జరిగిందీ సంజాయిషీకోసం ఉత్తరువులు పంపాము. ఇప్పటికి ఏమీ అందలేదు దీనికి సంబంధించిన స్థలం చాలామూరములో వున్నది. అక్కడ Officer Station లో లేడు. కాబట్టి రేపు తీసుకుంటే బాగుంటుంది.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— శ్రీ విశ్వనాథంగారికి తెలియక పోవటానికే చాలావున్నది. వివరములు తెలుపవలసిన పనిలేదు. వివరములు తెలుపవలసినప్పుడు, దానికి సంబంధించిన Minister పూర్తి వివరాలు చెప్పతారు. ఇవ్వాలే యీ motion ను తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Sri C. V. K. RAO:— దీనిమీద speaker's చేయదలచుకుంటే, 'concerned Minister వుండాలని మాత్రమే చెప్పాము.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Facts కొరకు వాదించాము.

Mr. SPEAKER:— Let us take it up tomorrow.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Facts యెంత వరకు admit అయినా చాచేప్పవలసివున్నది. ఇది జిల్లాలో ఒకచోట

19th March 1954]

[Sri T. Viswanatham

జరిగింది. దానికి సంబంధించిన రిపోర్టు తెలుసుకోవటం అవసరం. Prima facie కేసు వున్నదో లేదో తెలుసుకోవటం అవసరం.

Sri C. V. K. RAO:— I rise on a point of order, Sir. I want to know what it is all about, what does it concern?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— This is all about the privilege motion.

Mr. SPEAKER:—ఈ విషయంలో report త్వరగా వస్తుందా అండ్?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Wireless message ను expect చేస్తున్నాము.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— Postpone చేయడానికి మాకు అభ్యంతరములేదు. కాని విషయమేమిటంటే, ఒకశారవసీయ సభ్యుడు ఈ విధంగా నాకు జరిగిందని చెబుతున్నాడు. Why not you allow me to give publicity to it?

Mr. SPEAKER:— I will allow you to give publicity to it. But, I will take it up tomorrow.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU.— Publicity ఇవ్వవచ్చు అని అంటున్నాడు.

Sri C. V. K. RAO:— On a point of order, Sir, Before you give a ruling on this, we want to know, what it is all about.

Mr. SPEAKER.— The House need not be made aware of any matter, unless it is admitted by the Chair.

Sri C. V. K. RAO:— Then, how can a member; or a Minister go on discussing on a matter which is not brought before the House.

[19th March 1954]

Mr. SPEAKER:— Only with reference to the admission of that matter, they are now speaking.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— మీరు ఒక విషయం చెప్పారు. Publicity చేయించమని అన్నారు. మా ఉద్దేశ్యం publicity కానే కాదు. ఇప్పుడు ఒక విషయం వచ్చింది. ఒక నారవసీయసభ్యునియొక్క privilege కు భంగము ఏర్పడింది. దీనికి publicity కి సంబంధములేదు.

Mr. SPEAKER:— I will allow the hon. Members, to speak on the subject tomorrow. So, why not we take it up tomorrow?

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— What objection has Government to the motion being admitted?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:—“What is the objection ” you ask? You allege certain facts. A prima facie case can arise only on admitted facts. The further question, whether there is a breach of privilege or not cannot arise if the facts themselves are not there. So, it is wrong to say that what I have said is objectionable. Let me assure the hon. Member that I am as zealous of the privileges of the House as the hon. Member himself. When facts are concerned we ought to give Government time to ascertain the facts. We are contacting the concerned authorities, and we shall get the information. If there is no information, there is no breach of privilege. If the hon. Member says, that every petition should be admitted on the ground of containing breach of privilege of the House, it will be very difficult to get on, because any matter can be so worded as to constitute a breach of privilege.

Mr. SPEAKER:— The Chair is as zealous of the privilege of the House as the hon. Member or the Minister. ఇది రేపు తీసుకుందాము.

19th March 1954]

Sri M. HANUMANTHA RAO:— ఆర్థిక మంత్రి గారు చెప్పినదాన్ని బట్టి వారు గూడా ఈ privilege motion విషయంలో చాలాజాగ్రత్తగా ఉన్నందుకు సంతోషము. కాని admitted facts అని అంటున్నారు. Alleged facts కే గాని admitted facts కు యిక్కడ సందర్భంలేదు.

Mr. SPEAKER:—అదంతా వేను అలోచిస్తాను. Why waste some time to-day and some time tomorrow. It is a matter for the Chair, అందుకే రేపు తీసుకుందామని అంటున్నాను.

Sri M. SUBBARA REDDI:—The House is anxious to know what it is?

Mr. SPEAKER:— It is a matter for the Chair. The House will know it in due course.

Sri M. SUBBA REDDI:— Now alone, we wish to know it, so that we may get ready for it when it comes up to-morrow.

Mr. SPEAKER:— It is not as though, it will be debated at length. If necessary, only the Member who gave notice of the motion and the concerned Minister will be allowed to talk, because it will go before the Committee of Privileges if the Chair finds there is a prima facie case. The House will know it when it comes in due course.

ADJOURNMENT MOTION RE: SPECIAL ARMED POLICE IN LEGISLATOR'S HOSTEL.

Mr. SPEAKER:—There is another adjournment motion by C. V. K. RAO, చదవండి!

Sri C. V. K. RAO:—I give notice of the following adjournment motion to discuss an urgent matter of public importance namely, that the Andhra Legislators' Hostel where the members of the Legislative Assembly,

Sri C. V. K. Rao]

[19th March 1954]

are residing has since yesterday become the resort of special armed police which creates a scene of undignified atmosphere with armed men roaming about where members of this House are put up.

అధ్యక్షా! నేను ఒక ముఖ్యమైనటువంటి విషయాన్ని చెప్పించడానికి వాయిదా తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నాను. Legislatare Members వున్నటువంటి Hostel లో సాయుధ పోలీసులు నిన్న సాయంత్రము నుంచి నిరుగుతున్నారు. ఇది ఎవరి రక్షణార్థమూకాదు. ఇది అందరియొక్క శౌరవానికి భంగకరమైనటువంటి విషయము. ఈ క్యాంపులో ఏ ప్రత్యేక పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రభుత్వము ఈ సాయుధ పోలీసులను పెట్టింది? అంతే కాకుండా కుటుంబముతో వుండేటటువంటి ఒక సభ్యుని డేరాకు ఎదురుగానే వారాలు చేయడం జరుగుతుంది. ఇది ఏమో బాగుండలేదని, అనవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా పోలీసు మంత్రిగారు House నుంచి గైర్ హాజరు అయినందు వల్ల, పోలీసులు ఈ విధంగా control తప్పారేమో, అనేది తెలుసుకోడానికి, ఏ పరిస్థితులు ఏర్పడినాయని ఈవిధంగా సాయుధ పోలీసులను పెట్టారని తెలుసుకోడానికి, యీ adjournment motionను ప్రతిపాదిస్తున్నాను

* Sri G. NAGABHUSHANAM:— On a point of information, Sir, Without the permission of the authorities. the hostel, which is called the Legislators' Hostel, which is intended, I think, for the Members to reside—some two to three hundred, agricultural coolies from Rayalaseema have entered the premises and have been using it. I do not know, with whose permission these people have entered in. It is strange that a residence intended for the legislators, has been used without the permission of the authorities. and raided by these people to carry on negotiations and arranging political meetings. (Sri T. NAGI REDDI: What do you mean?) Therefore it is in the interests of the public peace and tranquility, that the presence of the police, has been found necessary. I want to know how these people

ADJOURNMENT MOTION RE: SPECIAL 857
ARMED POLICE IN LEGISLATORS' HOSTEL.

19th March 1954]

[Sri G. Nagabhushanam

nearly two to three hundred people, entered the premises of the Hostel without permission, Which made police bandobust necessary.

Sri C. V. K. RAO:— On a point of order, Sir, ఇప్పుడు నాగభూషణంగారు మాట్లాడిన దానికి, ఈ తీర్మానానికి సంబంధంలేదు. అక్కడ ఆసక్తమంది వస్తూయంటారు. అక్కడ గోలీసులు తుపాకులుపట్టుకొని పారాచ్యేస్తూయండడం సభ్యుల శౌరవానికి భంగకరమని నేను తలుస్తున్నాను. సో లీ సు ను త్రి గారు దానికి జవాబు చెప్పాలి.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— “గైడ్ హాజర్” అనే శబ్దము చాలా అపార్థాలు యిస్తుంది. అది అంత చురుకైనగా తీసుకొనేదానికి లేదు. మంత్రి గారు గైడ్ హాజరు అయినారని మాట్లాడితే యిది శాసనసభయొక్క మర్యాదకు భంగకరం వుంటుంది. ఉత్తర హిందూస్థాన్ లో వాడుతున్నారంటే అక్కడి వాడుకవేరు. ఇక్కడ దాకినవచ్చే అర్థంవేరు.

Sri T. NAGI REDDI:—ఈసందర్భమున, ఒక చిన్నవిషయం మాత్రము చెప్పాలి. అక్కడ hostel లో ఏదో పెద్దగా raid జరిగింది, పెద్ద మీటింగులు జరుగుతున్నవని నాగభూషణంగారు ఒక విధమైన ఆరోపణ చేశారు. ప్రజలు శాసనసభ్యులవద్దకు వస్తూయంటారు. నా దగ్గరకే వారు వచ్చారు. నా లొంగై నాదగ్గరకు వచ్చే హక్కు వారికిలేదా? అసలు M. L. A. లను చూచి మాట్లాడటంవంటి హక్కు ప్రజలకున్నది. ఆ హక్కులను ఉపయోగించుకొని, వారు నా దగ్గరకురావచ్చును. నిన్న ఎక్కువమంది వచ్చారనుకోండి. రేపు ఇంకా ఎక్కువమంది రావచ్చును దానికి ఏదో పెద్ద మీటింగులు జరుగుతున్నాయని బ్రహ్మాండమైన ఆటంకాలేవో జరుగుతున్నాయని చెప్పతూ ప్రజలకు సంబంధంలేని ప్రజలనుచూస్తే భయపడటంవంటి నాగభూషణంగారు యీ motionను వ్యతిరేకించడానికి పూనుకోవడం.....

Sri G. NAGABHUSHANAM:— Sir, I want to reply, Sir.

858 ADJOURNMENT MOTION RE: SPECIAL
ARMED POLICE IN LEGISLATORS' HOSTEL.

19th March 1954]

Mr. SPEAKER:— Order, order.

ఈ విషయము అందరికి, తెలియక పోయినప్పటికి నాకు as Speaker కొంత తెలుసును. అసలు ఈ adjournment motion allow చేయదగినటువంటిదిగా నాకు కన్పడలేదు. అయితే adjournment motion disallow చేసేటప్పుడు, సభ్యులనుంచి ఒక విధమైన criticism బదులు దేరుతుంది. ఆ member మాట్లాడడము తోటే, ఆయన తరువాత ఒకరొకరు దాన్ని అందుకొని అరగంట మాట్లాడుతారు. ఇందులో urgent matter of public importance ఉన్నట్లు నాకు కన్పడలేదు. అదే మాట గౌరవనీయ సభ్యులకు నా Chamber లో చెప్పాను. కాని వారికేదో కొంచెము concession ఇస్తామని 1, 2 నిమిషములు మాట్లాడమంటే, దాదాపు 15 నిమిషము లైపోయింది. దీంతో ఉన్న విషయమేమిటంటే, last night హాస్టల్ వార్డును నాదగ్గరకు వచ్చి, 2 వందల వ్యవసాయ కూలీలు అట్టే హాస్టల్ లో వుంటూ ఈ రాత్రి అక్కడే పండుకొంటున్నారు, దీన్ని గురించి కొందరు Members objection తీసుకొని రావచ్చు కాబట్టి ఏమి చేయవలసిందని అడిగారు.

ఈ వ్యవసాయ కూలీలు రెండువందల నుండి వచ్చారనిన్నీ అప్పుడు చినుకులు పడుతున్న సమయము గనుక, బైట ఎక్కడ వుండటానికి వసతులు లేవు కాబట్టి, వాళ్లు ఆ సమయములో అక్కడనే వుండిపోతారని, వాళ్ళ తరపున శ్రీ లక్ష్మీనారాయణరెడ్డిగారు plead చేశారని, warden చెప్పారు. 200 మందివస్తే వాళ్ళందరిని Legislators' Hostel నుంచి వెళ్ళగొట్టుట మనేది, అధికారము యిచ్చారనేది, యిదంతా ఒక రగడ ఎదుక్కు, అంతగా వాళ్ళు aggressive గా వుంటే అప్పుడు action తీసుకోవచ్చును, అంతవరకు వాళ్ళను ఏమి అనవద్దు, మీ జాగ్రత్తలో మీరు వుండండి, అని చెప్పాను. పోలీసువారు వుండగా దానిలో ప్రజాశాంతికి భంగము వచ్చింది ఏమిలేదు, అయితే మాత్రము అక్కడ public meeting ఏమి వున్నది?

ఇంధులో గౌరవ సభ్యుల హక్కులకు భంగముకలిగితే, ఆ విషయమును గురించి యిక్కడ ఒక privilege motion గా తీసుక

19th March 1954]

[Mr. Speaker

రావలె నేగాని యిప్పుడు దీనికి adjournment motion గా తీసుకొని వస్తే దీనికి అర్థము ఏమీలేదు. అందులో అప్పుడు ఏమి ప్రమాదము జరిగలేదు. దీనివ్యవహారం ఎంతవరకు వస్తున్నదంటే, ప్రతి సభ్యునికి మాట్లాడటానికి chance కావాలని అంటాడు. Chanceయివ్వకపోతే, అలిగిపోతున్నారు, ఈ విషయములోని యిబ్బందులు సభ్యులుగ్రహించలేక పోతున్నారు. సభా కార్యక్రమము సక్రమముగా జరగకపోతే వీలులేదు. ఈ విధంగా ప్రతిదానికి ఒక adjournment motion తీసుకొనివచ్చి మాట్లాడటానికి అవకాశం యివ్వడం, తరువాత మాట్లాడటం జరుగుతూవుంటే, యిక యీ బజ్జటు discussion ఎట్లా జరగాలి. I find it is sheer waste of time. ఇటువంటి విషయాలన్ని ఒక privilege motion క్రింద వస్తాయేగాని adjournment motion క్రిందకు రావు గనుక నేను adjournment motion ను త్రోసి వేస్తున్నాను.

Sri C. V. K. RAO:— అయితే దీన్ని privilege motionగా తీసుకొని రమ్మన్నారు, అదేనా మీ ప్రదేశము?

Mr. SPEAKER:— "Such action as is advised to take" అని అనుకొండి. అదిపోనివ్వండి. ఇక మన బజ్జటు discussion కు టైము ఎట్లా adjust చేయాలని? నిన్న Co-operation డిమాండుకు ఒక గంట తీసుకొన్నాము. అందులో అరగంట పోయింది. నిన్న వుదయం అరగంట యివ్వాలి అరగంటో, ముప్పావగంటో దాటి పోయాము. నేను వీలులేదని అంటే మీరు గందరగోళముచేస్తారు. ఇవ్వాలి అదేమాదిరిగా శ్రీవావిలాల గోపాలక్రిష్ణయ్యగారికి కోపమువచ్చి అలిగిపోయారు. ఆయన అలక తీర్చేది ఎట్లాగో తెలియలేదు.

Sri T. NAGI REDDI:— Chance ను బట్టి time adjust చేసుకోవచ్చును. మనకు వున్న కొద్దిటైములోనే, యీవైపున కొద్దిమందిని ఆవైపున కొద్దిమందిని మాట్లాడనిస్తే, సక్రమంగా కార్యక్రమం జరుపుకోవచ్చును. ఈ దినం 45 నిమిషాలలో పూర్తిచేస్తే బాగుంటుంది అని అనుకొంటున్నాను.

Mr. SPEAKER:— Co-operation demand మీద చర్చ ప్రారంభించేస్తాము.

[19th March 1954]

BUDGET FOR 1954-55.

Voting on Demands.

DEMAND XX - CO-OPERATION.

Sri G. NAGABHUSHANAM:— Mr. Speaker, Sir, the Hon. Minister has divided the Co-operative Department into two divisions, namely, credit co-operative societies and non-credit co-operative societies. So far the credit co-operative societies are concerned, the people living in Rayadrug taluk from 1-10-1953 have been undergoing great suffering and hardships. Rayadrug taluk formed a part of Bellary district; it had a Land Mortgage Co-operative Bank located at Bellary, and it served the needs of the people of the Rayadrug taluk. Through that bank the people of Rayadrug carried on consignable business and helped the bank to function well. Now Rayadrug has been included with the jurisdiction of Dharmavaram Land Mortgage Co-operative Bank. Dharmavaram is 132 miles off from Rayadrug with the result that it has become almost impossible for the people of Rayadrug to go to Dharmavaram to transact business. Therefore, we, submitted several memorandams and requested the Hon. Minister as well as the Departmental Heads to see that a Land Mortgage Bank is located at Rayadrug including Kalyanadrug within its jurisdiction. Our request was made six months ago, and till today no action has been taken, with the result that Rayadrug has no Land Mortgage Co-operative Bank. It is very surprising that when ryots of Rayadrug taluk are willing to avail themselves of the extension of electricity and when electricity actually has been extended to their area, and they want to purchase electric motors with the financial help of the Government, the Land Mortgage Co-operative Bank is denied to them. I, therefore, request the Minister to consider this matter favourably and

19th March 1954]

[Sri G. Nagabhushanam

expedite the location of the Land Mortgage Co-operative Bank at Rayadrug, Kalyanadrug being included in its jurisdiction.

Secondly, I came to another important question; that is the people of weavers' co-operative society. I have already drawn the attention of the House that the weavers of Rayadrug are undergoing great suffering and no relief is given to them inspite of agitation.

Rayadrug is a weavers' centre. It has a population of nearly 10 thousands. There are a large number of loomes there, and the weavers Co-operative society has to purchase from Anantapur, a place which is 107 miles from Rayadrug. Needless to say, how difficult it is for the people of Rayadrug to go to Anantapur to purchase yarn etc., Therefore we have submitted petitions memorandams and similar things to the concerned authorities to open an emporium for sale of yarn and hand loom products at Rayadrug for the benefit of the weavers of Rayadrug. Even this humble request has not been granted even to this day, with the result the weavers are undergoing great hardships and in course of time they may become a danger for the well being of the society.

Thirdly, after the grant of 20 lakhs of rupees which was allotted for the relief of weavers by Government, this sum has not seen the light of the day, and the Rayadrug weavers' co-operative society has not been functioning at all since the accumulation has not been cleared. There is therefore large accumulation of stocks, and day to day that quantity is increasing and as a result there is growing unemployment also. So long as accumulation of stock is allowed to go on and it remains unsold, there can be no employment and functioning of the society. Even to this day, though I have drawn the attention of the District Registrar to it, the stock has not been cleared. The executive order of the Registrar seems very strange and amusing. I am told he has

Sri G. Nagabhushanam]

[19th March 1954 ']

not given order for the investment of monces granted for the purchase of finished goods and disposal of stocks. It is strange how this has happened, even though the non-credit side of the Co-operative Department in Andhra has been functioning well. I would therefore, request Government to take immediate steps in the matter. There are three co-operative societies of the weavers in my taluk. They are at Hirala, Vithal and Rayadrug. These weavers' societies are to-day not at all functioning. They have been closed as they have no capital to provide yarn to the weavers. They are begging in the streets for works. So, I request the Hon. Minister to take immediate steps to clear off the accumulated stock of goods, distribute yarn and afford employment to weavers.

Lastly, a word about co-operative movement in foreign countries. The cooperative movement in foreign countries has rendered yeoman service. The co-operative movement is a success in Andhra State so far it has opened a Co-operative Spinning Mill to supply yarn to weavers. Secondly the Yemmiganur Co-operative Society at Yemmiganur is a great success and affords an ideal for other weavers' co-operative societies in the State. But in spite of all this, the progress of the movement is not very encouraging in village side or even in taluks for, the staff that is employed in the Co-operative Department, in my humble opinion, lack zeal and enthusiasm and necessary technical equipment. This zeal and enthusiasm is essential for all Government servants in a welfare State to work hard to achieve the ideal. In my humble opinion the present staff in the Co-operative Department as well as in other Departments of the State lack this zeal and enthusiasm. The reason is not far to seek. They have all been trained under British when was a Police State rather a welfare State. In a welfare State the officials em-

19th March 1954]

[Sri G. Nagabhushanam

ployed have to change their hearts and carry out the ideals of a welfare State. I therefore request the Hon. Minister to infuse enthusiasm and zeal in Government officials with a view to realise the aims of a welfare State, failing which the progress of the State is bound to beslew. As matter stand, in Anantapur district the work is very, very slow and the official of the co-operative department are not taking any interest for the promotion of co-operation.

In Rayadrug taluk, there are a large number of independent weavers carrying on handloom industry, partly of silk and partly of yarn. They also use lace for embroidery and artistic work. Most of these weavers are not included within the co-operative fold. I would suggest amending the Co-operative Societies Act suitably so as to include these weavers who are carrying on silk and yarn industry in Rayadrug, in the co-operative fold. So far, the co-operative movement has not touched this aspect of the question and the indifferent attitude of Government officials in the Co-operative Department is responsible for this slackness. No doubt our Ministers are really very enthusiastic and patriotic. But, what matters is, as once Sri Rajagopalachariar said, unless the administrative officials are really imbued with patriotism, this work cannot be carried on. With these few remarks, I conclude. Thank you, Sir.

*Sri K. SUBBA REDDI:— అ ధ్యక్షా! ఈ స మా కా ర పుద్యమం గు రిం చి చెప్పా లం తే, చాలా విషయాలు వున్నవి. ముఖ్యంగా మా గుంటూరుజిల్లాలో, మా జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు క్రెడిట్ సొసైటీలలో అక్కడ ప్రజలకు చేస్తున్న ప్రజాతంత్ర విరుద్ధ చర్యలను గురించి, ఇదివరకు ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రములోనూ, యిక్కడ ఇప్పుడ రాష్ట్రములోనూ కూడా మన మంత్రిగారిలో అనేక స్వార్థ

Sri K. Subba Reddi]

[19th March 1954

విన్నవించుకోవడం జరిగింది. కాని దాని విషయంలో యేమిచర్య తీసుకొన్నారో తెలియదు. అక్కడ సహకార ప్రద్యమంలో యేరకమైన మార్పులు రాలేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా యీ సొసైటీలు ప్రజాతంత్ర పద్ధతులలో నడవటం లేదు. ఇప్పటికే గుంటూరు జిల్లా కోఆపరేటివ్ ప్రభ్యాంకు అట్టి పరిస్థితులలోనే మరి అధ్వాన్నంగానే వున్నదని నేను వేరే చెప్పవసరములేదు. వారు ఎరికి యిష్టము వచ్చినవారికి, అనుచరులకు, ఆ గ్రామంనుండి యెన్నో లక్షల రూపాయలు బినామీ లో నున్న గానివ్వటం జరిగింది. అంతే కాకుండా ముఖ్యంగా పల్నాడు తాలూకాలో బినామీలో నున్న 7,50,000 రూపాయలు పున్నవి. అదే విధంగా అవి వసూలు కాకుండా వున్నవి. ప్రజలకు అసలు అప్పులు వున్నవో లేదో తెలియదు. ఎవ్వరో కొందరు తీసుకొన్నారంటే అవి యెవరు తీసుకొన్నారో తెలియదు. ఈ విషయంలో నాకు చాలా reports వచ్చివి. వారిమీద decree అయినా వున్నాడో లేదో తెలియదు. అవి ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు నష్టం కలిగించే పదతిలోనే వున్నాయని నేను చెబుతున్నాను.

కొన్ని పాలకో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు వున్నాయి. వాటిలో పాలులేవు. సరఫరాలేదు. ఆవులులేవు, గేదెలులేవు, పాత్రలులేవు, యేమీలేవు. ఆ సొసైటీలలో డబ్బు పెట్టడం మాత్రం జరుగుతున్నది. పల్నాడు తాలూకాలో, పిడుగురాళ్ళలో “మార్కెటింగు ఫెడరేషన్” అని ఒకటి పెట్టారు. అక్కడగింజలు వ్యాపారం చేస్తున్నామని ఆ federation వారు చెప్తూ వుంటారు. అందులో 30 వేల రూపాయలు డబ్బు insure చేశారు. అక్కడగింజలులేవు కాని officers వస్తే మాత్రం పాతగాదెలను, పైన కొత్తగా మట్టిపూసి, చూపిస్తారు. అసలు నిజంగా ఆ గాదెలో మట్టిమాత్రమే వుంటుంది. కావలసినవస్తే, యిప్పుడు వెళ్ళి చూడండి, నిజం బయటపడుతుంది. ఆ విధంగా బ్యాంకుల, సొసైటీల పెత్తనదార్లు, ప్రజల కళ్ళకు గంతులుకట్టి పెద్ద పెద్ద మేడలు, మిద్దెలు కట్టించుకొంటున్నారు. తుమ్మలపల్లి చెరువు credit society లో లక్ష యేబది వేల రూపాయలు నాలుగు సంవత్సరములనుండి వసూలు కాకుండా వున్నది. అందుకని ఒక Senior

19th March 1954]

[Sri K. Subba Reddi

Inspector ను వేశారు. అయినా అది వ నూలు కా లేదు. ఒక పల్నాడు తాలూకాలోనే రు 7,50,000 లు వనూలు కాలేదు. ఎవరయితే దానికి బాధ్యులో వారిపై యేమి చర్య తీసుకొన్నారని నేను అడుగుతున్నాను. ఈ సాస్టేటిల పేరుతో యెంతమంది పెద్దమనుష్యులు యేరూపంలో యీ విధంగా పనిచేస్తున్నారో నేను చెబుతున్నాను. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం యేమి చర్య తీసుకోవటాలేదు.

శ్రీ గోగినే లక్ష్మీనారాయణగారు Guntur Mar eji g Federation అని ఒకటి పెట్టారు. అది దిచాలా ఎత్తింది దానికిగద రు 36,00,000 లు నష్టంవచ్చింది. ఈ విషయములో ప్భుత్వం యేమి చర్య తీసుకొన్నదని నేను అడుగుతున్నాను.

ఇదివరలో శాసనసభ్యులుగావున్న శ్రీ మేడూరి నాగేశ్వరరావుగారి మేనమామ గుంటూరు సేల్సు సాస్టేటి అని ఒకటి పెట్టారు. అందులో దాదాపు 20వేల రూపాయలు నష్టంవచ్చింది. దీని విషయంలో గూడా ప్రభుత్వం ఏమిచర్య తీసుకొన్నది?

నిన్నటిచర్యలో Mohan Industries అని వచ్చింది, ఆ పెద్దమనిషి Guntur Co-operative Bank అధ్యక్షుడు loans యిచ్చి బ్యాంకు ను దివాలాతీయించే స్థితికి తెచ్చారు. వారు వారికి సంబంధించినవారికే గ్రామాలలో చిన్న ముఠాదారులనుపెట్టి, వారు అధికారం చలాయించడం కోసమని, వారిపొట్టలు నింపుకోవటం కోసమని, ఈ పనులన్నీ చేస్తున్నారు. వారికి సంబంధించిన పెద్దలే యిప్పుడు contractors గా చేస్తున్నారు. వారు అనేక credit societiesకుప్రెసిడెంట్లుగా వున్నారు. వారికి స్వంత ఆస్తులులేవు. అవి వారి భార్యలపేర పెట్టుకుంటున్నారు. వారు ఈ విధంగా ప్రజలను, ప్రభుత్వమును మోసము చేస్తున్నారు. అందుచేత, తక్షణం ప్భుత్వం Guntur Co-operative Bank మీద లెక్కలు తనిఖీ చేయడానికి ప్భుత్వోద్యోగిని నియమించాలని నేను ప్రభుత్వమును కోరుతున్నాను. రెండవది, యీ గుంటూరుజిల్లా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకువారినితో ఏమిటి? ఎక్కడ నా, ఎవరై నా credit societyని ప్భారభిస్తే ఇతరులెవ్వరై నా credit society ని ప్భారభము చేయబోతున్నే, వారు రయితలకు యెక్కడ నేవచేసేపోతారో అని చేప్చ, యీ

Sri K. Subba Reddi]

[19th March 1954

societiesకి అప్పులు యివ్వని కారణంచేత ఇంతవరకు అనేక societies register కాబడలేదు. అలాంటి సొసైటీలు ముఖ్యంగా నర్సరావు పేట తాలూకాలో వున్నవి. ఇష్టంవచ్చినట్లు సొసైటీలు వారిపేరుతో యేర్పాటు జరుగుతున్నవి. వాటిలో అప్పులు వారిలో వాటికి యివ్వటం జరుగుతున్నది. ఈ విషయం ప్రభుత్వానికి నేను ఎన్నో పర్యాయాలు చెప్పినా, ప్రభుత్వం గమనించటంలేదు. వారు ఎక్కడ గౌరవస్థులు అవటంవల్ల ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవటంలేదు. ఈలాగే శ్రీ సాణీవరెడ్డి గారి కాలనీ స్ట్రీ ఎన్నికలలో ఈ bank అధ్యక్షుడు దాదాపు 20,000 రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినట్లు వినికిడి. నేను పై విషయాలకు ప్రస్తుత మద్రాసు రాష్ట్రంలోనూ, ఆంధ్రరాష్ట్రంలోనూ విచారణ చేయాలని అడిగివున్నాను. అందుచేత, దానికి ప్రభుత్వంవారి సంజాయిషీ చెప్పాలని అడుగుతున్నాను.

(At this stage, Sri G. Nagabhushanam occupied the Chair.)

రెండవ విషయం, అక్కడక్కడ కొంతడబ్బులు పెసిడెంట్లు జమ కట్టారు. ఆవిధంగా జమకట్టినడబ్బు ఇంతవరకు ఏబ్యాంకులలోకి చేరలేదు. ధర్మవరం సొసైటీలో ఆరువేల రూపాయలవరకు వసూలుఅయినా, ఇంతవరకు దానిని యే Central Bank లోను జమకట్టలేదు. అదేవిధంగా గుళ్ళపాడు, గొట్టిబండ, కోళ్ళపాడు మొదలయిన సొసైటీలలో వసూలైన మొత్తాలుకూడా జమకట్టబడలేదు. ఇలాంటివి కొన్ని మా పల్నాడు తాలూకాలో 105 సొసైటీలు వున్నవి. అసలు ఇన్ని సొసైటీలు భారతదేశంలో వున్నాయా? అని అడుగుతున్నాను. ఈ రోజున పాలకు సహకార సొసైటీ, రైతుల సొసైటీ ఒకటి, పాలిటికల్ సొసైటీలే ఇవన్నీ. తేనెటి సొసైటీ ఒకటి, ఇవన్నీకూడా ప్రజల నెత్తిన టాపీపెట్టడానికే ఇటువంటి సొసైటీల list నా దగ్గర వుంది. ఇలాగున ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క సొసైటీ గ్రామ గ్రామన్నా రాష్ట్రంలో కొంతమంది వ్యక్తులు manage చేసినవి వున్నాయి. జిల్లా కాంగ్రెసు పెసిడెంట్లు, తాలూకా కాంగ్రెసు పెసిడెంట్లు, పట్టణ కాంగ్రెసు పెసిడెంట్లు.

19th March 1954]

[Sri K. Subba Reddi

డెంట్లు వీరిచేతుల్లోవున్నాయి. అందుచేత, ఈ Co-operative Bank మీద ఒక Special Officer ను వేసి, విచారణ చేయించవలసినదని నేను కోరుతున్నాను.

నేను దీని విషయంలో కొన్ని applications పెట్టాను. విచారణకు పెట్టారు. కొన్ని instances తీసుకొని రైతులందరు గోలపెడుతున్నారు. నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొస్తే, ఎవరో ఒక ఆఫీసరువచ్చి నన్నుగాని, ఆ రైతులనుగాని, కలుసుకోకుండా అన్నీ సక్రమంగా వున్నాయని చెప్పి, వేలు ముద్రలు, కాలిముద్రలు వేసుకొని వ్రాశాడు. దీనికి ఆ ఆఫీసరు బాధ్యుడా? లేక ఆ కో-ఆపరేటివ్ ప్రెసిడెంట్ బాధ్యుడా? ఈ రూపంలో విచారణ జరుగుతున్నది. కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వం ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును వేసి గుంటూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు వ్యవహారాలను పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఈమధ్య ఇంకోవిషయం జరిగింది గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసువారి నుండి ఒక కారుకు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకువాళ్ళు 12 వేల రూపాయలకు కొన్నారు. ఆ కారుకు రివేరు నిమిత్తం 20 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయిందని చెప్పారు. అది తిరిగి 2 వేల రూపాయలకు అమ్మేశారు. మళ్ళీ కొంత డబ్బుపెట్టి ఇంకొక కారు కొన్నారు. ఈ రూపంలో అనేక విధాలుగా వ్యవహారకాండలంతాకూడ జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు అత్యవసరముగా లక్షరూపాయలు రైట్ ఆఫ్ చేయాలనిమాస్తున్నాడు. దానిగురించి మంత్రిగారు ఆలోచించాలని చెప్పకూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri M. SUBBA REDDI:—

తాత్కాలికాధ్యక్షా! కో-ఆపరేటివ్ డిమాండుమీద cut motion ను move చేస్తూ శ్రీ కృష్ణారావుగారు కో-ఆపరేటివ్ మూమెంటును గురించి ఫండమెంటల్ విషయాలను గురించి చాలా విపులంగా చెప్పారు. ఈ దేశంలోనే కాక ఇతర దేశాల్లోకూడా ఎలా వున్నది చెప్పారు. కాబట్టి యీ దేశంలో మనం కో-ఆపరేషన్ ఎంతవరకు అనుసరిస్తున్నాము అని చూస్తే ఈ principles మనలోలేవు. వెస్టెడ్ ఇంటర్వ్యూను share holders లేకుండా వుండాలని చెబుతున్నారు. నామినేటెడ్ డైరెక్టర్లుగాని, ఛేర్మన్లుగాని వుండకూడదని చెప్పారు. ఈ రెండూకూడా యిక్కడ వున్నాయి. మా సంద్యాల హాస్బిల్డింగ్స్

Sri M. Subba Reddi]

[19th March 1954

కోపరేటివ్ సొసైటీని ఉదాహరణగా తీసుకొనిన చాలును. అధికావరేటివ్ కింద వున్న భూమిని యిళ్ళకు తీసుకో కూడదని మంత్రిగారు నేను ఉదయం ఒక విషయములో చెప్పారు. కాని మా నంద్యాల పశాన్ బిల్డింగ్ సొసైటీకి 2 కారులు పండే భూమిని 30 యెకరాలు తీసుకొన్న ఇంకూలో అర్థమేమిటో నాకు తెలియలేదు. ఈ భూమి అనుకూలమైనది కాదని మున్సిపల్ వారు ఆరోగ్య శాఖ వారు చెప్పినా కూడా దాన్ని తీసుకొన్నారు. వారు తీసుకొనినప్పటికి 2 సంవత్సరాలుగా ఎదురు బంజరులుగా పెట్టారని నేను అడుగుతున్నాను. ఒక్కొక్క కారుకు 600 వందల బస్తాలు నొప్పున రెండు కారులకు 12 వందల బస్తాలు అవుతుంది. అయితే ఇక్కడ ఇళ్ళపని ప్రారంభించేప్పటికి 5 అడుగులలోనే నీళ్ళు తేలాయి. పునాదులనుండి గోడ అరడుగులకు వచ్చే టప్పుటికి కూలిపోయింది. ఈ సంజీవనగరం యీ విధంగానే కూలిపోతుందా అని నా అనుమానం. పోనీ గట్టిప్రయత్నం చేశారంటే ఎండా కాలం వచ్చేప్పటికి ఎండలవల్ల cracks యిస్తుంది. కడకు యీ సంజీవనగరం cracks తోనే ప్రారంభమౌతుందేమో అని నా అనుమానం. తరువాత ధనవంతులకు డబ్బు యివ్వడంకూడా అంత బాగాలేదు. ఎదురేదంటే అక్కడ చాలామంది ధనవంతులు వున్నారు. ఈ సొసైటీలో 220 మంది members వుంటే, అందులో లక్షాధికారులు కూడా వున్నారు. చాలామంది యిళ్ళువున్నవాళ్ళే. అంటే, double యిళ్ళు కావాలని (నవ్వు) ఇళ్ళు కావలసిన వాళ్ళకు ఇళ్ళు, డబ్బు కావలసిన వాళ్ళకు డబ్బు యిస్తున్నారు. నంద్యాల నుంచి కర్నూలుకు వచ్చే రస్తాలో పూజుమాలూరు అనే హరిజనగ్రామంలో మొత్తం 40 యిళ్ళు. గతవరదల్లో కొట్టుకు పోయాయి. అది జరిగి యిప్పటికి రెండు సంవత్సరాలయింది. వాళ్ళను ఏచారించే దిక్కులేదు. ఈ విషయము నేను ఎన్నో సార్లు వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్లకు చెప్పాను. ఇక ఈ ఎండా కాలంలో వాళ్ళకు నీళ్ళు దొరికే ఎత్తులేదు. 1 మైలు పోతేగాని నీళ్ళు దొరకవు. ఈ విషయాలన్ని వాళ్ళు మమ్మల్ని అడుగుతుంటారు. మేము వాళ్ళకు ఏమి సమాధానం చెప్పాలో తెలియదు. పోనీ వాళ్ళు ద్రవ్యం దృష్టికి తీసుకరమ్మని చెబుతున్నారు. కాబట్టి

19th March 1954]

[Sri M. Subba Reddi

ఈ విషయాలను ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకరావాలని చెప్పి మాట్లాడడం తప్పు మరేమీలేదు. మా సంద్యాలలో చాలా Bank లు వున్నాయి. వాటి స్థితి ఏ విధంగా వున్నది నేను చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. Land mortgage Bank లో అప్పుకావాలంటే దానికి 2, 3 సంవత్సరాలు పడుతుంది. అది గ్రామ కరణంతోటి ప్రారంభంకావాలి: మామూలుగా పట్టానెంబరు కావాలంటే ఆయనకు డబ్బుయివ్వాలి. జాయింటు పట్టాను విడతీసి ఇవ్వాలంటే ఆయనకు డబ్బుయివ్వాలి. వాటిని కేరా తీసుకొచ్చి Central Land Mortgage Bank కి పంపిస్తే ఇంకో 1 సంవత్సరంపడుతుంది. తరువాత చెక్కు వచ్చేటప్పటికి భూతాలుచేరుతాయి, నేను కొంతకాలం treasurer గా వుండేవాణ్ణి. అప్పుడు ఎందుకు బయట ఇంతమంది కాచుకు కూర్చున్నారని అంటే, వాళ్ళకు ఏదో డబ్బు కావాలట అన్నారు. సబ్ డిప్యూటీ డిజిస్ట్రారు భూములు తనకి చేయుటకు వెళ్ళిన కారు ఖర్చులుకూడ అందులో వున్నాయి. వీళ్ళ కంప్రిజ్యూట్ చేయడం ఏమిటి అని అశ్చర్యం వేసింది. ఇక మిగతా సొసైటీలు వున్నాయి. అన్నిటిలోను కూడా mismanagement, misappropriation తయారు అయింది. అక్కడవున్న 4 societies నాలుగువిధాలుగా తయారు అయ్యాయి. ఈ కో-ఆపరేటివ్ మూమెంటు District control తో ప్రాముఖ్యం వహిస్తేగాని successful కాలేదు. ఇది successful గా తయారుచేయాలని చెబుతున్నాను. పాపం కర్నూలులోని shroff merchants డబ్బులేనివాళ్ళని చెప్పి ప్రభుత్వం ఇక్కడ వాళ్ళకు స్థలాలు యివ్వడమే కాకుండా కట్టుకొనుటకు డబ్బుకూడా యిచ్చారు. వీరు చాలా పేదవాళ్ళని చెప్పి యిచ్చారు కాబోలు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— పత్రిసారి గౌరవ సభ్యులు ఈ house building society ని గురించి నేనేదో చేసినట్లు మంత్రిగారు మంత్రిగారంటూ నా వైపు తిరిగి మాట్లాడుతూ వున్నారు. ఇది నేను చేసిందికాదు. మేము మంత్రివర్గంలోకి రాకపూర్వమే అది యివ్వబడింది.

An. hon. Member:— అది శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు చేశారు లేండి.

19th March 1954]

Sri M. VENKATASUBBA REDDI:— అధ్యక్షా! పనులు చేసేందుకు తగిన ప్రాధాన్యము అనుభవించా రంటా న్నాట లేండి పజిలు. (నవ్వు).

నేను general debate లో పాల్గొనడానికి వీలులేకపోయింది. మన రాష్ట్రంలో ఎన్నికలోనాట్లవిద్యుచ్ఛక్తి ఉన్నట్టిట్రాక్ అంది. ఈసంవత్సరం ఎన్ని కునెక్సు నిరు సప్లయ చేయగలుగుతున్నాము, ఎన్నిమైన్స్ dust proof రోడ్లు వేయించగలుగు తున్నాము. ఎన్ని house building societies ను ఏర్పరచగలిగాము అని మనము బడ్జెటు ఏర్పరచడంలో చూడవలసివచ్చింది. కాని బడ్జెటువల్ల common man ఏవిధంగా బాగు పడుతున్నాడు అని చూచి ఆ విధంగా ఈ బడ్జెటు తయారుచేస్తే బాగు పడేది. తారు రోడ్లు వేయడము సబబేగాని కర్నూలునుంచి అనంతపురం వరకే రోడ్లకు తారువేయడం మాత్రం బాగాలేదు. దానివల్ల లాభం పొందేది ఒక జిల్లామే. కర్నూలునుంచి సంద్యాల వరకే రోడ్లకు తారు వేస్తే 10 జిల్లాలవాళ్ళు లాభం కలుగుతుంది.

Sri P. VENKATASUBBAYYA:— అధ్యక్షా! భారత సావిధానం ప్రకారం మన రాజ్యంగలక్ష్యం కో ఆపరేటివ్ క్రామాలపై అన్నారు. ప్రభుత్వం కూడా co-operative movement ను అనులుపకుస్తున్నాయి. కాని వీటిని అనులుపర్చడంలో శ్రద్ధా భక్తులు చాలా అవసరం. 'Co-operation అనగా సహకారంలో ఒక వ్యక్తి వ్యక్తులందరి కొరకు, అందరువ్యక్తులు వ్యక్తికొరకు అనే పరమసూత్రం వుంది. ప్రభుత్వం యీ సూత్రాన్ని అమలు పర్చాలి. సామాన్య పజిలకు అందరికీ co-operative principles సరిగా తెలియవు. కాబట్టి co-operative colleges పెట్టి శిక్షణావిద్యదమేగాకుండా, కళాశాలల లోను స్కూళ్లలోను ఇదొక ప్రత్యేక subject గా బోధిస్తే బాగుంటుంది ప్రాథమిక పాఠశాలల నుంచి ఉన్నత పాఠశాలల వరకు అందరికీ దీనిని గురించి బోధిస్తే దీనిని సులభంగా నిత్యజీవితంలో అమలు పర్చడానికి వీలవుతుంది. Co-operative societies లో అధ్యక్షులు, కార్య దర్శులు. మొదట్లో అందరికీ co-operative principles సరిగా అర్థం

19th March 1954]

[Sri P. Venkatasubbayya

గాక వాటిని అమలు పర్చలేక తప్పతోవరు పోతున్నారు. అందుచేత regional conferences పెట్టి ప్రెసిడెంట్లకు, కార్యదర్శులకు, తక్కిన మెంబర్లకు కో-ఆపరేటివ్ సూత్రాలను బోధించాలి. గౌ. మంత్రిగారు ఉపన్యసిస్తూ జనాభానుబట్టి నూటికి 30 మందికి, నూటికి 50 గ్రామాలకు ఈ సూత్రాలను అమలుపర్చేటట్లు చెయ్యదలచామనే ఆశ్రయ తెలియ పర్చారు. కాని వాటి నేపథంగా జయప్రదంగా అమలు పర్చదలచిందీ తెలియపర్చలేదు. 30% ప్రజాసేకానికి ఇవి అందుబాటులోవుండాలని జిల్లా రిజిస్ట్రారులు అభిప్రాయపడుతు దానికిగాను సకలార్థ సహకారస-మాలను పెట్టాలని సలహా లిచ్చారట. దానిమీద జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకుకు సంబంధించిన సూపర్ వైజర్లు పోయి ఎక్కడెక్కడ వాటిని నిర్మించాలో వ్రాసుకు రమ్మన్నారుట. వారు పోయి వారి యిష్టమువచ్చినట్లు వ్రాసుక రావడం వారి రిపోర్టులప్రకారం సంఘాలను స్థాపించడంజరిగింది. సకలార్థ సహకారసంఘాలు పెరిగాయి కాని వాటి quality మాత్రం పెరగలేదు. అప్పులు కావాలని ఆ సంఘాలు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవడం దానిమీద హడావుడిగా, ఆలోచించుకోకుండా బినామీ loans యి వ్వడం తర్వాత ఆ అప్పులు వసూలు కాకుండా Central Bank లు నష్టపడి పోవడం జరిగింది. ఉదాహరణకు, కడప జిల్లా Central Bank నుంచి ఈ సంఘాలు తీసుకున్న అప్పులు, బకాయిలు పడిపోతే వీటినిగురించి విచారించడానికి సెంట్రల్ బ్యాంకుకు స్పెషల్ ఆఫీసరును వేశారు. వారు ఎన్నిచోట్లకు తిరిగి విచారించినా ఈ అప్పు లిచ్చిన తాలూకు పత్రాలుకూడా సరిగా లభ్యంకాలేదు. కాబట్టి సంఘాలు పెరగడమేకాకుండా qualityకూడా పెరిగితేగాని లాభంవుండదు. ఈసహకారసంఘాలు అభివృద్ధికి రావాలంటే credit side లో ఇప్పుడు ఉన్న unlimited liability వుండకూడదు. ఈ పరిమితిలేని liability పద్ధతివల్ల వీటిలో పనిచెయ్యడానికిందరూ భయపడుతున్నారు ఒకసంఘం వుండంటే అందులో అప్పులు పుచ్చుకొన్నవారు బకాయిపెట్టి ఎగగొడితే ఏ డబ్బుకలిగిన వ్యక్తి సభ్యుడుగావుంటే ఆ వ్యక్తిగల ఆస్తిని పూచపులతోసహా వేలంవేసి వసూలు చేస్తారు. అట్లాగే పెసిడెంట్లు, డైరెక్టర్లు యొద్దకూడ వసూలు చేస్తారు. దీనివల్ల ఎవరూ ఉత్సాహంగా వీటిలోకి రావడంలేదు. అందువల్ల limited liability వుండాలి.

19th March 1954]

[Sri P. Venkatasubbaiah

అంతేకాక పేదసాదలకు ఈ సహకార సంఘాలవల్ల ఉపయోగం కలగడంలేదు. ధనికులంతా సంఘాలలో చేరడము వాటిని దుర్వినియోగం చెయ్యడం జరుగుతోంది. కాబట్టి poor man's co-operative societies స్థాపించి గ్రామాలలోవుండే వాళ్ళకు ఆ గ్రామంలోనే నిజాయితీ గలిగిన మనిషి సర్టిఫికేట్ యిస్తే వాళ్ళను సభ్యులుగా చేర్చుకుని 30 మొదలు 50 చూచా ము వరకు అప్పులు ముచ్చె వర్షానిచ్చేస్తూ దీనికొక నిధి యేర్పాటుచేసి మూలధనం సేకరించడంకో ప్రభుత్వం subsidy ఇవ్వాలి. Poor man's co-operatives నిధి అని సెంట్రల్ క్యాంపు నుంచి కొంత డబ్బుతీసి దీనికి కేటాయించాలి.

ఏ పట్టణంలో చూచినా ముష్టివాళ్ళు అమితంగా వున్నారు. ఏ బస్సులో ప్రయాణము చేస్తున్నా, ఎక్కడికిపోతున్నా చేతులు చాచి ముష్టి అడుగుతున్నారు. ఇది నానాటికి పెరిగిపోతుంది. వాళ్ళకు ప్రత్యేకముగా beggar home ను స్థాపించి కొన్ని ఎకరాల స్థలం కేటాయించి చుట్టూ కాంపౌండువేసి ముష్టివాళ్ళందరిని అక్కడపెట్టి వాళ్ళకు పనులు కల్పించి తిండివేర్చాలి. ఇది సహకార పద్ధతి ప్రకారం చేస్తే బాగుంటుంది. దానివల్ల beggar nuisance తగ్గిపోతుంది. ఈసహకార సిద్ధాంతాలు చాలా ఉత్తమమైనవేగాని వాటిని పేదలకుగూడా ఉపయోగ పడేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

Sri G. ANJANEYULU:— అధ్యక్షా? మన మంత్రిగారు ఈ డిమాండుమీద మాట్లాడుతూ మన రాష్ట్రంలో 15 సెంట్రల్ బ్యాంకులున్నాయనీ ఇందులో ఏ ఒకటో రెండో మినిహాయిస్తే మిగతావన్నీ బాగానే పనిచేస్తున్నాయని చెప్పారు. ఇంతకుముందు మాట్లాడినవారు 3, 4 సెంట్రల్ బ్యాంకుల్ని గురించి అవిఎంతో గొప్పగా పనిచేస్తున్నాయని చెప్పారు. సూర్య కృష్ణాజిల్లా బంధరులో Krishna Co-operative Central Bank అని వుంది. ఆ కోఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకును గురించి నేను చెప్పతాను. దానికి కొల్లిపర రమణయ్యనాయుడుగారు డైరెక్టరుగా కొంతకాలం సుమారు 10, 12 సం॥ నుండి అధ్యక్షులుగా కూడావుంటున్నారు. ఇందులో జరిగేకుంభకోణమంతా మంత్రిగారికి అనేకమంది, సంవత్సరాలనుండి మెమోరాండమ్సు ద్వారాను యితర విధ

19th March 1954]

[Sri G. Anjaneyulu

ములకూడా, సమాచారం ఇచ్చారు. అక్కడవున్న బృందావన్ అనే ఒక స్థానిక పేషరులో ఏ వ్యక్తులు ఏవిధంగా ఈ బ్యాంకును ఆక్రమించుకొన్నారో వివరాలిచ్చారు. కాబట్టి నేను యెక్కువగా చెప్పకండా ఉదాహరణకు రెండు మూడు విషయాలు మీదావ్వరా నుండి గ్రామీణ దృష్టికి తీసుకురావలెచూస్తున్నాను. నేను బుక్ లెట్ రూపంలో, ప్రింటింగ్ చేసి ఒక ప్రతిని మంత్రిగారికి కూడా ఇచ్చాను. అందులో చాలా వివరాలు ఉన్నవి అసలు ఈ కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో యేవిధంగా ఒక మూలా వాతుకుపోయిందో, యేవిధంగా ప్రజల డబ్బును, వేలకువేలు దర్జిచి సొంగం చేస్తున్నారో మచ్చుకు కొన్ని వివరాలు మీముందుపెడతాను. ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకుకు వైస్ ప్రెసిడెంటు, కృష్ణా కాంపు లో అండ్ సేల్స్ సాసైటీ ప్రెసిడెంటు (బందరు) గుడివాడ కృష్ణా అగ్రికల్చరల్ ఇంప్రూవ్మెంటు సొసైటీ ప్రెసిడెంటు అయిన వీరపనేని బసవయ్య గారున్ను, పోలవరపు నాగేశ్వరరావుగారే యీ సెంట్రల్ బ్యాంకుల డైరెక్టరుగారున్ను, గుడివాడ కృష్ణా అగ్రికల్చరల్ ఇంప్రూవ్మెంటు సొసైటీ సెక్రటరీ అయి యుండికూడా న్యాయమూలం కుడిభజాలయిన ఈ యిద్దరు, సరకు ఇంప్రూవ్మెంటు సొసైటీని దిచాలా తీయించారు. సదరు బ్యాంకి తాలూకు రు. 15000 వేల రూపాయలు బాకిని యీ సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారు, తన కుడిభజాలైన ఈ వ్యక్తులను కాపాడుటకు ఆ పదిహేనువేలు బాకిని రైటాఫ్ చేసి కాపాడినాడు. ఇక, ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటు రమణయ్యనాయుడుగారే బందరు కృష్ణా కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్స్ ప్రెసిడెంటుగా యుండి చేసిన కుభకోణం. జి. విశ్వనాథశెట్టిగారు (కో-రిజిస్ట్రారు) విచారించి పంపిన రిపోర్టులో ఉన్నది. యిదే సెంట్రల్ బ్యాంకు డైరెక్టరున్ను, ఒంటిమిల్ల కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ ప్రెసిడెంటున్ను, తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు వైస్ ప్రెసిడెంటున్ను అయిన పిన్నెంటి పామిడేశ్వరరావు మానుగారైన శ్రవణం నరసయ్యనాయుడుగారు, కాంపు లో అండ్ సేల్స్ సొసైటీ (బందరు) paid సెక్రటరీగా యుంటున్నారు. వీరు వయోవృద్ధులు, వీరు పనికిరాదని, జాయింటు రిజిస్ట్రారుగారు తెలియజేసి ఫప్పుటికి, వెయిడ్ డిపార్టుమెంటు ఆఫీసును వెయ్యాలని సిఫార్సు చేసిన పుటికిన్ని, అదనంగా రు. 30 అంటే రు. 150 జీతంతో వీరినే కంటిన్యూ చేస్తున్నారు.

Sri G. Anjaneyulu]

[19th March 1954

ఈ సెక్రిటరీగారై న పరిసర చూచునాయుగ్గారే, ఈ అల్లుడుగారైన పమిడేశ్వరరావుగారికి (రా కాం.) P. C. C యెన్నియో వ్యతిరేకంగా సోటీచేశారనిన్ని, ప్రచారం చేశారనిన్ని, కక్షతో వంగిలు బస్తాలు పండి పురుకట్టి, ఆఖరుకు, గోడౌన్ కీకన్న కొలకలు కొల్పి, తాళాలు వేసి శీఘ్ర చెసింది అనేక పురుకు డబ్బుయివ్వక బాధలుపెట్టుకున్నాడు. అనేకచుంది కాంగ్రెసువాదులు సహితం ఇది యేమి ఘోరం అని నాణో చెప్పారు. చివరకు విసిగి, గుడ్లవల్లెరు వరకు ధాన్యం తోలకు గోలు, అక్కడ నిలవచేసి, ఇతర బ్యాంకులలో లోన్ను చేయుచున్నాడు, అధ్యక్షు యింకాక ముఖ్యవిషయము చెప్పుకొను. ఈ రమణయ్యనాయుగ్గారిని మొదట కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా, బందరు నియోజకవర్గానికి నిర్ణయించారు కాని, చూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు బందరు టౌన్ కాంగ్రెసువాడు వీరి ప్రజాసేవకు గుణ గణాలకు సనాలుచేస్తూ యెదురు లిరిగారు. హై కమాండువారు అప్పుడు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా పార్లమెంటుకు నిలబెట్టారు. ఆ సెంట్రాల్ కి కాంగ్రెసు టికెట్టుమీద అనర్హుడైనవాడు పార్లమెంటుకు మాత్రం ఎలా ఆస్తుడు అని గ్రహించిన ప్రజలు ఈ రమణయ్యనాయుడు గారిని వోడించి, కమ్యూనిస్టు అభ్యర్థిని గెలిపించారు. ఆ కక్షతో మరొకొం పరికి క్రెడిట్ సొసైటీస్ లో లోన్ను యివ్వకుండా రకరకాల కారణాలతో బ్యాంకింగుగా తిప్పుచున్నాడు. అనేక ఆర్థిక అవసరాలకు లోనైన ప్రజలు, ఈ కో-ఆపరేటివ్ ఫిఫాట్టు మెంటు అంటే యింత పక్షపాత వైఖరికి పుట్టిలు కాబోలు అనడములో ఆశ్చర్యమే మున్నదో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

అధ్యక్షు, యిటువంటి వారంతా ఈ ప్రభుత్వపక్షాన చేరి రాష్ట్ర, జిల్లా, తాలూకా కాంగ్రెసు నాయకులుగా యుంటూ ఈ కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో చేరి, ప్రజల ధనం పానకంలాగా నారినపజేస్తూ, ఈకో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమంయొక్క మూలసూత్రాలకే యేవిధంగా ప్రతిబంధకాలు గలుగ జేస్తున్నారో గుర్తించగోరారు. యంకా 2 ముఖ్యవిషయాలు చెప్పి ముగిస్తాను. ఆంధ్రరాష్ట్ర బంజరు కాంగ్రెసుసంఘం అనే పేరుతో యీమధ్య ఈబడ్డెటుసమావేశానికి రాబోయేముందు మన లక్ష్యుణదాసుగారు, కృష్ణా మూర్తిరావుగారు మన ప్రగడకోటయ్యగారి అధ్యక్షతను, మానియోజక వర్గములో, పెడన అనే గ్రామంలో ఒక మహాసభను జరిపివచ్చారు. ఆ

[19th March 1954

[Sri G. Anjaneyulu

బంజరుమహాసభ ఆహ్వానసంఘం ప్రెసిడెంటుగారు యెవరంటే పెడన పం చాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారున్ను, పెడన P.C.C. సొసైటీ సెక్రటరీగారు న్నూ అయిన, P. సుబ్బారావునాయుడుగారండీ. వీరి నాయకత్వం, శ్రీ ప్రకాశంగారి పేరుతో వెనుక వారు ముఖ్యమంత్రిగారున్నప్పుడు ఏర్పాటు చేసిన యీ P. C. C. సొసైటీల తాలూకు ప్రజలసొమ్ము సుమారు రు. 20 వేలు, వీరు, ప్రగడ కోటయ్యగారి స్నేహితులు, రాష్ట్ర, హ్యాండ్ టూమ్ బోర్డుమెంబరుగారు అయిన శ్రీ భట్ట కుమారస్వామి మొదలగు వారు దుబారాచేశారు. ప్రజలు ప్రభుత్వానికి, కో-ఆపరేటివు డిపార్టు మెంటుకు తెలియజేశారు. ఎక్స్‌క్యూటివ్‌మీద ఎక్స్‌క్యూటివు చేశారు. మంత్రిగారు మద్రాసులోయుండగా నేను స్వయంగాకూడా కలుసుకొని, వారికి ఒక మెమోరాండం కూడా యిచ్చాను. యంతవరకు ఆ సొసై టీలో యున్న ప్రజలసొమ్ము మాత్రం వారికి చేరిలేదు. చివరకు ప్రజలు విసిగి, కోర్టులో దావాలకు దిగుచున్నారు. యిదేచూచిరిగా రాష్ట్ర కాం గ్రె సు మెంబరైన (కైకలూరు తాలూకా) శంభయ్యగారు (పల్లె నాడ గ్రామం) ఆ గ్రామ సొసైటీ ప్రెసిడెంటుగా సొసైటీ డబ్బు సుమారు 7 వేలు తినివేశాడు. ఆ గ్రామ ప్రజలు ఆందోళన చేసినందుకు ప్రతిఫలం ఏమిటయ్యా అంటే సెంట్రలుబ్యాంకు ప్రెసిడెంటు రమణయ్య నాయుడుగారు ఈ ప్రెసిడెంటు శంభయ్యగారికి 10 వేలుఅప్పు శ్యాంక్షన్ చేయించాడు. ఈఅప్పులు ఎవరిచేర నాశారో, ఎక్స్‌క్యూటి చేయించితే ప్రభుత్వానికి విశేషమగుతుంది. ఇంకొక ఉదాహరణం యిస్తాను. నిభానుపూడి గ్రామంలో, (గుడివాడ తాలూకా) ఆ గ్రామ సొసైటీ ప్రెసిడెంటుగారు, ఆ గ్రామ చరిజులచేర, సూరు రూపాయలు అప్పు యిచ్చి వెయ్యిగాను, రు. 150 అప్పుయిచ్చి, 1500 రూపాయలుగాను, వ్రాసి ఒక బస్సురూట్ కొన్నాడు. యీ విషయం తెలిసి ప్రజలు, ఆం దోళనచేస్తే, వారిమీద చర్య తీసుకొనుటకు బదులు, రమణయ్య నాయుడుగారు, అదే సొసైటీకి రు. 30,000 అప్పు శ్యాంక్షన్ చేశారు. ఈ రమణయ్యనాయుడుగారి అండమూచుకొని ఈ ప్రెసిడెంటుగారిమీద పిటిషను పెట్టినవారిని ఆ బ్యాంకిలోనుండి తొలగించుచూ మేరు క్యాపి టల్ మనియార్డరు చేశాడు. కాబట్టి చేసిన అన్యాయాన్ని వై అధికారు లకు తెలియజేసుకుంటే. అసలు మెంబర్లుగూడా యుండుటకు అర్హత

Sri G. Anjaneyulu]

[19th March 1954]

పోతుందని ఈ ఘటన ఋజువుచేస్తుంది. యీ విధంగా యీ సెంట్రల్ బ్యాంకులో రమణయ్యనాయుడుగారి అనుచరులు ఎంతో కాలనుండి, డైరెక్టర్లుగాను, ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకు అనుబంధ సంఘాలలో పెన్సిడెంటుగాను, డైరెక్టర్లుగాను యెవరెవరు ఎంతెంత మొత్తాలసొమ్ము misappropriation చేశారో, ఎక్స్‌క్యూరిచేసి ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకును సక్రిమ పద్ధతిలో పెట్టి, ప్రజలకు పయోగపడునట్లు చేసుచుని కొరుచున్నాను.

అధ్యక్షా, మీద్వారా ఘంట్రిగారిని కోరేదేనుంటే ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకి ఎన్నికలు, ఈ నెల 14వ తారీఖున జరిగాయి. ఈ సెంట్రల్ బ్యాంకి వారే, వారి Annual Report లో సుమారు 700 వరకు సభ్యులు యన్నట్లు తెలియజేశారు. కాని ఘమారు 300 లోపువరకు సభ్యులను అనేక కారణాలు చూపించి, ఆ యెన్నికలలో పాల్గొనే హక్కు లేకుండా చేశారు. అదే రిపోర్టులో కోఆపరేటివు ఉద్వేగునంటే, “ఒకరికి అందరు, అందరికి ఒకరు” అని “ఏకత్వంలో బహుత్వం, బహుత్వంలో ఏకత్వం” అని వేదాంతం వల్లించారు ఇదేనా యీ సెంట్రల్ బ్యాంకు నాయకత్వం ఆచరణలో అనులు జరిపే నీతి, యీ నీతిసూత్రం యొక్క అర్థం అని అడుగుచున్నాను. అధ్యక్షా, ఈ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారుగాని ఇంకా ఇతర బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారుగాని ఇంతనిర్లక్ష్యంగా ఇంతకాలనుండి, యిన్ని వేల గూపాయలు అపహరిస్తుంటే, ప్రభుత్వం అధికారులు తెలియజేస్తున్నప్పటికి చీమకుట్టినట్లు యూరుకుంటున్నారంటే, సంవత్సర క్రితం బడ్జెట్ సమావేశంలో చెప్పినవిషయాల్లే యిప్పుడు చెప్పవలసివస్తుందంటే, అసలు ఈ మంత్రులు నియోజకవర్గాలకు వచ్చిప్పుడు ఈ పెద్ద మనుష్యులే ఏదీ టీపార్టీలు, డిన్నర్లు ఇస్తున్నారు. ఆహ్వానసంఘాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాబట్టి యిప్పటికైనా, మేము చెప్పే విషయాలు మంత్రిగారు enquiry చేయించి ప్రజలకు యీ కోఆపరేటివు సంస్థలు ఉపయోగపడునట్లు చేస్తారని ఆశిస్తూ యింతటితో ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker resumed the Chair.)

Sri T. NAGIREDDI:— ఈ విధంగా ఈ Co-operative department లో జరిగిన విషయాలు ఇలా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు

19th March 1954]

[Sri T. Nagi Reddi

వస్తువు ఇక్కడ దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారు ఆసమయంలో లేరు. వారు వుండడం చాలా అవసరమని చెబుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:—మంత్రిగారు వచ్చారు. ఆయన యివన్నీ విశేషాలు. ఇప్పుడే బయటికి వెళ్లారు. అయినా శారవ సభ్యుడు మంత్రిగారితో యీ విషయం చెప్పినట్లు, printed booklet యిచ్చినట్లు చెప్పారు. అది వారు చూసేవంటారు.

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— నాకు ఆయన printed booklet యిచ్చారు. ఆ పుస్తకం నేను రాత్రి చదివాను. అంతేకాకుండా ఆ డిపార్టుమెంటు వారిని information కొరకై అడిగాను. ఈ విషయమై information వచ్చిన తరువాత దీనిని గురించి ఆలోచిస్తాను.

* R. SIDDHANNA GOWD:— అగ్రాస నాథి పా, యీ demand పైన మాట్లాడుతూ శారవనీయులైన మంత్రిగారు glorified picture నొక దానిని యిచ్చారు. అంతేకాకుండా వారు Administration Report లో కూడా డబ్బా వాయిచుకొన్నారు. దీనిని ఎలా నమ్మాలో అర్థం కాకుండా వున్నది.

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—On a point of order వంతు భూత్యం administration report లో డబ్బా వాయిచుకొన్నారని చెప్పడం సబబు కాదని నేను చెబుతున్నాను.

Sri R. SIDDHANNA GOWD:— అన్ని report లు ఇలాగే ఉన్నాయి. చాలా పిచారకరమైన విషయం. Quality మాత్రం పూజ్యంగా ఉంది ఈ Co-operative పరిపాలన ఇలా కంటే పడడానికి ఎందు బాధ్యులు? ప్రజలూ, బాధ్యులే. కొంతవరకు Co-operative Department కూడా బాధ్యత కలిగియున్నది. Deputy Registrar నుంచి ప్రజలు ఎన్నుకొన్న Directors, Members ఈ సహకారోద్యమాన్ని పాడు చేస్తున్నారు. అనంతపురంలో వున్న సహకార సంఘం, బ్యాంకులు గురించి అక్కడ వున్న సహకార వ్యక్తుల సహకారోద్యమ చక్రిత్ర వ్రాస్తే ఒక పెద్దచరిత్రగా తయారవుతుంది.

19th March 1954]

Sri R. Sidnanna Gowd

కక్షలలో చేరి ఒక సంవత్సరంలో నిర్మాణం కావలసిన సొసైటీలను 4 సంవత్సరాలలో నైనా నిర్మాణం చేయడం లేదు. దీనిని గురించి complaints ఇస్తే organisations ప్రండేవాణ్ణి కోరిగిచారు. స్టోర్సును తీసుకుంటే, న్యాయంగా admit కాబడిన 130 మంది బాబర్లకు నోటీసులు ఇవ్వకూడా, 144 సెక్షన్లు ప్రయోగించి రాకుండా పోయాయి. ఈ విషయంలో రాజగోపాలాచార్యులుగారికి ముద్రాస్తు రాష్ట్రంలో ప్రొడగా సైవల్ D. O. 4—9—53 న వ్రాసినారు investigation చేయించమని. ఏమై వో తెలియదు. డెవలప్ మెంట్ సెక్రటరీగారికి పంపించాం. విచారణ చేయిస్తాము అని చెప్పినారు. ఏమిచేయలేదు. బ్రిటిగు సొసైటీల విషయం కూడా ఆధ్వర్యంగానే వున్నది. ఇక Co-operative Societies Act చాలా old and outmoded గా వున్నది. సెక్షన్ 1st గురించి చెబుతాను. Special requisition ముస్తే meeting జరిపి తీరాలి. సొసైటీకి ఉద్యోగులు డిపార్టుమెంటువారికి వ్రాస్తే వారు జరిపి తీరాలి. ఎన్నో requisitions పంపించాము. డిపార్టుమెంటు వాళ్ళు నిర్వహించలేదు Local Boards Act ప్రకారంకూడా జరల్ బాడ్ మీటింగుపిలిస్తే సమావేశపరచి agenda లో వ్రాడే విషయాన్ని చర్చించాలి వుంటుంది 'దీన్ని సవరించాలని కోరుకున్నాను. Unlimited, Limited liability గల సొసైటీలలో ఉద్యోగులుగా ప్రండేవాళ్ళు వారికి ఇష్టములేకవారినిచేర్చుకోరు. ఇదిచాలా abuse కు త్రోవవుస్తుంది. నన్నుకూడా యీ కారణంచేత చేర్చుకోలేదు. నా నోటీ వాళ్ళనే చేర్చుకోలేదంటే, ఇంతకంటే abuse of power వున్నదా? ఇంకా provision వున్నది. Society term of office అయిపోగానే ముందుగానే డిపార్టుమెంటువారు, యోచనచేసి దానికి చర్య తీసుకోవలసి వస్తుంది. reconstitute చేయకపోతే S-25 (1)(a) క్రింద extend చేయవచ్చు. Circulars Nos. 19569/47-A dated 28-5-1947 and Rc. No. 173075/49 dated 28-12-1949 ప్రకారం అక్రమంగా నిర్వహించబడుతున్న వాటిపై డిపార్టుమెంటువాళ్ళు తగిన శ్రద్ధ తీసుకోక 4, 5 సంవత్సరాలైనా general body meet కాకుండానే సొసైటీ వ్యవహారాలను జరిపిస్తున్నారు. ఈ విధంగా కక్షలలో చేరి Co-operative ఉద్యమాన్ని ధ్వంసము చేయడం జరుగుతోంది. మంత్రిగారు డిపార్టుమెంటుపైన కఠినచర్య తీసుకోకపోతే

19th March 1954]

[Sri R. Siddanna Gowd

సహకార ఉద్యమమే అభివృద్ధిలోనికి రాదని చెప్పడానికి చింతిల్లు చున్నాను.

Sri G. SIVASANKARA REDDI:— అధ్యక్షా, ఈ కో-ఆపరేటివ్ ఫీల్డులో చాలామంది non-co-operators బకాసురులుగా మాత్రము వుంటున్నారు అని నా అభిప్రాయం. గ్రామాలలో credit societies form చేయాలంటే Deputy Registrar, Special Development Officer, Central Bank లాంటివెన్నో departments ద్వారా ప్రయత్నాలు జరుగవలసివుంటుంది. దానివల్ల delay అవుతుంది. వాటి Managers, Secretaries చాలాకాలంగా వుంటూవుండడంవల్ల, వారికి ఘోషపులు చెల్లిస్తేనేకాని ఏమిజరుగదు. ఒక సానయిటీ form చేయాలంటే సంవత్సరాలతరబడితీసుకోకుండా కొద్ది నెలల్లో పూర్తయ్యేట్లా rules మార్పు చేయడంమంచిది అని నేను సలహా ఇస్తున్నాను. ఈ సానయిటీలలోను, Land Mortgage Bank వంటి సంస్థలలోను గవర్నమెంటు అధికారులు సెక్రిటరీలుగా, managers గా వుంటున్నారు. వీళ్లు చాలాకాలంగా వుంటూ మామూళ్ళు వసూలు చేసుకుంటూ పేదవాళ్ళకు సహాయం జరుగకుండా అడ్డుకలిగిస్తున్నారు. అందుచేత వీరిని కనీసం 3 సంవత్సరాలకు ఒకసారి అయినా మార్పు చేయించాలి. Land mortgage bank whole sale co-operative stores ఇలాంటి సంస్థలకు రెండు ఏళ్ళకు, మూడేళ్ళకు ఒకసారి ఎన్నికలు వస్తున్నాయి. shareholders directors ను మాత్రం ఎన్నుకొడం అందులోనుంచి, President, Vice-President ను ఎన్నుకొనడం జరుగుతోంది. ఈ సంస్థలు, చాలామట్టుకు తాలూకా Headquarters లో వుండడంవల్ల డైరెక్టర్లు అక్కడేవున్న shareholders లో అవసరమైనవారిని వుంచుకుని, దూరంగావున్న ఫిర్కాల్లోవున్న shareholders ఎక్కువమంది రావడానికి వీలులేకుండా meetings పెట్టకుని తమకు అనుకూలంగా వ్యవహారం నడుపుకోవడానికి వీలువుంటుంది. తమకు కావలసినవారికే సహాయం చేయడం, మిగతా ఫిర్కాలలో వున్నవారికి సహాయం చేయకుండా వుండడం జరుగుతోంది. ఇలాంటి పద్ధతిని తొలగించి కారణం లేనిదేయే share ను reject చేయడానికి వీలులేకుండా ఉత్తరువు చేయాలి అని కోరుచున్నాను. ఇంక డైరెక్టర్లను ఎన్నుకోనేటప్పుడు

[19th March 1954]

[Sri G. Sivasaankara Reddi]

firka w r లే area war పద్ధతి పై, ఏ ఏ ఫిర్యాదుండి. లేక ఏ ఏరియానుండి ఎంతమంది directorsరు ఎక్కువోవానో నిబంధనలకు ఏర్పాటు చేయాలి. జిల్లాలో Deputy Registrar, Special Development Officer, Assistant Development Officer లతో కొన్ని డిపార్టుమెంట్ల ఏర్పాటు చేశారు. ఈ Special Development Officers, Gazetted Officers అని అంటున్నారేకాని కనిపించిన Revenue Inspectors లేక Village Officers అయినా వీరిని థిక్కిరించినపుడు వారిమీద ఏరకమైన కార్య పనులు ఉన్నావో అవకాశం లేనివారు ఏమి Gazetted Officers? ప్రభుత్వం వీరిని ఎందుకు వేసిందో తెలియదు. Field Labourers' Co-operative Societies గాని Land Colonisation Co-operative Societies గాని ఏర్పాటు చేయడం వీరి కర్తవ్యం. వీరు ఏర్పాటు చేయడానికి అన్ని అటంకాలు. వీరు సాసయిటీలు ఏర్పాటు చేసి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారును రిజిస్టరు చేయమని ప్రార్థించాలి.

హిందూపురం తాలూకాలో వాసనోలుగ్రామం, గుంటుపల్లి పెను కొండ తాలూకాలోని దిగువ చెరువుపల్లె గ్రామములనుధ్య కొన్ని వందల యకరాలు బంజరు భూములను ఫీల్డు లేబరు సొసైటీసుకు ఇవ్వాలని వారు 1950 సం॥మున అభ్యర్థించగా అసిస్టెంట్ డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరుగారు నేను వాసనోలు విలేజ్ ఆఫీసరుకు కబురంపగా వారు రాక ఆ ఆఫీసరు దిగువ చెరువుపల్లెకి పోయి ఫీల్డు లేబరు సొసైటీని ఒకదానిని స్థాపించి, సుగాలీలు కూడావచ్చి వేరు మొత్తం చెల్లించినపుడు వారికి భూములు ఇవ్వాలని ఒక తీర్మానం ప్యాసు చేయించారు. కాని ఆ వాసనోలు విలేజ్ ఆఫీసరు లంచం తీసుకొన్నందున మారు తెలియకుండా రిపోర్టు వాస్తవ దానినిబట్టి రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరు తాసిల్దారు ఆ విధంగా రిపోర్టు చేస్తే భూములు ఇవ్వడానికి వీలులేదని స్పెషలు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు గారికి కలెక్టరుగారు తెలియచేశారు. ఈ స్పెషలు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు ఎన్ని సినిసియర్ రిపోర్టులుగావించినా, రెవెన్యూ ఆఫీసరు ఖాతరు చేయలేదు. ఈ అధికారంలేని ఆఫీసరుకుబదులు, జిల్లాను రెండు భాగాలుగా చేసి ఇద్దరు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారును వేస్తే సొసైటీసును ఫారమ్ చేసి రిజి

19th March 1954]

[Sri G. Sivasankara Reddi

స్వరు చేయడం సులభం అవుతుంది. ఎలాంటి బంజరుభూమిలన సాసైటీకి లకు ఇవ్వాలో ఆలోచించి ఆయా సాసైటీనును రిజిస్టరుచేయించి సక, ముగా function చేయడానికి తగిన అధికారంకూడా వాికి యివ్వటా మంచిది. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఆ సాసైటీలను రిజిస్టరు చేసిన పమ్మట గజెటెడ్ ఆఫీసరైనయిన ఈస్పెషల్ డెవలప్ మెంటు ఆఫీసర్లు, జిల్లా కలె క్టర్లను సాసైటీలకు భూములు assign చేయమని ప్రార్థించాలి. విలేజ్ ఆఫీసర్లు లంచాలుతీసి డెవలప్ మెంటు ఆఫీసర్లు చేసిన దానికి వ్యతిరేకంగా వ్రాయడం దానిని రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లు, తహ సీల్ దార్లు సిఫారసుచేయడంవల్ల కలెక్టర్లుగారు హెడ్ గావున్న రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు జిల్లాలోకల్ల పర్మనెంటు డిపార్టుమెంటు అని తలచేందుకు గాను తన రెవెన్యూ సబ్ డివిజన్ నేట్లు అయిన య్. జి. ఓస్. రిపోర్టు విని uphold చేసి గజెటెడ్ ఆఫీసరైనయినా యితర డిపార్టుమెంటువారి చర్య లకు సహకారమివ్వక నాథింతusiasm న dubచేసి ప్రభుత్వ సహ దేశ్యమైన ఈకో-ఆపరేటివ్ సాసైటీనును మూలకు నెట్టడం జరుగుతున్నది. కనుక యీ రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు యొక్క తలచిరును తనము indifferent behaviourను సత్వరమే తొలగించుటకు ప్రభుత్వంపూను కోవాలి. ఈ విధముగా చేయనంతవరకు ఈ కో-ఆపరేటివ్ మూమెంట్ ఏ మాత్రం ప్రజలకు ప్రయోగపడడం సాధ్యంగాదు కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు మెటనే కలెక్టర్లవద్దనుంచి ఈ నిరంకుశ అధికారములను తీసివేసి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుకు ఈ మాత్రమైన ప్రత్యేక అధికారాలిచ్చి సక్రమ ముగాను, ఎఫ్ టి గాను ఈ మూమెంటును రిడిమిచాలని చెప్పుచున్నాను.

Sri G. SURYANARAYNA:—అధ్యక్షా! మన ఆంధ్రదేశ ముంసుమారు 16 లక్షలమంది శిల్ప కారులు జీవనము సరిగ్గాలేక చాలా కష్టాలు పడుతున్నారు. వారికి కో-ఆపరేటివ్ సా సై టీ పెట్టి వారికి కావలసిన పరికరములను తయారు చేయించి సహాయపడవలయునని నేను కోరుచున్నాను.

బిల్డింగు సాసైటీలవల్ల బీదవానికి యేమీ లాభంలేదని చెప్పాలి. కారణము ఏమంటే బీదవారు డిపాజిటు కట్టలేరు. డిపాజిటు కట్టవలెను.

Sri G. Suryanarayana]

[19th March 1954

కులకొలది డబ్బుప్పువారే డిపాజిట్లుకట్టి యిప్పు కట్టుకుంటారు. బీదవారికి డబ్బులేక ఇంట్లో కట్టుకోలేకపోతారు. కాబట్టి భుక్తి దీనికి సహజమైన పద్ధతిచూడాలి. ఈ విధిని గున్నెగిరిలోని వారికి స్థాపించుటకు ప్రయత్నము చేయవలెనని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. దేశంలో అనేక లక్షలనుంచి వారిజనులు, వ్యవసాయకారులు వృత్తులు లేక కష్టాలకు గురిఅగుచున్నారు. వారికి కూడా కో-ఆపరేటివ్ టీలు స్థాపించి వాటిద్వారా భస సహాయముచేసి వెనుకబడ్డప్రజలకు సహాయము చేయవలయును. విశాఖపట్నంజిల్లాలో ఈ కో-ఆపరేటివ్ టీలద్వారా అప్పులు యిప్పించుచుచున్నారు. క్రస్తుతిము, యిముము 10 ఎకరాలు 20 ఎకరాలు పున్నవారికేకాని నిరుపేదలైన నులకు ఏమీ అందడంలేదు. 50/- రూ. అయినా యివ్వడంలేదు. ఓయి ప్రభుత్వం ఆలోచించవలెనని కోరుచున్నాను.

Sri K. VARADACHARI:— అధ్యక్షా, చాలా కాలముగా ప్రభుత్వం మద్రాసు రాష్ట్రములో కలసి ఉండేవరకుకూడా ఆ యిలో కో ఆపరేటివ్ ఉద్యమము వృద్ధిచెందుటకు విస్తరించినట్లు మొత్తంలో ఖస్తు అని ప్రసక్తికన్ద. ఈ రాష్ట్రంలోనే ఇంత గా ఉండని సభ్యులు చెబుతున్నారు. గానిసబ్బట్టి చూస్తే రాష్ట్రాల్లో కోఆపరేటివ్ ఉద్యమం ఎంతమాత్రముగా పుష్కదోది. ముఖ్యముగా నా అనుభవాన్ని బట్టి సుమారు 35 సంవత్సరాలకు ముందున్నాను. మన ఆంధ్రదేశములో గేను చూసినంత గా మెండును సంఘాలు, సామూలరు డిపార్టుమెంటు ఎక్స్‌ప్లానెయిడమే కనబడుతున్నది శివశంకర రెడ్డిగారు ఉడుగు రక్తం పురుడు అన్నమాట అన్నారు ఇది ఎంతమాత్రం అతిశయోక్తి అవుతున్నాను. ఆ వాక్యము నిండా సత్యం అయిన వాక్యము. మునుపటి విధానమునే అసహ్యం వేస్తుంది. మా చిత్తూరు జిల్లాలో వీవర్లు కోఆపరేటివ్ సామూలు ఏర్పడి దాని మూలం మార్చేటందుకు ఖర్చుగిది. ఖర్చు విక్రయముకావడం దరిద్రం గడం జరిగింది. అంతేగాని మరి ఏమీలేదు.

[9th March 1954]

[Sri K. Varadachari

ఇదిగాక అక్కడ కోఆపరేటివ్ హోల్ సేల్ సొసైటీలో ఒక నాస్తా 10000 రూపాయలపై చిల్లర కొట్టేశాడు. అది వసూలుచేసి ష్యాపను తప్పించారు. ఇంకో ప్రొరువుంది దానిలో డైరెక్టర్ల కొనుదార్లగా ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. స్వంత వ్యాపారము కొనము కపయోగించుకొనడం జరుగుతున్నది. 2, 3, 4 సువర్ణరాలదాకా 5 వసూలు కాకుండా వుండడం జరుగుతున్నది.

ఇక ఈ డిపార్టుమెంటుమీదే డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లు, సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, క్లర్కు లెక్కలేకుండా వున్నారు. ఎంత సిబ్బందివున్నా ఆడిటు నెలల తరబడి జరుగుతుంది. అయినా పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు ప్రైవేట్ లోకి ఎటు రాకుండా పోతుందో తెలియదు.

ఇంకొక విషయం. కొనుగోలు చేయడంలో చాలా అన్యాయం వుంది. బిల్లులు మాత్రం తీసుకువస్తారు. ప్రైవేటు మార్కెటులో యులోనో మిరపకాయలుకొంటే ఆబిల్లులకు చెక్కులేదు. ఈ బిల్లన్నీ చెక్కు చెయ్యలేని డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లను ఎందుకు వేశాలో. వాళ్ళ మొఖంమీదే ఇంటెలిజన్సుగాని, అండర్ స్టాండ్ వుట్లు తెలియదు. ఈ డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లు నిరక్షరకుటులు. try to make this statement. ఎన్నో కేసులలో నారు వారాను. వాదించడానికి వీరికి ఏమీ తెలియదుగాని పవరు వారికి వుంది. జుడిషియల్ పవర్స్ కూడా వారికి యిచ్చారు. ప్రేమ. ఏ పశ్చిమెయ్యలో తెలియదు. అలాంటి స్వాములు రిజిస్ట్రార్లు. ఈ డిపార్టుమెంటు ఓవరుహాలు చెయ్యడానికి వున్నాయేమో చూడవలెను. మన విశ్వనాథంగారు, రు ఓవరుహాలు చేస్తారని నమ్ముచున్నాను.

VENKATANARAYANA DORA;— అధ్యక్షా!

కోఆపరేటివ్ దేశము కావలెనని అన్నందులకు నేను ఒక వ్యక్తి. ఇప్పుడు వున్న ప్రైవేటులు, సెక్రిటరీలు సెంట్రలు ప్రైవేట్ ప్రధానమును వారు వారి కుటుంబీకులు చేర

19th March 1954]

[Sri D. Sanjivayya

వ్యక్తులు, ప్రెసిడెంట్లు, కేరెక్టరులు చేసే విషయాలను గురించి పూసగ్రుచ్చి నట్లు చెప్పారు. విన్నాను. నిజముగా అవి అన్ని ఇన్నాళ్లుగా నాకు వాండ్రు సృదయములో అట్లనే పెట్టుకొని ఈనాటికి చెప్పుతున్నారా? ఏకారణంచేత బయటపెట్టలేక ఇంకొకటి నాకు తెలియకున్నది కే. కృష్ణారావుగారు చేసిన ఉపన్యాసానికి వారిని అభినందించుచున్నాను. వారు ఉద్యమం ఏలా ప్రారంభం అయింది, ఏవిధంగా నడుస్తుంది, వాటిని ఏ విధముగా సవరించవలెనో సమగ్రముగా చెప్పారు. అందులో ఒకటి రెండు విషయాలతో నేను పక్షిభవించలేక పోతూ ఉన్నాను పెద్ద పెద్ద జమీందారులను ఈ సహకార సంస్థలలో చేర్చకూడదనిన్ని, అందుకు తగిన రూల్సు పెట్టి ఏర్పాటు చేయవలెనన్నారు. ఇండియా సంవిధానము (కాన్స్టిట్యూషన్) ప్రకారము ఫండమెంటల్ రైట్సుకు అభ్యంతరం వస్తుంది. తన చెప్పచేతలలో వుండే వాండ్రు సభ్యులుగా పెట్టుకొని సంఘాన్ని, స్వంత ఉపయోగానికి వినియోగించు కుంటున్నారు. సరిగా పనిచేసేవానిని అధ్యక్షుడుగా ఏర్పాటుచేస్తే బాగా ఉంటుంది. సహకార సంస్థలు ఆటానమస్. చట్టరీత్యా జనరల్ బోర్డుకు అధికారం ఉంది.

Sri K. VARADACHARI:— The hon. Minister is wrong in thinking that there is no rule against these things. A rule can be framed, if necessary, that any society shall be entitled to refuse membership to anybody. If you can make that as a fundamental rule, then you can meet this difficulty.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—Then the autonomous character of these societies will vanish:

దీనిలో ఇంటర్ ఫియరన్ను ఉండకూడదని అంటూ వున్నాము. షరతు పెట్టితే అందులో వుండే స్వేచ్ఛకు, బోధముకలుతుంది. ఆకారణం చేత అట్లనే పెట్టడం మంచిదని నాకు తోచుచున్నది. తరువాత అనేక విషయాలు ఉన్నాయి. కొన్ని కొన్ని బాంకులు, మచిలీపట్నం, తెనాలి, బాంకుల విషయాలు అంజనేయులుగారు అంతా చెప్పారు. చాలా కంప్లెయింట్లు వచ్చినాయి. రెజిస్ట్రారుగారు విచారణచేస్తు వున్నారు. తగిన చర్య తీసుకుంటాము. నాగభూషణంగారు మాట్లాడారు. రాయదుర్గంలో

19th March 1954]

[Sri D. Sanjivayya

సరియైన ఫెసిలిటీను లేవని అన్నారు. వాటిని పరిశీలించి తగు ఏర్పాట్లు చేస్తాం. తరువాత శ్రీ చిల్ల సుబ్బారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ హవును బిల్లింగు సొసైటీలను గురించి చెప్పారు. అవి చాలా మట్టుకు నిజమే. ఆ విషయము గురించి తరువాత చెప్పతాను.

కో-ఆపరేటివ్ బెగ్గర్స్ హోం, పెట్టితే బాగుంటుందని అన్నారు. దీనిని గురించి Deputy Registrar వారికి శాశ్వతము. వీలయినంతవరకు త్వరలో ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రభుత్వం చేస్తుందని నునవిచేస్తున్నాను. తరువాత శ్రీ సిద్ధప్ప గౌడగారు Section 15 నుండి కొత్త Rules ను గురించి కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ out-dated అని ఏమో అన్నారు. దీని విషయమై, నేను, ప్రశ్నలలో. సమాధానం చెప్పాను. దీనికి ఒక Bill ready గావుంది. సవరణలు జరిగిన తరువాత ఒక Bill గా తయారు చేసి శాసనసభలో, సభ్యులముందు ప్రవేశపెట్టి ఆమోదింప చేస్తామని అనుకుంటున్నాను. శ్రీ శివశంకరరెడ్డిగారు చెప్పినది ఒకటి మాత్రం అది నిజంగా చాలా కాలం నుండి వున్నది. మద్రాసు గాస్ట్రోనమిక్స్ వున్నప్పుడు దీనిని వెంటనే పరిశీలించాలని అడిగినాను. రివిన్యూ డివిజన్ చేస్తున్నది. ఏవిధంగా చేస్తే బాగుంటుందో అన్ని విషయాలు ఆలోచిస్తున్నారు. రిపోర్టు గాగానే తగుచర్య తీసుకుంటాము.

Sri జీ. సూర్యనారాయణగారు శిల్పులకు కొంత సహకారం యిచ్చి సహాయంచేస్తే, బాగుంటుందని, అన్నారు. 3, 4 రోజులక్రిందట శిల్పులు కొంతమంది శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలనుండి వచ్చి మెమోరాలింగం యిచ్చారు. దానిని రిజిస్ట్రారు వారికి అందచేశాము. దీనిని శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. తరువాత సోషలిస్టును (Socialists) ఏర్పాటు చేయమని చెప్పారు. హరిజనులను ఏమి చేయటం లేదని శ్రీ సూర్యనారాయణగారు అనటం సత్యదూరం అని చెప్పాలి. F. L. O, ల ద్వారా వారికి ఉపకారం జరుగుతున్నది. శ్రీ వరదాచార్యులుగారు మాట్లాడుతూ, హెయిల్ ఫేల్ డిగ్రీలలో డైరెక్ట్, కొనటం బాగుంటుందా, అని అన్నారు. ఇన్స్పెక్టర్స్ గురించి ఏమో అనుకుంటున్నారని అన్నారు. ఒకరిని గురించి ఒకరు ఎప్పుడూ అనుకుంటానే వుంటారు.

19th March 1954]

[Sri D. Sanjivayya

ఈ శాసనభలో వచ్చేవారిని గురించి విమర్శించటం సమంజసమేనా? అని నాకు సందేహము కలుగుతున్నది.

Sri S. VEMALAH:— నిరక్షరాస్యులని అంటే, చదువురాని వారనా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— చదువు రానివారిని కాదు అర్థము. Half knowledge అని చెప్పాను. దానికి అంత పెరిగిన అర్థము తీసుకోగూడదు. శ్రీ వెంకటనారాయణదొరగారు, మాట్లాడుతూ హరిజనుల గురించి, వారి సౌకర్యాలను గురించి మాట్లాడుతున్నారని, కొండజాతుల వారిని గురించి మాట్లాడటం లేదని అన్నారు. కొండజాతుల వారికి జరిగే సహాయం గురించి వారికి తెలియదుగాబోలు. ఇప్పటికప్పుడే కొన్ని stores అక్కడ పనిచేస్తున్నవి. వాటిని ఇంకా ఎక్కువ చేయటానికి ప్రారంభం చేస్తున్నాం. నా దృష్టికి వచ్చినటువంటి ఏ complaint అయినాగాని, నేను సమగ్రంగా పరిశీలించటమో, Registrar గారిద్వారా పరిశీలించేయటమో, చేసి దానికి తగిన చర్యలను వెంటనే తీసుకుంటున్నాను. అక్కడక్కడ కొన్ని జరుగుచున్నమాట వాస్తవమే. గత 1, 5 శాసనభ సమావేశాలలోను ఇప్పుడుగూడా వీళ్లుగురించి complaints వచ్చినవి. ఈ సమావేశాలు అయిన తరువాత, కొన్ని కొన్ని జిల్లాలకు, surprise visits చేసి, లోపాలున్న చోట్ల తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకొనవలెనని అనుకుంటున్నాము. దీనినిబట్టి అధికార్లు ఎప్పుడువస్తారో అనే భయము, వీళ్ళలో కలుగుతుంది. వారు బాగుపడతారుగూడ. అవిధంగా చేయటానికి, ఆలోచిస్తాము. కాబట్టి cut motions withdraw చేసుకొని ఈ demand ను pass చేయవలసి నదిగా కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— The question is:

That the allotment of Rs. 56,20,000 under Demand No. XX — Co-operation be reduced by Rs. 100.

The motion was lost.

19th March 1954]

Mr. SPEAKER:— The question is:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 56,20,000 under Demand No. XX — Co-operation.

The motion was carried and the grant was made.

DEMAND XVI-MEDICAL.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Sir, On the recommendation of the Governor, I move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,01,46,100 under Demand No. XVI -Medical.

ఇప్పుడు demand XVI (Medical) పై ద్వైతాఖకు సంబంధించిన ఖర్చు క్రింద ఒకకోటి, ఒకలక్ష, నలుబది యానువేల వంద రూపాయలు (Rs. 1,01,46,100) sanction చేయవలసిందిగా, యీ సమావేశములో ప్రవేశపెడుతున్నాను. ఈ పై ద్వైతాఖ యొక్క కర్తవ్యము కేవలం, రోగనివారణకు చికిత్సచేసే విషయములోనే. దీనికి సంబంధించి— ఒక్కొక్క జిల్లా కేంద్రంలో ఒక Head quarters ఆసుపత్రివున్నది. ఈ విధంగా అన్నిచోట్లా వున్నాయిగాని, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మాత్రం ఒకటి 50 మంచాలు, కలిగిన ఆసుపత్రియున్నది. దానినిగూడా జిల్లా కేంద్రానికి తగినట్లు Headquarters ఆసుపత్రిగా మార్చాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. తాలూకా కేంద్రాలలో ఆసుపత్రిలు వున్నాయి. Local Fund ఆసుపత్రిలు వున్నాయి. ఇవి జిల్లా బోర్డుల ఆధిపత్యములో వున్నవి. విడిగా కొన్ని వున్నాయి. తాలూకా కేంద్రములో వున్నటువంటి ఆసుపత్రిలను స్వాధీనము చేసుకొనడానికి ఒకవిధానాన్ని అనుసరిస్తున్నాము. ఆ విధానం ప్రకారం, యిప్పటికప్పుడే దాదాపు 60 ఆసుపత్రిలను స్వాధీనము చేసుకొని నడిపిస్తున్నాము. ఇంకా స్వాధీనము చేసుకొనే విషయములో 54 55 సంవత్సరములో చిత్తూరుజిల్లా పుంగనూరు ఆసుపత్రి తరువాత గున్నగోదావరి జిల్లా రాజోలు, తరువాత అడ్డతీగల, వీటిని తీసికొనుటకు నిశ్చయం జరిగింది. ఆవిధంగా జరుగుతుంది. జిల్లాల కేంద్రాలలో వున్నటువంటి Headquarters ఆసుపత్రిలలో bed strength హాల్లులకు లేదని,

19th March 1954]

[Sri D. Sanjivayya

మందులు చాలటంలేదని, రోగులు ఎక్కువమంది వస్తున్నారు - వారికి యిబ్బందిగా వుంటున్నదని, complaints వస్తున్నవి.

ఇక్కడ కర్నూలుజిల్లా Headquarters Hospital చూచి నట్లయితే, sanctioned bed strength కంటే, 50, 60 మంది patients ఎక్కువ ఉంటున్నారు. వీరికి beds లేక, వరండాలో జమ ఖానాలు వేసుకొని ఉంటూ అవిధంగానే treatment తీసుకొంటున్నారని అటువంటి పరిస్థితులలో, మనయొక్క ఆర్థికలోపము ఎంత ఉన్నప్పటికీ ఈవిధముగా ఎక్కువగా rush ఉన్నటువంటి hospitals లో కొంతవరకు bed strength increase చేస్తే బాగుంటుందనే ఉద్దేశ్యంతో వచ్చే సంవత్సరం ఈ క్రిందివిధంగా bed strength increase చేయడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

చిత్తూరుజిల్లా, తిరుత్తనీ గవర్నమెంటు హాస్పిటల్ లో	4 beds
చిత్తూరు Headquarters Hospital లో	34 beds
చిత్తూరుజిల్లా తిరుపతి Govt. Headquarters Hospital లో	19 beds
అనంతపురం Headquarters Hospital లో	50 beds
అనంతపురంజిల్లా, హిందూపురం Govt. Headquarters Hospital లో	11 beds
అనంతపురంజిల్లా, గుత్తి Govt. Headquarters Hospital లో	13 beds
గుంటూరుజిల్లా, గుంటూరు Govt. Headquarters Hospital లో	10 beds
నెల్లూరుజిల్లా, ఉదయగిరి Headquarters Hospital లో	4 beds
<hr/>	
మొత్తం 145 beds	

దీనికి ఖర్చు 14,225 రూపాయలవుతుంది. ఇంతే కాకుండా, ఇప్పుడు కర్నూలు రాజధాని Headquarters అయినందువల్ల, ప్రస్తుతము వున్న 154 sanctioned bed strength ను, 200 వరకు ఈ సంవత్సరం పెంచడానికి ఏర్పాటు జరుగుతున్నది.

19th March 1954]

[Sri D. Sanjivayya

ప్రభుత్వము దీనికిగారు కొంత grant ఇస్తూనే ఉన్నది. యీ rural medical relief గురించి Bhara Committee వారు చేసిన సిఫార్సుల ఆధారము చెనుకొని కొన్ని primary centres స్థాపించారు. కాని అవి బాగా పనిచేయడంలేదు. అందు వేరటవంటి M. B. B. S., డాక్టర్లు గాలాకాలము ఉండడములేదు. తరువాత ఇప్పుడు మనకు ఆర్థిక సౌకర్యము వున్నది. Five years plan కు చాలావరకు డబ్బును వినియోగిస్తున్నాము. ఈ రెండు కారణాలచేత అవి సరిగా పనిచేయడం లేదు.

కుదా,ను రాష్ట్రములో వున్నప్పుడు D. M. O. conference జరిగింది. అప్పుడు ఈ rural medical relief గురించి చర్చించారు. ఎ-తి గొప్పగా ఉచితకొన్ని ఉపాధి, డాక్టర్లైనా సరే, ఒక ప్రత్యేకమైన శాస్త్రములో పరిశోధన చేసివాడైనా సరే, ఒక గ్రామమునకు వెళ్ళి అక్కడవుండి practice మొదలుపెడితే ఆ ప్రజలు, ఈ డాక్టరు మా వూరి ఆయన, ఈ డాక్టరు ఏమి పనికిరాడు, గుంటూరుకో లేక మద్రాసు కో పెద్ద డాక్టర్ల వదకు పోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉంటున్నారు, అనే అభిప్రాయము తెలిపారు. కనుక దా కిబదులుగా ఈ Mobile Hospitals పెట్టి, అవి ఒక తాలూకా కేంద్రములో ఉన్నవంటి Hospitals ను ఆధారంగాపెట్టుకొని దానిచుట్టుప్రక్కలఉన్న గ్రామాలకు వెళ్ళుచుంటే బాగుంటుందని ఒకరు సలహాఇచ్చారు. ఆ సలహా ప్రకారం, వచ్చే సంవత్సరం ఏప్రిల్ 54 నుండి రెండు యీ Mobile Hospitals పెట్టుతున్నాము. అవి కోస్తా జిల్లాలలో ఒకటి, ఈ జిల్లాల ఒకటి పెట్టుతున్నాము.

తరువాత ప్రత్యేక మైనవంటి కొన్ని విషయాలున్నాయి. Leprosy వున్నది. దీనిని ఏవిధంగా నిర్మూలించే బాగుంటుందని ఆలోచించి ఈ ప్రభుత్వము ఒక unit కు ఒక doctor ను, దానికి సంబంధించిన ఉద్యోగస్తులను పేసి దీనినిదర్శాపు చేసి ఎక్కడక్కడ ఈ కుష్టువ్యాధి పబ్బలంగావున్నదో ఏ విధంగా అరికట్టితే బాగుంటుందనే విషయాన్ని, విచారించి తగిన సూచనలు ఇవ్వడానికిని ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

తరువాత Mental Hospital మనకు ఒకటేవున్నది. ఎండలు

Sri D. Sanjivayya]

[19th March 1954

ముదిరి, ట్రయిలే ఏనువుతుంకో నెలియగు. ఈ Hospital ను అభివృద్ధి చేయడానికి 27.15 ఎకరాలభూమిని, 4లక్షల 10 వేల విలువ కలదానిని, స్వాధీనం చేసుకొడానికి ఏర్పాట్లు అవుతున్నాయి. ఆ Hospital Waltair లో వున్నది. దాన్ని అభివృద్ధి పరచి, ట్రయిలే చాలా సహాయకరంగా ఉంటుంది.

తరువాత గుంటూరు విషయము చెప్పాను. బడ్జెటులో అక్కడ కాలేజీకోసం 9.66 లక్షలు, Hospital కోసం 10.34 లక్షలు, కేగాయింపు జరిగింది. అయితే ఇంకా కొంతధనము ఖర్చుపెట్టి ఇంకాకొన్ని buildings ఏర్పాటు చేసినట్లయితే ఇక్కడకూడా విశాఖ పట్నంలో వున్నటువంటి విద్యాలసంస్థ తయారవుతుంది. అప్పుడు యీ రెండు సంస్థలలోను తయారయ్యేటటువంటి Medical graduates మన ఆంధ్ర దేశములో ఎన్నో hospitals లో పనిచేయడానికి కావలసినంతమంది వుంటారు. అప్పుడు ఈ medical relief పంజలందరికి అందుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇక ఈ డిమాండు మీద చర్చ ప్రారంభించవలసిందని నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. SPEAKER:— The motion moved is

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,01,46,100 under Demand No. XVI Medical.”

I am selecting the cut motion of Sri M. Veerabhadram and the other cut motions will be deemed to have been moved and admitted.

* Sri M. VEERABHADRAM:— అధ్యక్షా! I beg to move my cut motion.

“To reduce the allotment of Rs. 1,01,46,100 under Demand No. XVI - Medical” by Rs. 100.

రావేరట వున్నటువంటి ఈ కోత తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ కొన్ని ప్రధానమైనటువంటి విషయాలను చెప్పాలనుకొంటున్నాను. అసలు ఈ డిమాండును మంత్రిగారు ప్రతిపాదిస్తూ చెప్పినటువంటి ఉపన్యాసాన్ని చూచినట్లయితే మేడిపండులాగా వున్నది. పైకిమాత్రం చాలాబాగా కనిపిస్తున్నది గాని లోపల అన్నీ పురుగులే.

19th March 1954]

* The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— మేడుపండులాగా అన్నారూగాని మేడుపండు కాదుగదా!

* Sri M. VEERABHADRAM:— ఈ రోజు ఆంధ్ర దేశములో పృజలకు medical facilities ఏ విధముగా వుపయోగించబట్టు చేయగలము అనే విషయములో ప్రభుత్వానికి ఒక సమగ్రమైన దృక్పథము లేదని స్పష్టమగుచున్నది.

ఉదాహరణకు విశాఖపట్టణములో General Hospital వున్నది. గుంటూరులో Medical College వున్నది. కనుక గుంటూరులో ఈ హాస్పిటల్‌లో facilities ఎక్కువ చేస్తున్నారు. ఇన్ని facilities అంటే ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యీ రెండు చోట్లలో వున్నన్ని facilities ఇతరజిల్లాలకు ముఖ్యంగా అనంతపురం, చిత్తూరు, కడప జిల్లాలవారికి అందుబాటులో లేదు. వైద్య సహాయము కొరకు గుంటూరుగాని, విశాఖపట్టణంగాని వెళ్ళవలసి వుంటుంది. యీ జిల్లాలలోని వాళ్లు ఎంత దూరము వెళ్ళవలసి వుంటుందో, ఎంత డబ్బు ఖర్చు చేసికోవలసి యుంటుందో, డబ్బువున్నవాళ్లు వుంటారు, లేనవాళ్ళు వుంటారు, అందు ఎల్ల వాళ్ళకు ఎంత యిబ్బందులు కలుగుతాయో ప్రధుత్వము గుర్తించాలి. అందువల్ల వారందరు అంతదూరము వెళ్ళటానికి సాధ్యమయ్యేది కాదు. కావున ఆజిల్లాల ప్రజలకు అందుబాటులోవుండే కర్నూలులోగాని, అనంతపురంలోగానివున్న హాస్పిటలును, జనరల్ హాస్పిటల్‌గా చేయాలి. వైద్య సౌకర్యాలు అలా యేర్పాటుచేస్తే, విశాఖపట్టణమునకు పోవలసిన అవసరముండదు. అంతే కాక ప్రతిజిల్లా హెడ్ quarters town లోనూ, తాలూకా హెడ్ quarters town లోనూ హాస్పిటల్ వుండాలి అవసరమున్నది. అదే విధముగా ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital కు రెండు, మూడు mobile vans యేర్పాటుచేసి, చుట్టు పట్ల గ్రామాలకు ప్రోగ్రాము ప్రకారము వెళ్ళి ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేయాలి. అంటే అన్నీ ఒకేసారి ఏర్పాటుచేయడం సాధ్యంకాకపోవచ్చు. కాని ఒక ప్లాను ప్రకారము రెండు, మూడు సంవత్సరాలలో రాష్ట్రమంతటను ఏర్పాటుచేస్తే, పృజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది. ఈ ఏర్పాట్లు రాజకీయాలతో సంబంధం వుండకూడదని నా సలహా.

19th March 1954]

[Sri M. Voorabhadram

హాస్పిటల్సు improvements క్రింద ఈన వర్సరము 11 లక్షల రూపాయలు now 11.50 పన్నుక్రింది పన్నులు నిర్దుష్ట పెట్టబోతున్నాయి. అది బాగా ఉంది. ఎక్కువగా ఖర్చు చేయడముంటే నాకు సంతోషమే. అయితే అది సరకంగా ఖర్చు పెట్టబోతుంది అంటే ప్రశ్న. హాస్పిటల్సులో ప్రధానంగా అక్కడికి వచ్చే patients కు treatment సరకంగా ఉరుగుతున్నదో చెబుతున్నారు. ఈ రోగాలు వచ్చి, పుష్కలముగా ఈ హాస్పిటల్సులో స్టేషని క్రిందవరకు most rotten and corrupt అయిందని చెబుతున్నాను. దీనికి నేను అనేక ఉదాహరణలు చెప్పగలను. హాస్పిటల్సుకు రోగులు వెళ్ళితే, వారికి యిచ్చే చికిత్స విషయం చెప్పేముందు, మరొక విషయం చెప్పాలనుకొంటున్నాను. హాస్పిటల్సులో డాక్టర్లలో clinical professor and non-clinical professors అని ఉంటున్నారు. Non-clinical professors కాలేజీలకు సంబంధించినవారు. Clinical surgeons హాస్పిటల్సులో డాక్టర్లు ప్రిన్సిపాల్ చూస్తూవుంటారు. Non-clinical professors కు 600 బీతాలుమీద start చేస్తూవుంటారు. అయితే వీరికి private practice, consulting fees allow చేయకూడదు. Clinical surgeons కు 450 రూపాయలమీద start చేస్తారు. అయితే వీరికి private practice చేయకూనికి Govt. allow చేస్తారు. దీన్ని గురించి G. O. వుండటం. Clinical side లో ఉన్న డాక్టర్లకు ఎంజీజీకము ఇచ్చినా, యింకను వారికి దాహము చాలక, consultation fees అనిస్తే, ఇంకా patients పంచి చాటున మాటున తీసుకుంటునేవుంటారు. నిజాయితీగావుండే వారిని వేళ్ళమీదలెత్తిపెట్టవచ్చు. అట్టి వారికి మనం యెచ్చి పనులూరంచేయాలి. ఈ విధంగా ఈ హాస్పిటల్సులో వున్న మొత్తము డాక్టర్లు అందరుకూడా consultation fees తీసుకోవటం జరుగుచున్నది. ఎవరైనా హాస్పిటల్సులో admission కానాలని వెళ్ళితే, అతను ఆ డాక్టరు యింటికి వెళ్ళి, యే 20 రూపాయల యిస్తేగాని మరునాడు అతనికి admission దొరకదు. అతను ఆడబ్బు యివ్వలేనివాడై యివ్వకపోయినచూ, యివ్వగలిగినాడై ఇవ్వకపోయినచూ, అతనికి admission దొరకటము దుస్తరము. గట్టిగా అడిగితే waiting list లో పేరు చేర్చుతాడు. యిక అవిధంగా లిస్టులో పేరు

19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

యెక్కిస్తే, యిక అతను బ్రతికివున్నంత కాలము, పేరు అందులోనే వుంటుంది కాని admission మాత్రం దొరకకుండా వుండే పరిస్థితులు ఈ హాస్పిటల్సులో జరుగుతున్నవి. Consulting fees పేరుతో లంచగొండిశుశ్రము మతిమిారి పోతోంది. కావున consulting practice ను వెంటనే నిషేధించాలి. దానికి బదులుగా హాస్పిటల్ లోనే నా యంత్రం consultation యేర్పాటు చేయాలి. సలహా కావాలని వచ్చినవారికి నారిఆదాయాన్నిబట్టి ఫీజువసూలుచేసి, ఆ ఫీజును surgeon కు assistant surgeon కు నర్సుకు, ఆయాకు, ప్రపోజ్ష నేటుగా పంచాలి.

కాబట్టి, యీ consulting fees అనే దానిని పూర్తిగా రద్దు చేసి, మద్రాసులో ఒక హాస్పిటల్ లో అనులు జరిపిన పై విధానాన్ని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ హాస్పిటల్సులో అమలు జరపాలి. అలా చేసిన యెడల, యీ హాస్పిటల్సులో జరిగే అన్యాయాలు చాలామటుకు తగ్గే అవకాశము లుండగలవని నమ్ముతున్నాను.

ఇక యీ Corruption విషయము ఆలోచిస్తే Corruption ఎక్కడచూచినా ప్రబలంగా వుండనేవుంది. మంత్రిగారికి చెబితే, ఏదైనా ఒక కేసు particular గా తెలియజేస్తే నేను action తీసుకుంటాను. generalise చేసి చెబితే యేమిచెయ్యను అని అంటారు. ఒకనామ హాస్పిటల్సుకు సరిగా రాత్రి 8 గంటలకు డాక్టరు గావలసివుంటే ఆయన 10 గంటలకువచ్చి రోగులకు నిర్లక్ష్యంచేశాడని నేను మంత్రిగారికి complaint, చేస్తే negligence of duty, క్రింద ఆయనను punish చేయవలసివుంటే, మంత్రిగారు ఆయనను R. M. O. గా ప్రమోటు చేశారు. ఇది నేను స్వయముగా చెప్పికేను. ఈ రకంగాచేస్తే ప్రజలకు యీ ప్రభుత్వమీద విశ్వాసము ఎట్లావుంటుందో ఆలోచించండి.

ఇది విశాఖపట్టణంలోని Mental Hospital Superintendent ను corruption కేసులో red-handed గా పట్టుకొని అప్పగిస్తే, ఆయనమీద యంతవరకు కేసుపెట్టలేదు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— నిన్ననే ఆర్యుడు పోషించండి.

[19th March 1954]

* Sri M. VEERABHADRAM.— ఇంకా కాలానికై నా పంపారు సంతోషం. అనంతపురం హాస్పిటల్ డాక్టరును arrest చేశారు, కాని ఆయనను మళ్ళా ప్రద్యోగములోనికి రానిచ్చారు. ప్రభుత్వం దీని కేసు సమాధానం చెబుతారో?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA: —ఆ డాక్టరును అరెస్టు చేసి, తర్వాత బైలుమీద విడిచారు. ఆయన కొంతకాలం suspension లో వున్నాడు. కాని Departmental enquiry చేయడానికి వీలుగా ఆయనను ప్రద్యోగంలోనికి తీసుకోవడం జరిగింది. ఆయన మీద చార్జీలు గుబురు అయ్యేవరకు ఆయనకు ఉద్యోగములో వుండడము కేసుకు బలమని ప్రభుత్వం ఉద్దేశించి ఆయనను re-instate చేసి మరొక వోల్టికి transfer చేశారు.

Sri M. VEERABHADRAM:— Enquiry ఇంకా పూర్తి కాలేదా? ఇంకా ఎంత కాలం జరుగుతుంది?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— కారవసభ్యులు యీ కేసు విషయము ఎక్కువగా యిక్కడ మాట్లాడకపోతే న్యాయం జరుగుతుంది. దయచేసి యింక దీని విషయం ప్రస్తావించడం చూచి దీనిని

Sri M. VEERABHADRAM:— ఆయనను re-instate చేస్తే న్యాయం జరుగుతుందని, మరల ఉద్యోగము యిచ్చి transfer చేసారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆయనను ఏచార్జీమీద suspend చేశారో, దానిమీద enquiry జరుగుతున్నది.

Sri M. VEERABHADRAM:— Medical department లో ఇప్పటికీ ఇద్దరిమీద కేసుపెట్టారు. ఇంకా ఎవరు corrupt అనే విషయము వచ్చినప్పుడు ఎక్కడ ప్రారంభించాలో నాకు అర్థంకావడం లేదు. కారణంయేమంటే యీ డిపార్టుమెంటులో నిజాయితీగా వున్నవారు బహుకొద్దిమంది. వారికిమనం నమ్మకారం చేయాలి. వారు అందరూ డబ్బు తీసుకొనేవారే. ఏ కొద్దిమందిని మినహాయించి

[19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

మొత్తంగా మానత్వమే లేదా అనిపిస్తోంది. పైనుంచి క్రిందివరకు corrupt and rotten గా వుంది. అయితే ఒకటి రెండు విషయాలు ప్రధానంగా ప్రజలకు పీడిస్తున్నవారి విషయం చెప్తాను. కృష్ణ జిల్లా D. M. O. లు చాలా తీసుకొంటున్నాడని సుమారు 100 చుంది సుత కాలుచేసిన పిటిషను మంత్రిగారికి సమర్పిస్తున్నాను.

అనంతపురం హాస్పిటల్ విషయములో డాక్టరుమీద కేసు యేమి జరిగిందో చెప్పాను. కాబట్టి ఎటువంటి కేసులు ఎన్ని తెచ్చినప్పటికిని రుజువు కానివ్వకుండా ప్రయత్నిస్తారు, ఈ కేసులు రుజువు చేయాలంటే మన శాసన సభ్యులలో కొంతమందిని ఒక కమిటీగావేసి, హాస్పిటల్ లు లోని corruption ను విచారించాలి. ఒక patient విషయములో నేను Assistant Physician తోటి మాట్లాడబోతే, నాకుచెప్పక పోగా నన్ను ఆయన 'Do you know with whom you are talking? You must know that you are talking with a gazetted officer' అని అన్నారు. నేను M. L. A. ను అని ఆయనకు తెలియదు. కాబట్టి ఈవిధంగా ప్రజలను ఈ డాక్టరు నిర్లక్ష్యంగా చూడడము జరుగుతున్నదని మీ కందరకు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ డాక్టర్ ప్రవర్తన యీ రకంగా వున్నది. హాస్పిటల్ లో ఎటువంటి వాతావరణం వుంటున్నదో గుర్తించాలని చెబుతున్నాను.

విశాఖపట్టణం హాస్పిటల్ లో నా స్వయంగా తెలిసినకేసు నేను చెబుతున్నాను. ఒక బాలింతరాలు హాస్పిటల్ వారి నిర్లక్ష్యం (negligence) వల్ల చనిపోయింది. Contraceptive mixture కి బదులు అక్కడ వున్న నర్సు carbolic lotion తెచ్చిపోసింది. ఆమె వెంటనే చనిపోయింది. ఇంకొక ఆమెకు ప్రమాదం కొంతలో తప్పింది. ఇంకొక ఆడమనిషికి operation చేశారు. ఆమె మంటకు బాధపడలేక డాక్టరుకు చెబితే నైట్రిక్ ఆసిడ్ తెచ్చి అంగంలో పోసింది. ఈ కేసు నాస్వయంగా నాకు తెలుసు. ఈ patients పేద వాళ్లు కావడము వల్ల డబ్బు యివ్వనందున వీళ్ళను నిర్లక్ష్యంగా చూడడమువల్ల యీ విధంగా చనిపోవడం సంభవించింది. కాబట్టి హాస్పిటల్ లులో ఊరితవ్వం కాని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు. ఇదంతా criminal negligence క్రిందకు వస్తవి.

Sri M. Veerabhadram]

[19th March 1954]

అయితే డి.ఎం.సి.లో D. M. O. పున్నాడు. ఆ సరికి వచ్చి సహజంగానే కేసులను neglected చేయడమవల్ల గోలగోళాలు చావులు హాస్పిటల్సులో ఎక్కువ అవుతున్నది. కారణ మేమిటని ఆయన అడిగితే యీ హాస్పిటల్సు కరబలి కోలుతున్నది అని సమాధానమిచ్చాడు. అక్కడకు వచ్చి కీసులు బాగా క్రిగా ముడిడము ఆయన duty అవునా కాదా? అని అడుగుతున్నాను. ఈ విధంగా కీసులను neglected చేస్తూవుంటే patients చావకి ఏమాత్రం? ప్రజలకు యిటువంటి శాక్టరు అంటే విశ్వాసము సమ్మతిము ఎట్లా కలుగుతుంది? ఇక అక్కడ హాస్పిటల్సులో sanitation ఎట్లా వుందంటే Public lavatory కన్న అన్యాయముగా వున్నది. అయితే ఆ హాస్పిటల్సు కొత్తగా కట్టినదే. Proper supervision లేకుండా ఆ హాస్పిటల్ నడుపబడుచున్నది. ఈ విషయములన్నియు సుంత్రిగా రిపోర్ట్ కి పిటిషన్ మూలకంగా యిస్తున్నాను.

ఆయన క్రింది ప్రద్యోగులను స్త్రీలను సైతం చాల అవమానకరముగాను, అతి నీచంగాను చూస్తున్నాడు. ఆయన బాధపడలేక వారు జీతం నష్టంమీద సెలవుపెట్టి వెళ్ళిపోతున్నారు. ఆయన పై complaints వస్తే వాటిని D. M. S. గారు విచారించారు. కాని complaints ఇచ్చినవారిని విచారించలేకుండా నితో యీ D. M. S. వుండగా వన్ను చెయగల్గినవాడు, ఎవడున్నాడని బహిరంగంగానే అంటున్నాడు. ఈ వ్యవహారం చూస్తే ఆంధ్ర సేవ సర్వామిగా కనబడుతున్నాడు. అంతే hospitals లో యీ diet కు సంబంధించిన విషయాలు చూస్తే, అవి యెవ్వరికీ తెలియవు. దీనికి ఒక G. O. వుండన్నారు. ఆ G. O. కాపీ యిచ్చవలసినదని ఒక సంవత్సరం నుంచి అడుగుతున్నా, ప్రభుత్వం చివరకు యివ్వవీలులేదని చెప్పారు. ఏ ఏ రకములయిన diets యెవరెవరికి యివ్వాలో వాటికి ఎంతెంత charge చేయాలో, యేవిధంగా యిచ్చాలో, యీ టివరాలు యెవ్వరికీ తెలియనీయరు. నేనొక వ్రదహరణ చెపుతున్నాను. నేను హాస్పిటల్సులో చేరుతాను. నాకు యేమందు యిస్తారో నాకే తెలియదు. తరువాత hospital కు యెంతకట్టాలో నాకే తెలియదు. ఏ diet యిస్తారో తెలియదు. వాటినిగురించి నేను తెలుసుకోకూడదు. రెండు

19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

రకాల diets వుంటాయి. ఒకటి C.M. B. అనిన్నీ, రెండవది C. M. Bt within brackets “(C. M. B.)” అనిన్నీ వుంటాయి. C. అంటే Coffee, M. అంటే Milk, B. అంటే bread అనుకొంటాను ఇతరు దాని అర్థంయేమిటో నాకు తెలియదు. బహుశాగా, మంత్రిగారికే తెలియదనుకుంటాను. ఆ hospitals లోవుండే sisters ను, nurses ను మరియెవరిని అడిగినా చెప్పరు. అదంతా రహస్యం. వారంతా యిటువంటి పద్ధతుల నవలంబిస్తున్నారు.

ఒకసారి, నా స్నేహితునికి టైఫాయిడ్ జ్వరం వచ్చినప్పుడు, ఆయనను హాస్పిటల్ లో చేర్పించవలసివచ్చింది. ఆ జ్వరానికి క్లోరోమైసిన్ వాడాలి. అది రోగులే కొనుక్కోవాలి. హాస్పిటల్ లో యివ్వరు. కాని Hospital superintendent discretion మీద సగం ఖరీదుకు హాస్పిటల్ supply చేయవచ్చును. దానికి Superintendent గారు అంగీకరించారు. ఆ సగం ఖరీదు బజారుధర కంటేకూడా యెక్కువగా వున్నది.

ఈవిధంగా గవర్నమెంటు పెట్టిన రూలు ప్రాజెక్టాలను కాపాడడానికి బదులు ప్రాజెక్టాలను పోగొట్టడానికి ప్రయోగపడుతోంది. అందుచేత యీ రూలును పూర్తిగా రద్దుచేసి, తప్పనిసరిగా యీ costly drugs ను రోగులకు పూర్తికే యివ్వాలని కోరుచున్నాను.

నేను hospitals కు real గా ఆదాయం వచ్చే పద్ధతిని, సూచిస్తాను. యంతవరకు ప్రభుత్వముగాని Department గాని ఒక సక్రమమైన పద్ధతిని అనుసరించటంలేదు. ఇప్పుడు అనుసరించే పద్ధతిలో ఒక leakage వున్నది. ఇప్పుడు ఒక case తీసుకొందాము. నాకు రు. 150/- లు జీతం. కాబట్టి రూల్సు ప్రకారం ప్రభుత్వం రు. 100/- లు దాటి ఆదాయంవచ్చే ప్రతి ఒక్కరిదగ్గర hospital charges వసూలుచేయాలి అని నిబంధనచేశారు. కాని యిప్పుడు జరుగుతున్నది, నాకు జీతం రు. 150/- లు అని చెప్పానుగదా, యిప్పుడు hospital charges తప్పేటట్లు చేసుకోవాలంటే, ఆ doctor కొంత ముడుపు చెల్లించాలి. ఈ విధంగా డాక్టర్లకు ముడుపులుచెల్లిస్తే, నేను charges తీసుకూడా treatment పొందుతాను. దీనివల్ల hospitals కు

19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

చిస్తున్నదా? మైగా వారు పోస్టులనుండి సాయంకాలం వరకు పని చేయాలి అందుచేత, వారికి రు. 20 ల, రు. 25 లతో ప్రారంభించడం వెంటనే సాధ్యం కాకపోతే 1, 2 రూపాయల యెక్కువ యివ్వడం సాధ్యంకాదా అని అగ్గుతున్నాను.

ఇక వారి leave విషయంమాస్తే, వారి బంధువులుగాని యెవరు చనిపోయినా సరే వారికి సెలవు ఇవ్వరు. కొన్ని కొన్ని సంఘటనలకు సంబంధించిన ధృవపత్రాలు మంత్రిగారికి సమర్పిస్తాను. ఒకసారి, విశాఖ పట్నం hospital లో ఒక ward boy భార్యకు జబ్బుచేస్తే, వాడు సెలవుపెట్టాడు. వాడికి సెలవు grant చెయ్యలేదు. వాడు విధిలేక పోతే, వాడిని dismiss చేశారు.

ఇంకొక విషయం ఆ hospitalలో ఈ నాలుగవ కాన్పు సందర్భములో maternity సెలవుకు ఒక ఆయా దరఖాస్తుపెట్టుకుంటే, పెండ్లి అయినట్లు certificate కావాలన్నారు. అంతకు ముందు మూడు కాన్పులకు సెలవు ఇచ్చి, నాలుగో కాన్పుకు పెండ్లి అయినట్లు certificate తీసుకురమ్మనమని అడగడం హాస్యాస్పదం. ఆయనకు నిజముగా స్పృహవుండే అడిగాడో, లేకే అడిగాడో నాకు అర్థము కావటం లేదు.

మరొక విషయం. ఒక ward boy ఒక ఆయాను పెండ్లి చేసుకొన్నాడు. వారిరువురకు ఒక బిడ్డ కల్గింది ఆ బిడ్డ తమదని ఆ యిద్దరు own చేస్తున్నారు. అయినప్పటికీ superintendent వారిని పెండ్లి చేసుకొన్నట్లుగా 5 గురు సాక్షులను తెమ్మన్నాడు. దానిపై వారు 5 గురు పెద్దమనుష్యులు ఇచ్చిన certificate ను దాఖలు చేశారు. అయినప్పటికీ ఆ పెండ్లి recognised marriage system ప్రకారము కాలేదు కాబట్టి, ఆ పెండ్లిని గుర్తించను అని చెప్పి maternity leave ఇవ్వనన్నారు. అయితే, యిది jungle ప్రభుత్వములో వున్నదా?

తరువాత యంకో విషయం 1952 సెప్టెంబరులో ఒకరిని తోటిగా probation మీద appoint చేశారు. తరువాత కొంతకాలానికి, అంటే, 1953 సెప్టెంబరులో మార్చి నెలలో వానికి 'ఇంకోక ఆర్డర్'

[19th March 1954

[Sri M. Veerabhadram

ఇచ్చారు. అదేమిటంటే, "The sweeper is appointed on probation with effect from March 1953" అని యిచ్చారు. మొదట probation మీద వాడిని appoint చేస్తూ orders ఇచ్చి 6 నెలలు అయిన తర్వాత, తిరిగి వాడిని ఆరోజు మొదలుకొని probation ప్రారంభిస్తూ appointment orders ఇచ్చారు. వానికేదో ఐ. బుస్టా. కాబట్టి యీ రకంగా ఒక్కొక్క medical officer ఒక్కొక్క రాజులాగా, వీరిపై రాజులకు రాజు అంటే గౌరవాధిరాజు (రాజరాజు) Director of Medical Service. ఈ రాజ్యంలో ఒక పద్ధతిలేదు. ఒక విధానంలేదు. అంతా నియంతృత్వము నడుస్తున్నది.

ఈ hospitals సంబంధించిన ఒక G. O. వుంటే, దాని copy యివ్వడానికి వీలులేదని చెప్పింది ఈ ప్రభుత్వం. అది executive order అని, అది public గు యివ్వడానికి వీలులేదని చెప్పారు. ఈ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులోని పరిపాలన మాస్తే jungle law operate అవుతోంది. Hospitals లో పని చేసే వారికి leave యివ్వక పావడం అట్లావుంచి, యొక పని చేసే వారిని ప్రతి ఆరు నెలల కొకసారి change చేస్తారు. అక్కడపోయిన సామాన్లకు నేరం ఎవరిదో నిర్ణయించుకుంటానే, ఆ వస్తువు ఖరీదు ఆ పని చేసివారందరి దగ్గరనుండి వసూలుచేయడమేకాక, ఆ వస్తువు ఖరీదుతో నిమిత్తాలేకుండా చేస్తారు. ఖరీదు రు. 1 అయితే, 5 లేక 6 రూపాయలు వసూలుచేసిన సందర్భాలు వున్నాయి, ఈమధ్య జరిగిన సంఘటన చెప్తాను. ఒకసారి ఒక వాడ్నితో ఒక spoon పోయింది. దాని ఖరీదు 0-5-0 అయితే, వారి ముగ్గురు దగ్గరనుంచి 1 రూ. చొప్పున రు. 3 లు వసూలుచేశారు. దాని ఖరీదు 0-5-0 అయితే, రు. 3 లు వసూలు చేశారేమని అడిగితే, దాని ఖరీదు అంతేనన్నాడు. అంతట ఒకామె అయిదు అణాలుపెట్టి ఒక కొత్త spoon కొని తెచ్చి, యిచ్చారు.

ఆ స్పూను ఖరీదు ఏడు అణాలు అయితే 3 రూపాయలు వసూలు చేయడం చాలా అక్రమమైన పద్ధతి. అసలు ఈ recoveries పద్ధతి రద్దు కావాలి? అరు నెల్లకు ఒక సారి వార్డులకు వార్డులే ఘోరము చేస్తారు. ఈమార్పులు చేసేటప్పుడు కొంతమందిని అంక్ష

19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

తమకు బ్రాహ్మణుగా పనిచేసేవారిని మార్చడంలేదు. అందరిని మార్చాలని మా వాదన. దీనిమీద విశాఖపట్టణం డాక్టరుకు నాకు ఒకనాదం వచ్చింది. దాని గురించి అడిగితే నాయిష్టం, నాకు డిస్క్రిప్షన్ ఇచ్చారన్నాడు. ఈ వేళ అక్కడపనిచేసే వాళ్ళందరూకూడా వాళ్ళయొక్క కష్టసుఖాలు చెప్పుకోడానికి ఒక సంఘం పెట్టుకొన్నారు. అంటే డిపార్ట్ మెంటుమీద యుద్ధం చేయడంకోసంకాదు, అయినప్పటికీ ఈ సంఘం పెట్టుకోవడమే నేరమైపోయింది. ఈ సంఘంలో చేసినవాళ్ళను explanation అడుగుతున్నారు. అసలు యీ సంఘం పెట్టుకోవచ్చుననికూడా ఒక G.O. ఉంది. ఏటా D.M.O. గారు ఈ సంఘంలో చేసిన వాండ్రకు explanation అడిగారు. Welcome address to Sri Prakasa అని Governor గారికి welcome address ఇచ్చినప్పుడు కాగితం వెనుక వైపున వ్రాయబడింది. అసలు explanation తీసుకోవడమే illegal, కాబట్టి అటువంటి కాగితంపైన అతనినిభయపెట్టడానికే చేశాడు. కావలసినస్త్రీ ఆ కాగితం నాదగ్గరేవుంది చూడండి.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—ఆయన అడిగిన explanation కాగితం ఆయనదగ్గరే వుండాలికదా మీదగ్గర కేలా వచ్చింది?

Sri M. VEERABHADRAM:— ఎలావచ్చిందో వచ్చింది. మాకువచ్చే మార్గాలు చాలా ఉంటాయి. వస్తాయి కూడా.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— అటువంటి పనులు కూడా మీరు చేస్తున్నారన్నమాట! (నవ్వు)

* Sri M. VEERABHADRAM:— ఆవిషయాల్లో కాంగ్రెసు వారి దగ్గరనే మేము పాతాలు చేర్చుకొన్నాం. రాష్ట్రం వేరయిన తరువాత, ఈపని వారిలోకూడ సంఘ చైతన్యం కలిగి మొత్తం రాష్ట్రము మీద భీకర యానియన్ యేర్పడి పని చేస్తోంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి చాలి. ఆపనివారి తరపున వారి రాష్ట్ర సంఘంయిచ్చిన మెమోరాండంలోని అంశాలను అంగీకరించాలి. అంతే కాకుండా ఆ సంఘాలను గుర్తించాలి. నర్సన్ ను త్రయ్యి

19th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram]

నింగు అయితరులంత వారికి పని కల్పించగలుగడా ఇంకా పొన్నుని చెప్ప
తున్నారు. ఈ విషయములో క్రిందటిసారి నాగార్జునగారు ఒక సలహా
చెప్పారు. రాష్ట్రమంతట ఒక్కసారి మన midwives అని నాలుగు
మంత్రసానులకు anti septic పద్ధతులు, గర్భోద్భవ శిశుర శాస్త్రము
నులభ్యమైన వై లి లో చెప్పిస్తే వారు ఉపయోగ పడవారని చెప్పారు.
అయితే ఆ విధంగా training పొందిన సర్దులను యింకా పంపడం
హాస్యస్పదం. కాబట్టి వారికి కొన్ని సౌకర్యములున్న గ్రామాలలో
సౌకర్యాలు చేయాలి. ఇక ప్రభుత్వ హాస్పిటల్సులో పనిచేస్తున్న
నర్సుల విషయం చెప్పుతాను. ఈ డిపార్టుమెంటులో ఇప్పుడు 9 (a) (i)
రూలు ఒకటి అమలులో వుంది. ఈ రకం ఉద్యోగులు రాష్ట్రంలో
ఎంతమంది ఉన్నారో నాకు తెలియదుకాని, ఈ పోస్ట్ ప్రొమోషన్
ఆప్షన్లో 20 మంది సర్సులు ఉన్నారు. అందులో, ముగ్గురు పెర్మనెంట్
అరుగురు approved probationers 11 మంది 9 (a) లు ఉన్నారు.
ఇదే probationers లో రాష్ట్రమంతటకూడా వున్నారు. ఈ 9 (a)
(1) లో ఎవరైనా సరే నోటీసులేకుండా కారణం చెప్పకుండా ఎప్పుడైనా
యింటికి పంపించవచ్చు. ఈ 9 (a) (i) కి ఎలాకాలూ పనిచేసినా అది
రరీయే. 7 సంవత్సరాలు చేసినా టెంపరరీయే. 15 సంవత్సరాలు టెంప
రరీ యేమిటి? అక్రమంగా వాళ్ళచేత సౌకర్యాలు యివ్వకుండా పని
చేయించు కోడానికి పెట్టినరూలిది. యీ అక్రమ రూలును వెంటనే
రద్దుచేయాలి. ఈ సంవత్సరంలోకూడా కొంతమందిని తీసివేయడం జరి
గింది. అసలు ప్రతి 7గురు రోగులకు ఒకరర్సు ఉండాలనివుంది. ఏ ఆసు
ప్రిలోకూడా యీ G. O. ను అమలు పర్చడంలేదు. ప్రభుత్వం
తాను జారీ చేసిన ఆర్డర్సును, అమలు జరుపకపోతే ఎదుకు ఆ ఆర్డర్సు?
ఇక గో తే, Administrative side, Assistant Civil Surgeons
నా ప్రొమోట్ చేయడంలో అన్యాయంగా అక్రమంగా సీనియర్సును
వదిలివేసి జూనియర్సును ప్రొమోటు చేస్తున్నారు. అదేనుని అడిగితే
పోయి మీరు అపీలు చేసుకోండి అంటున్నారు. గోతే వాళ్ళ విషయం
మూట్లా డేటుప్పటికి ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు అనవసరంగా శోక్యం కలి
గించుకొంటున్నారు.

19th March 1954]-

[Sri M. Veerabhadram

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— మీరు చెప్పిన
useful గా మార్పిడితో నేను చెప్తాను.

Sri M. VEERABHADRAM:— మంత్రిగారు కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు సందర్భంలో స్టాక్లను తుల్యం చేసి, వరదాచారిగారు వున్నారు. వాళ్ళంతా thick skinned గా వున్నట్లు కనిపిస్తున్నారు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— సీనియర్ ఇన్
స్పెక్టర్లు వాళ్ళ మొఖాలు చూస్తేనే తెలుస్తుంది. వాళ్ళు మనల్ని
చూచి అలాగే అనుకుంటారన్నాను.

Sri M. VEERABHADRAM:—జనవరి నెల్లో నాగిరెడ్డిగారు మాట్లాడే సందర్భంలో కొన్ని సీరియస్ సమస్యలను తీసుకొని ప్రభుత్వం ఆలోచించలేదని చెప్పారు. కాబట్టి thick skinned అన్నాం. అంతే కాదు. ఈ మెడికల్ department వ్యవహారం ఎప్పుడు వచ్చినా, ఎందుకోకాని అధికమంతిగా అనవసరంగా కల్పించుకొంటున్నారు.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— It is more un-true.

Sri M. VEERABHADRAM:— మంత్రిగారికి అంతకోపం ఎందుకో నాకు అర్థంకాదు. ఈ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో promotions విషయం వచ్చేటప్పటికి మొదటివారిని, రెండవవారిని, మూడవ వారిని వదలి 10వ వారిని ఏవిధంగా ప్రమోట్ చేశారని అడిగితే merit capability అంటున్నారు.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— Selection
posts. D. M. G. ...
(At this stage Sri G. Nagabhushanam occupied the
Chair.)

Sri M. Veerabhadram]

[19th March 1954

Sri M. VEERABHADRAM:— Point of order అంటే నేను కూర్చుంటాను. అది కూడా వారు అనుకుంటే. మైక్ మూసుకొని నారు మాట్లాడుతున్నారు. మెరిట్, ఎబిలిటీ అనే పేరుతో ఈరోజున ఏమి జరుగుతోందంటే, తమబంధువులను ఆశ్రితులను, గనుకలంనాళ్ళను కూడా ప్రమోట్ చేస్తున్నారు. దీనికి ఎబిలిటీ అని పేరు పెడుతున్నారు. 1947 నుంచి ఈ రోజువరకు ఈ విధంగా జరుగుతోంది. దీనికి మరొక కారణం ఏమీ కనిపించడంలేదు. ఆ సీనియారిటీ స్ట్రక్చర్ పున్నవారు పిల్లలమరి వేంకటేశ్వర్లుగారి అన్నగారు. ఆయన్ను ఎదుగు ప్రమోట్ చేయలేదు? పిల్లలమరి వేంకటేశ్వర్లుగారి అన్నగారనా చేయలేదు? ఈ రకమైన పద్ధతిలో నడుస్తూ తమ ఆవుల కోసం అవసరమైతే రూల్సు కూడా మార్చిన విషయం నేను ఋజువుచేస్తాను. ఇకపోతే, గైర్ ఫార్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్ కు exlension యివ్వడం విషయము గురించి జనవరి 14వ తేదీన ఆయన retire అయినట్లు గెజెట్ పబ్లికేషన్ జరిగింది. యింకొకరు వచ్చేలోపుగా ఆయనే కన్ టిన్యూ అవుతారని కూడా అదే order లో వుంది. అయినప్పటికి రెండు నెలలయినా ఇంతవరకు ఎలాగి నిర్ణయం కాలేదు. ఈ రెండు నెలల కాలంలో, షేగవెనుక పని జరుగుతోంది? మేడిపండు పైకి బాగానే ఉంటుంది లోపల పురుగులు కుల కుల లాడుతుంటాయి. ఇది అస్వాయకునివారికి తెలుసు. ఆలాగే యీ రెండు మంత్రులలో మంత్రులు గుడ్డలాడుకొని చివరకు I. L. B. నీవు తీసుకో D. M. S. నేను తీసుకుంటాను అని రాజీపడి పంచు కుంటున్నారు.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDY:— మీకు జ్యోతిష్కము కూడా తెలుసే! (నవ్వు)

Sri M. VEERABHADRAM:— అంతేకాదు మాదగ్గర కర్ణ విశాచికూడా వుంది. ఈ విధంగా అన్యాయంచేస్తే చిట్టచివరికి ఈ పాపం ప్రదలై ప్రభుత్వంమీద పడుతుందని చెప్పతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri L. LAKSHMANA DAS.—అధ్యక్షా, ఈనాడు మంత్రి గారు తీసుకపోయిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ ఒకవిషయం మాత్రం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరాదలచాను. రాష్ట్రములోవున్న హాస్పిటల్సుకు ఖర్చుపెట్టే ఒకకోటిపైచిలుకు డబ్బులోను గ్రామాలలో ఎంతఖర్చు పెడుతున్నారో ప్రభుత్వం గమనించడంలేదు. పట్టణాలలోనే హాస్పిటల్సు వగైరా సౌకర్యాలన్ని యేర్పాటు చేస్తున్నారుగాని పల్లెలలో ఎన్నిహాస్పిటల్సు వున్నాయి, ఎంతమంది డాక్టర్లు ఉన్నారు అనే విషయాన్ని ప్రభుత్వము గుర్తించలేదేమోనని భయం కలుగుతుంది. దానికి నిదర్శనము మా పాతపట్నం తాలూకాయే. అదృష్టవశాత్తో దురదృష్టవశాత్తో మా పాతపట్నం పట్నం కాలేదు. అక్కడ ఒక్క ఆసుపత్రికూడా లేదు 2 లక్షల జనాభాగల పాతపట్నం తాలూకాలో ఒక్క ఆసుపత్రికూడా లేదు. ప్రజలేవిధంగా బాధపడుతున్నారో ప్రభుత్వం గమనించడంలేదు. పాతపట్నం తాలూకాలో headquarters అయిన పాతపట్నం గ్రామములో ఒక హాస్పిటల్ చాలా అవసరం. మంజూరైనది పాతపట్నం తాలూకాను 2 భాగాలుగా విభజిస్తోంది. అవతలివైపున దొర మండలములో ఒక హాస్పిటల్ నియమించడం అవసరం. జిల్లాబోర్డువారు rural dispensaries స్థాపించారు గాని డాక్టర్లు దొరకడంలేదనే సాకుతో అవి సక్రమముగా నడవడములేదు. అధ్యక్షా, డాక్టర్లు లేరంటే కారణం ఏమిటి? మా తాలూకాలో ఒక గ్రామములో ఎటు సోయినా సుమారు 8 మైళ్లలో ఒక్క హాస్పిటల్ కూడా లేదు. రోడ్డు సౌకర్యాలుకూడా లేవు. ఎవరికైనా జబ్బువస్తే డాక్టర్లను పిలిపించాలంటే ఎంతకష్టమో గమనించాలి. ఇదేవిధంగా గ్రామాలలోవుంటే ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు లేక ఎన్నో కష్టాలకు గురౌతున్నారు. ప్యాసయిన డాక్టర్లు గ్రామాలకు రాను అంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఎంతోధనం ఖర్చుపెట్టి మెడికల్ కాలేజీలుపెట్టి విద్యార్థులను తయారు చేసింది. వారు పట్నాలకు పోతున్నారు గాని పల్లెలకు రావటములేదు. దానికి ప్రభుత్వం ఒకటి చెయ్యవచ్చు. వారికి డిగ్రీలు యివ్వకముందు వాళ్లు ప్యాసయిన తరువాత ప్రతి విద్యార్థి రెండు సంవత్సరాలపాటు పల్లెలలో పని చేస్తేగాని డిగ్రీలు యివ్వమనే పద్ధతిపెడితేగాని డాక్టర్లు పల్లెలకురారు. డాక్టర్లు పరీక్ష ప్యాసయిన తరువాత ఏ పట్నంలోకూర్చున్నా కనీసం పల్లెలకు వెళ్తుంటే మూడు వ్యవస్థలు గడించుకోవచ్చు. పల్లెలలో వారికి ఆదా

19th March 1954]

[Sri L. Lakshmana Das

యం రాదు, సరికదా తహదారి పోకర్కాలులేవని నుంచిభవనాలు దొరకవని, పట్టువాసపు నాగరికత లభ్యకాదని నాకు చూస్తారు. ఈ సంవత్సరం 60 నుండి తయారౌతున్నారన్నా, వచ్చే సం॥ 100 నుండి తయారౌతా ప్రజలకేమీ లాభంలేదు. వీరంతా ఏనాడైతే గ్రామాలకువచ్చి ప్రజలకు సహాయంచేస్తారో అనాడే వారందరూ సాక్షాత్తున్నారు. ఎవెన్ని పాస్టర్లు, గుహ్లా, లక్ష్మీపురం, గురుప్పా గ్రామాల్లో యాజ్ అనే జబ్బువుంది. ఆ జబ్బును బాగుచెయ్యడంకూడా చాలా సులువైన మార్గమని కనిపెట్టారు. పెన్సిల్ ఇంజక్షన్లు రెండు మూడు యిస్తే ఇది తీతుందని. కా॥ సంజీవరెడ్డిగారు మా ప్రాంతం వచ్చినప్పుడు ఈ జబ్బు తగిలినవాళ్ళను కొంతమందిని చూచారు. ఈ జబ్బు చెవికిగిలితే చెవి, ముక్కుకు తగిలితే ముక్కు రాలిపోతున్నాయి. అటువంటి రోగులకు వారానికి రెండు మూడు, సార్లు ఇంజక్షన్లుస్తే ఆ జబ్బు నయమౌతుందని చెబుతున్నారు. కాబట్టి అక్కడ వైద్య పోకర్కాలేర్పరచి ఆ జబ్బును నయం చేయించాలని కోరుతున్నాను.

ఆస్పత్రులలో male nurses ను పెట్టడం పద్ధతి బాగాలేదు. సామాన్యంగా జబ్బుగావున్న వాండ్లకు ఆడవాళ్ళచేత నుండులిప్పించడం మంచిది. వాళ్లు దగ్గరవుండి బాగుచేస్తే జబ్బు వప్పున నయమవుతుంది. ఏ కారణంచేతనో అప్పటి మద్రాసు ప్రభుత్వంలో రాజ్ గారు కొత్త పద్ధతి అవలంబించి మగ నర్సులకు ఏర్పాటుచేశారు. అసలు ఆపదమే బాగాలేదు. మగనర్సుల పద్ధతిని తీసివేసి ఆడవాళ్ళనే నర్సులుగా వుంచేటట్లయితే జబ్బులు త్వరత్వరగా నయం అవుతాయి. మగనర్సులకు ఓర్పు వుండదు. సరికదా ఇటువంటి పనులు చెయ్యడంలో విసుగు వుంటుంది.

గ్రామాల్లో వుండే dispensaries లో M. B. B. S. చదువుకున్న డాక్టర్లు రావడంలేదు. దీనికి ప్రభుత్వం యింకొకపద్ధతి పెట్టవచ్చు. రిటైర్ అయి అనుభవమున్న కాంపౌండర్లనుగాని ఆసుపత్రులలో బాగా అనుభవమున్న నర్సులకు ప్రోత్సాహమిచ్చి rural dispensaries లో ఉద్యోగాలిచ్చి ప్రజలకు సహాయం చెయ్యాలని కోరుతున్నాను.

ఈ కార్యక్రమ ప్రభుత్వం చేసేప్పుడు చెప్పిన భూమిలోను గొమ్మడించే గాజులతో వైద్య పోకర్కాలి తయారేవడానికి ప్రయత్నం చేయాలి.

19th March 1954]

[Sri L. LakshmanaDas

అటువంటి ప్ర మన్నం చేయ్యకపోతే గ్రామసీమల్లో ప్రజలకష్టాలు వర్ధిల్ల సాధ్యంకాదని, ముఖ్యంగా పాతపట్నం తాలూకా head-quarters లో ఒకటి, హొరనుండలంలో ఒకటి, వెంటనే రెండు హాస్పిటల్సును స్థాపించాలని కోరుతున్నాను.

Sri K. V. RAMESAM:— అధ్యక్షా! గ్రామాలలో వైద్య సహాయంలేదని వున్న చోట అధికాలదని అనేకమంది సభ్యులు చెప్పారు. ముఖ్యంగా Rural dispensaries విషయంలో మన మిత్రులు చెప్పి దేమిటంటే M. B. B. S. చదువుకొన్న వాళ్ళను రెండు సంవత్సరాలు, వాళ్ళకు పట్టాయిచ్చేముందు rural dispensaries లో పనిచేయించాలని చెప్పారు. కాని యిది సాధ్యంకానిపని. ఇదివరలో కూడా మన దేశ ము లో యీ సమస్యను గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించడం జరిగింది. L. M. P. courses or some shortened courses ను introduce చేస్తేనేగాని ఈ సమస్య పరిష్కారం కాదని పెద్దలు కొందరు నిర్ణయించారు. రెండు మూడు సంవత్సరాలు shortened courses పెట్టి పనిచేశారు. మనరాష్ట్రంలో కూడా L. M. P. courses పెట్టి Rural dispensaries లో వైద్యులను నియమించిరి. కొంతవరకు యీ dispensaries పనిచేశాయి.

Rural Dispensaries కు కావలసినంత ధనసహాయం, ప్రోత్సాహం లేక పోవటంవల్ల అచ్చట వైద్య సౌకర్యములు ప్రజలకు సరిగా లభించుటలేదు. Rural Dispensaries కు qualified doctors పోవుటలేదు. Rural Dispensaries లో qualified doctors రావాలంటే వానికి తగు వేతనములుయిచ్చి ప్రోత్సహించవలెను. ధన సహాయము, యితర సౌకర్యములు లేనందుననే L. I. M., L. M. P. qualifications గలవారు దొరకుటలేదు. Qualified doctors లేకకాదు అందుచేత Rural dispensaries కొరకు ప్రత్యేకంగా shortened courses లో Schools పెట్టి, కొద్దిగా శిక్షణయిచ్చే యేర్పాటుచేయించాలి. అప్పుడుగాని ఈ Rural dispensaries కు కావలసిన doctors లభ్యంకాదు. యింతేకాక Rural dispensaries లో కావలసిన మందుల లేకపోవటం చాలామంది బిచ్చం తీయడం వల్ల వస్తుంది. కేవలం మందులు

19th March 1954]

[Sri K. V. Vema Reddi

మంచి గాలి పూడాలి. ముఖ్యంగా సామాన్య ప్రజలకు, అనేక పేద ప్రజలకు ఇవి లభించవు. కాణా ఏమంటే వారి పేదరికమే కారణం. కొంతవరకు పేదలగుకూడా కొన్నిరోగములను తగలకుండా, ఆ రోగాన్ని అరికట్టడానికి వీలవుతుందని నేను అనుకుంటున్నాను. ఈ పద్ధతి గురించి డి.ఎ.ఎ.పాలకులు కేసులు పెట్టారు. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. ప్రజాస్వామ్య లెక్కతో రోగాలు లేకుండా ఆరోగ్యంగా ఉండాలి అంటే ఈ కేసులను చాలాగా కాబట్టి, చాలా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేసులు పెట్టవలసివస్తుంది. ముఖ్యంగా గ్రామాలలో వైద్య సౌకర్యాలు చాలా అసంపూర్ణంగా ఉన్నాయి. ఈ విషయమే చాలా మంది సభ్యులు చాలా సూచనలు చేశారు. ఉదాహరణకు నా నియోజక వర్గంలో, కదిరి లాగాకాలో, సుమారు 2 లక్షల జనాభా వున్నది. కాని అచ్చట తాలూకా Head quarters లో ఒక Hospital న్నూ గ్రామాలలో ఎన్ప్రైజ్ 4, 5 Rural Dispensaries వున్నాయి. గ్రామాలలో వుండే ప్రజల ఆరోగ్యానికి ఈ Rural Dispensaries ఏమాత్రం తోడ్పడవు. గ్రామాలలోని ప్రజాస్వామ్య ఆరోగ్యవేత్తగా ఉండాలంటే, వైద్య సౌకర్యాలు కల్గజేయాలి. ఇంకా ఎక్కువగా Rural Dispensaries ను స్థాపించాలి. తాలూకాకు 4, 5 Rural Dispensaries ఉంటే అవి ప్రజలకు ఏమాత్రం చాలవు. ఇంకా ఎక్కువ Rural Dispensaries స్థాపించాలి. ప్రజలు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుచేయడం జరుగుతోంది. కాని ప్రజలకు ఆరోగ్యంచేకూరడం లేదు. Rural Dispensaries కు డాక్టర్లు దొరకడం కష్టంగావుంది, అంటున్నారు. L.I.M. L.M.P. Diplomas వుచ్చుకొన్నవారు చాలా మంది వున్నారు వారికి Rural ప్రాంతాలలో పనిచేయడమంటే ఇష్టమేకాని వారికి జీతములు తక్కువ యిచ్చుటవలన Rural Dispensaries లో పనిచేయడానికి యిష్టపడరు. Rural Dispensaries లో పనిచేయడానికి Qualified Doctors లేరన్నారు. L.I.M. L.M.P. లు ప్యాసైన qualified doctors ఉన్నారు. Rural Dispensaries లోని doctors కు జీతం తక్కువగా యిస్తుంటున్న ఎవరు ఆ ఉద్యోగాలకు రావడంలేదు. వారికి తక్కువజీతం యిచ్చినట్లయితే వారికి చాలా కష్టంగా వుంటుంది. అందువల్ల ఎవరు ఆ ఉద్యోగాలకు వస్తారు. Rural Dispensaries లో 'B' class unqualified Doctors ను చేస్తూ

19th March 1954]

[Sri K. V. Vema Reddi

చిని మొత్తంచాలకు కనుక వైద్యసౌకర్యాలకు ప్రజారోగ్యానికి ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించాలని నునవి చేస్తున్నాను.

ఇంకొక విషయము. దేశములో జనసంఖ్య చాలా పెద్దగా పెరిగిపోతోంది. ఇది ప్రభుత్వం అందరూ గుర్తించవలసిన విషయము. ఈ విషయములో కొంతవరకు జనసంఖ్యను అరికట్టడానికి birth control ప్రవేశపెట్టాలి. దానికి ఒక ప్రత్యేక శాఖను ప్రచారశాఖఅనండి దాన్ని ఒకటి ఏర్పాటుచేసి దాని విషయములో ఎక్కువగా ప్రజలకు ప్రసోధించాలి అని కోరుతున్నాను. నర్సుల విషయం లక్షణదాసుగారు చెప్పారు. Male nursing orderly system పోవాలి. నర్సులు సాధారణంగా స్త్రీలుగా వుంటే రోగులను చక్కగా పోషించడానికి వీలు వుంటుంది. Male nursing orderliesను రద్దుచేసి నర్సులను ఎక్కువగా నియమిస్తే వారు రోగులను బాగా సూడాడానికి వీలుంటుంది. వీరి వేతనాలు చాలాహీనంగా వున్నాయి. కాబట్టి వారిపరిస్థితులను కొంత వరకు చక్క-బెట్టితే ఎక్కువ లాభం కలుగగలదు. Male nursing orderlies ను మాత్రం abolish చేయాలి అని కోరుతున్నాను. ఇంకొక విషయం జిల్లా Headquarters ఆసుపత్రులలో అనంతపురం జిల్లా Headquarters, ఆసుపత్రిగురించి చెప్పదలచుకున్నాను. ఇది అన్నిజిల్లాలలో కంటే చాలాహీనంగావున్నది. డాక్టర్లకొరత కాదు. ఆసుపత్రి ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశంలోలేదు. Slums లో వున్నది. ఎన్నిసార్లు గానో విజ్ఞప్తులు చేసాము. ఇంకొక ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశంలోనికి మార్చవలెనని చెప్పాము. దానివల్ల చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. సరియైన నోటవంటు చాలానుండికి చాలా ఉపయోగకరముగా వుండేది. Recruits School లోనికి మార్చవచ్చు. మేము కూడా కొంతవరకు మంత్రిగారికి సూచనలు ఇచ్చాము. ఈ బడ్జెటులో ఆ విషయమై ఏలాంటి మొత్తాన్ని కేటాయించలేదు. ముఖ్యంగా మంత్రిగారు ఈ విషయాన్ని ఆలోచించి అనంతపురం Headquarters ఆసుపత్రిని అక్కడనుంచి తరలించి మరొక ఆరోగ్యకరమైన ప్రదేశానికి మార్చాలి అని విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ఇంతటితో నేను విరమిస్తున్నాను.

[19th March 1954]

* Sri M. KUNTERAO: -అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా ఈ వైద్య సహకారం, లక్ష్యణానుసారంగా చేర్చబడ్డాయి. ఇప్పుడు వీరూ రద్దీగానూ గొప్ప పట్టణ గ్రామ ప్రాంతాలలో ప్రాచీన ప్రజానీకానికి అందుబాటులో లేకుండా పోతుంది. ఎక్కడో పట్టణం, విశాఖపట్టణం మొదలైనవి ముఖ్యపట్టణాలుగా లక్షలాది మూలకాలు పుట్టుపెట్టి పెద్దపెద్ద ఆసుపత్రులు కనిపిస్తున్నాయి. గ్రామ ప్రజానీకానికి వైద్య సహకారం జరగడంలేదు. మా నియాజక వర్గం చింతలపూడిలో తొలుతగా Headquarters ఆసుపత్రి లేదు. మారలు ఆసుపత్రి మాత్రం పెట్టారు. ఇవి జిల్లాలో రెండు లక్షల మూలకాలు. మునుపటివంటివిగా, జిల్లాలోనున్న వచ్చిన ఆదాయం సద్వినియోగంచేయక న్యూనియోగం చేసి, ఈ గోడూ డబ్బు లేదని అసలే తగు, వగా వైద్యసౌకర్యమున్న చింతలపూడి తొలుతగా ఈ rural dispensaries ను close చేయడం జరుగుతోంది. చింతలపూడి తాలూకాలో రహదారి గ్రామంలోనున్న పోలీసు యూనిట్లు, రూరలు డిస్పెన్సరీలు ఎత్తివేసే సూచనలు వున్నాయి అని తెలుస్తుంది. బుర్రంపాలెంలో కనిపించే రూరలు డిస్పెన్సరీకూడా లేదు. ఎక్కడో కాలానుంచి కనిపించే రూరలు డిస్పెన్సరీ అయినా పెట్టవలసిందిగా ప్రజలు కోరుకున్నారు. ఇంతవరకు సమీపంలో ఇది అన్నీ చేయటానికి ప్రయత్నానికి డబ్బులేదు అంటున్నారు. ముఖ్యంగా మా పేరుకొని గ్రామములో గారపాటి హైమావతమ్మగారు లక్ష మూలకాలు ఖరీదు చేసే బిల్డింగు దానం చేశారు. Compounder, Doctor అందరూ ఉన్నారు. మందులు చూశారేవు. ఇదివరకు గ్రామములో ఒకరిద్దరు నాలుగు వైద్యులు ఉండేవారు. ఈ హాస్పిటలు వచ్చిన తరువాత వారి practice పండి, క్రొత్త Hospital కు వెళ్ళేవారి సంఖ్య 10, 125 వరకు సగటున మొదట్లో వుంటే వుండేది. కాని మళ్ళీ 25 వరకు వెళ్ళేవారి సంఖ్య తగ్గిపోయింది. ఎందువలన వచ్చేవారి సంఖ్య తగ్గిపోయింది అని అడిగితే, డాక్టరు మందులు లేవు అన్నాడు. ఒక స్త్రీని ఒక గేదె పొడిచింది. సల్ఫానిమేటు పొడరుకావాలి దానికి ఆ powder గూడలేదు హాస్పిటల్ లో. ఆసుపత్రికి ఎందుకు వెళ్ళటంలేదు అంటే అక్కడ సరిగ్గా చూడడంలేదు అన్నారు. డాక్టరు దగ్గరకు వెడితే Powder లేదు అన్నారు. కాగితం మీద వ్రాసిస్తే తీసుకువచ్చిన తరువాత

19th March 1954]

[Sri M. Kune Rao

వైద్యులచేయటం జరిగింది. ఈ విషయాలన్ని మంత్రిగారికి గవర్నమెంటు వారికి తెలియబరిస్తే బాగుంటుందని నన్ను అడిగారు. లక్ష జనాభాగల మా చింతలపూడి తాలూకాకు సర్వయేచ వైద్యసహాయమే లేకపోతోంది. గత సావర్నరల పరిణామాలను ఈ సువత్సరం తొలినేరి తరువాత కూటి కూర, పొద్దులపొర, అవి తిండించే కలరావస్తే injection యివ్వడానికూడా గోల్పోతోంది. ముఖ్యంగా హరిజనపల్లెలలో మాలమాది గలుచనిపోవడం జరిగింది. ప్రగతివరంలో 30 మంది కలరావల్ల చనిపోయారు. లక్షలూపాయలు బడ్జెటులోపెట్టి ఇవి చేస్తున్నాం, అవి చేస్తున్నాం, అలా వైద్య సహాయం యెవ్వరికి అందదు. ముఖ్యంగా పేదలైన వ్యవసాయులను కష్టపడుతున్నారు. కాబట్టి వ్యవసాయ కూలీలలో నుంచి వచ్చిన చిట్టచివరివరకూ వీటిని కష్టపడకుండా పరిష్కరిస్తామని, రూరల్ హెల్త్ కేంద్రాలలో ఎక్కువగా ఆసుపత్రులు స్థాపించి 90% ప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం అందుబాటులో వుండేట్లు చేస్తారని కోరుచున్నాను. మిగతా 10 Headquarters ఆసుపత్రికె వెళ్ళగలుగుతారు. మా చింతలపూడి తాలూకాకు Headquarters ఆసుపత్రి కర్పించి, ప్రతి ఫిర్యా కేంద్రాలలోను రూరలు ఆసుపత్రులు స్థాపించి మందులు సక్రమముగా supply చేస్తారని కోరుకునే విధమస్తున్నాను.

Sri R. B. SUDARSANA VARMA:— అధ్యక్షా! ఈ మెడికల్ డిమాండ్ మూడో కోత తీర్మానాన్ని ప్రతిఘటిస్తూ గవర్నమెంటు వారికి కొన్ని సూచనలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. నా ప్రధాన సూచన ఏమిటంటే, తాలూకా Headquarters లో ఉండే ప్రతి ఆసుపత్రిని provincialise చేయాలి అని. ఇవి చాలా చోట్ల జిల్లాబోర్డుల స్వాధీనంలో వున్నవి. జిల్లాబోర్డుల హక్కులను గురించి మనం చర్చించుకొనే వున్నాము. ఈ భారాన్ని జిల్లాబోర్డులనుంచి తొలగించడానికి గవర్నమెంటు సక్రమంగా 5 ఏళ్ళలోపుగా ఒక స్కీము తయారుచేసి తాలూకా కేంద్రాల్లో వుండే ఆసుపత్రులను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంటే మందులు, శస్త్రపరికరాలు, అభివృద్ధి పరచి, అవి ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా వుండడానికి ఏలువుంటుంది. త్వరగా యీ స్కీములు అమలు పరచవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

Sri R. B. Sudarsana Varma]

[19th March 1954

అనేక గ్రామాలలో వైద్యుల సలహాలేదు. అలా బస్తీలకే సరి పోతుంది. గ్రామాలలో వైద్యసహాయం లేదని మిశ్రులు చెప్పినారు. వారిలో నేను ఏకీభవించుచున్నాను. కురల్ డిస్పెన్సరీల స్కీము వచ్చిన తరువాత మరి అధ్వాన్నముగావుంది. సరియైన సబ్సిడీ ఇవ్వకపోవడంవల్ల వ్యాక్ష్మరామండున్నారు. ప్రైవేటు పాక్టీసువల్ల ఎక్కువలూభమని బస్తీలకు పోతున్నారు. గ్రామాలలో వైద్యసహాయము కానాలంటే ముంగు డిస్పెన్సరీకి సబ్సిడీలు ఎక్కువ చెయ్యవలసియును. నుచ్చును మా పుష్పం బహుమతిలో ఆసుపత్రికి డాక్టరులేకుండా చాలా కాలమునుండి వుంది. ఎవరువచ్చే అవకాశంలేదు. పది మైళ్ళదూరములోవున్న తిరుకతిలో పాక్టీసుచేస్తే ఎక్కువ ధనము వస్తుంది అందుచేత ఎవరూ రావడంలేదు. ఈస్కీమును శత్రుణమే అమలు జరిపితేనేగాని గ్రామాలకు వైద్య సహాయము అందదని నేను చెబుతున్నాను.

కంపోజ్మం రాష్ట్రంలో విలేజ్ వైద్యాన్ అని ఆరు నెలల ట్రైనింగు ఇచ్చేరు. వారు ఎక్కడ వైద్యం పాక్టీసుచేస్తున్నారో తెలియాదు. వారికి కూడా సబ్సిడీలుచ్చి గ్రామాలలోవుండితే బాగుంటుంది. ఏదో అలోపతి కాకపోతే హోమియోపతిలోనైనా వైద్యసహాయం చెయ్యడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ Village Vaidyas Training వృధాకాకుండా వారిని ఈ రూరల్ డిస్పెన్సరీలలో అపాయింట్ చేయ విలసిందని నేను కోరుతున్నాను.

ఇక మెడికలు కాలేజీ ఆవశ్యకత చాలావున్నది. నుద్రాసు రాష్ట్రములో 2, 3 చోట్ల మెడికలు కాలేజీలు వున్నవి. మన రాష్ట్రానికి ఒక్క విశాఖపట్నంలోనేవున్నది. మరొకటివుంటే మంచిది. కాబట్టి నుద్రాపల్లిలో మరొకటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుండును. అక్కడ మంచి శానిటరీ యము, హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి ఉన్నవి, కాబట్టి మెడికలు కాలేజీ స్థాపకు ఎక్కువ అవకాశంఉంది. వీటితో స్పెషలైజ్ చెయ్యవచ్చును,

L. I. M. కోర్సుకుగాను ఒక కాలేజీ నిర్మిస్తామని తెన్నేటి విశ్వ నాథంగారు బడ్జెటు స్పీచిలో చెప్పేరు, కాని అందుకు ఏమీ మొత్తం కేటాయించినట్లు కనబడలేదు.

19th March 1951]

Sri K. RAVAYYA CHOWDARY:— అధ్యక్షా ఇప్పుడు మి సెనార్, ముందున్న గర్భిణీయాంశము అమిత ముఖ్యమై డి. ఇది ప, హాలోగ్యము గ సాబాఫించిన విషయము. వైద్య సహాయము గురించి మాట్లాడుచున్నాము. అసలు వైద్యులు వైద్య యము గురించి మాట్లాడేముందు అసలు ఈ జబ్బులు ఎందుకు వస్తున్నో, కారణములు ఏమిటో ఫండమెంటల్ ప్రిన్సిపల్సు వివరించి న్యాభిరాహుడా మి సెనార్ వలయును. వచ్చిన జబ్బు బాగుచెయ్యడానికి డాక్టర్లు లేకు అది కొంచెము ని అవున్నారు ఈ వివరములను గురించి మాట్లాడడానికి ప్రతి సగ్యునికి 20 నిమిషములు టైము ఇవ్వవలెను అని కోరుచున్నాను.

హాస్పిటల్సుకు సబ థించినంతవరకు పల్లెటూళ్ళను నెగ్గెట్టు చేస్తున్నారని అందుకు అంగీకరిస్తారు. కేంద్రీకృత పరిపాలన జరుగుతున్నది అని అగమ్యం కలుగుచుంది. అ కీక వోట్ల ధర్మ ఆసుపత్రి అని వాసి యున్నది. ఆ హాస్పిటల్లో 'అ' అన్న అక్షరము వ్రాయడం మరచి పోయినారని నాకు అగమ్యం ముగావుంది ప్రభుత్వంవారు ఇప్పటికైనా ఆ 'అ' అక్షరాన్ని వ్రాయుచాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లాలోడ్లు ఆసుపత్రి డాక్టర్లకు స్వల్పముగా జీతాలు ఇస్తున్నారు. డాక్టర్లు దొర కడ కష్టంగా వ్రాది. Expert డాక్టర్లు లేరు. ఆసుపత్రిలో మందులు లేవు. డాక్టర్లు ఊటీ మందులు, మందులు ఉంటే డాక్టర్లు ఉండరు. మందుల సప్లయ నామినేయిచేసిన కంట్రాక్టర్లకు ఇస్తారు. డాక్టర్లువెళ్ళి 90% మందుకు శ్యాంక్ష చేస్తే 30% మందులు పుచ్చుకొని తక్కినవి క్యాషుగా తీసుకుంటారు.

మా నెల్లూరుజిల్లాలో ఈ మధ్య ఒక సంగతి జరిగింది. ఒకమనిషి పాముకరచి చని పోయినాడు. పోలీసువారు శవాన్ని పరీక్షకు తీసుకొని వెళ్ళారు. ఆ సంగతి మూడుగానే తెలుసుకుని అక్కడి డాక్టరు అధికారి వేళ శెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. వైరు ఇచ్చేసేడట. యింకొక ఆసుపత్రికి వెళ్ళితే అక్కడ డాక్టరుకూడా ముందుగానే శెలవుబెట్టిపోయి పోయినాడు. మూడవరోజున శవపంచాయితీ జరిగింది. రైతులు అయ్యే డాక్టర్లు పండు వృద్ధులను జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రిలో పెడుతున్నారు.

19th March 1954]

[Sri Challa Subbarayudu

ఇటు మద్రాసు, బెంగళూరు, హైదరాబాదులకు పోవలసిన అవుసరం వస్తున్నది. కాబట్టి సెంట్రల్ స్థలాల్లో, మంచి స్పెషలిస్టులను ఉంచేటట్లుగా ఏర్పాటుచేస్తే, అన్ని ప్రాంతాల అవసరాలు తీర్చడానికి ఏలుగా ఉంటుంది. మెజిక్ కాలేజీలు పెట్టడానికి గూడ ఇవి తోడ్పడుతవి. ఆసుపత్రులు అక్కడక్కడ పెట్టుతున్నారు. కాని అక్కడ మందులు బాత్తిగాలేవు. రూరల్ ఆసుపత్రులలోగాని Headquarters ఆసుపత్రులలోగాని, ఎక్కడాగూడ మందులులేవు. తాడిపత్రి Headquarters ఆసుపత్రి తీసుకుందాము. సరైనమందులుగాని, మందులుగాని లేవు. మంత్రిగారు అక్కడికి tour వచ్చినప్పుడు ఈ ఆసుపత్రిని చూచి “ఇది ఆసుపత్రి? లేక బై రాగిమతమా?” అని అన్నారు. దీనికి ఏవిధమైనటువంటి improvement యింతవరకు లేదు. ఆజిల్లాలో అది కేంద్రముగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ మట్టుప్రక్కల గ్రామాల వారు అక్కడికి రావటం, తటస్థిస్తున్నది. Lady Doctorగూడ అక్కడ లేదు. ఆ ఆసుపత్రిలో, మంచినీళ్ళకుగూడ కరువుగా ఉన్నది. అక్కడి రోగులకు మంచినీళ్ళుగూడ దొరకటంలేదు. Electricity సదుపాయము గూడలేదు. ఇవన్నీ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. మందులు యివ్వటానికూ చాలా ఆలస్యం జరుగుచున్నది. గంటలకొలది రోగులు అక్కడ వేచి ఉండవలసివస్తున్నది. ఇంకా ఇద్దరు కాంపౌండర్లు (compounders) వేయవలసినదిగా కోరాము. అదిగూడ జరుగలేదు. ఆసుపత్రులకు పాడుపెట్టడముకంటే, మందులు వగయిరాలు ఏర్పాటుచెయ్యాలని కోరుతున్నాను. హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారున్నారు. బొంబాయి U. P. రాష్ట్రాలలో హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారికి, certificates యివ్వటం జరుగుతున్నది. వీరు ఇతర అల్లోపతిక్ వైద్యులవలె ప్రాక్టీసు చేయటానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. వీరికిగూడా సర్టిఫికేటు యివ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాము. ప్రకృతి వైద్యమును గురించి, భీమవరంలో ఒక రాజుగారు ఉన్నారు. వారిని పోలీసులు అటాకాయర్లు జరిపినట్లు తెలిసినది. ఒక bill ను పెట్టి, డిస్గ్రిషిషక్ చేయవలసి ఉన్నది. భీమవరం తక్కువ ఖర్చుతో ఏర్పాటుచేసి అవకాశం కలిగేలాగే చేయవలసి ఉన్నది. నరాల బలహీనత (beri beri) వ్యాధి ఏర్పాటుచేసే దానిని ఇది ఎక్కడాగూడ మనం తీసుకొనివచ్చుచున్నట్లు వస్తున్నది. మేల్

Sri Challa Subba Rayudu]

[19th March 1954]

బియ్యంవల్ల, ఈ సరాల బలహీనత వస్తున్నది. దీనికన్న దంపుడు బియ్యం ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఈ వ్యాధి శక్తిగల మే కాకుండా, నిరుద్యోగం, అగిరినది నట్లుగా కూడా అవుతుంది. అట్లా మీరు లేకపోతే, ఏ వ్యాధి ముందు పూర్తి పాలిష్ చేయకుండా ముడిగా ప్రజలకు అమ్మకం చేస్తే ఈ రోగాలకు ఉచిత పుష్కలండానికి వీలుగా వుంటుంది. మా తాలూకా లలో మిగిలియు ఎక్కువగా ఉన్నది. చాలా గ్రామాలు సర్వే చేయడం. దాని నివారణకు శుశుచర్య తీసుకోవాలి. తాడిపత్రి వగలూ గ్రామాలలో వివరముగా బాధపడుతున్నారు. గ్రామాలు వదలిపెట్టి వెళ్ళే గ్రామాలకు వచ్చింది. ఈ సంవత్సరం budget లో దానికిగాను, ఏమైనా కేసులు చూచారో, లేదో, నాకు తెలియమంటేను. వీటిని గురించి నిగుడర్ది తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. నినివర్క్ (నాదికులు) ఈ పాస్టరులలో ఎక్కువగా ఉన్నది. దానికి ముగిసలేకుండా ఉన్నది. దీనిని పుష్కలండా చేసిన వారు తగిన మందును కలుపుకున్నారో, లేదో, తెలియమంటేను. డాక్టర్ తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వైద్యంలో మంచి సుసాధనములు చేయాలని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారు ఈ అవకాశము మిచ్చినందులకు వందనములు తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker occupied the Chair.)

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— అధ్యక్షా. ఈ demand చాలా ముఖ్యమైనది. ఈనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్న సహాయం ఎంత వరకు ప్రజలకు అందుతోందో విచారించాలి. అనంతపురంలోని ఆసుపత్రి తీసుకుంటే, ఇది సరియైన స్థలముతోలేదని, మంచిస్థలములోనికి మార్పుచేయడానికి త్వరగా ఏర్పాటు చేయమని-ప్రజలు చాలా యిబ్బందిలు పడుతున్నారని చెప్పాము. పోలీసు ఆసుపత్రి అనంతపురం పట్టణ మధ్యనవున్నది. దానిలో పోలీసులకుకూడా వైద్యసహాయము లభించునట్లు చేయించమని ప్రజలకు అందు బాటుగా వుంటుందని మంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. ఉత్తరువులుయిస్తామని చెప్పారు. ఆవిధంగా జరగడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఆసుపత్రి లలో లంచగొండితనము ఏవిధంగా సాగుతున్నదో మీకు కూడా తెలుసును. అనంతపురము ఆసుపత్రిలో నరశింహులునాయుడుగారు లంచము తీసుకొన్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసును. అట్టిటుగూడ విచారించారు.

19th March 1954] [Sri T. Lakshminarayana Reddi

దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమిచర్యతీసుకొన్నదీ తెలియదు. అనంతపురం ప్రజలలో ఇది ఆందోళనగావున్నది. దీనిని కొన్ని పరిస్థితులలో శ్రీ సంజీవయ్య గారు ఏదో విధంగా జరగనియకుండా చేయాలనే దృష్టిలోవున్నట్లుగా తోస్తున్నది. ఆ డాక్టరు మంచివాడని చెప్పేవారు ఎవరైతే నావుంటేనేనాల్ చేస్తున్నాను. జరిగిందాటిని prove చేస్తాను. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని యీ విషయంలో పోత్సహించగలరని సలహా ఇస్తున్నాను. ఈనాడు తాలూకా ఆసుపత్రులు తీసుకుంటే-పెరుగొండ ఆసుపత్రి-కృష్ణదేవరాయల చెరశాలగా వున్నది. ఒక్క lady-doctor గూడ లేదు. చాలామంది రోగులు ఆ ఆసుపత్రికి పోతున్నారు అక్కడ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చి-అక్కడ ఒక Lady-Doctor'ను వేయమని చెప్పుతున్నాను ఒక్క పెరుగొండ తాలూకా గాక జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా ఆసుపత్రులకు అభివృద్ధి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. ఇతర దేశాలు యీ Health ను గురించి బాగుపడుతున్నాయి కాని మనం అవిధంగా అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోతున్నాము. బుక్క-పట్నం ఆసుపత్రి తీసుకుంటే - అక్కడ ఎంతో ఖర్చు ఆవుతున్నది. రు. 2000 లు ఖర్చవుతున్నది. అందులో 1400లు వైద్యసహాయానికని మెడికల్ ఖర్చులకు పోతుంది.

ఈ మెడికల్ demand విషయంలో ప్రిజలకు ఎంత అందుతున్నది మాకు తెలియకున్నది.

మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో వచ్చే సంవత్సరం మనరాష్ట్రములో Mobile hospitals పెట్టుచున్నామని చెప్పారు, ఎక్కువగా ప్రతి జిల్లాలోను కూడ పెట్టగలుగుతున్నారని వాటిద్వారా కొద్దివారైన ప్రిజలకు వైద్యసహాయము అందజేస్తారని ఆస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా క్షయవ్యాధికి మా జిల్లా కేంద్రములో ఇచ్చేటటువంటి వైద్య సహాయము చాలా తక్కువ. రాయలసీమలో ఒకే ఒక చోట మదనపల్లిలో ఈ Sanatorium ఉన్నది. దానిని Mission వాళ్లు manage చేస్తున్నారు. మన గవర్నమెంటు దానికి సహాయము చేస్తున్నది. దాట్లో seat దొరకాలంటే చాలా కష్టము. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్తులకే ప్రవేశము చాలా కష్టంగా ఉంటుంది ఇక సాధారణ ప్రిజల సంగతి చెప్పనవసరంలేదు. కాబట్టి క్షయతో బాధ పడేటటువంటివారికి ప్రత్యేకంగా ప్రిజిల్లా కేంద్రములోనూ

Sri T. Lakshminarayana Reddi] [19th March 1954

మదనపల్లిలో ఎంబాటి సౌకర్యమున్నదో అటువంటి నైద్యసహాయము కలుగజేయవలెనని కోరుచున్నాము. ముఖ్యంగా ఈ కాలములో ప్రజలకు ఆహారలోటువల్లను ఇతర కారణాలవల్లగా రోగనిరోధక శక్తి తగ్గిపోతున్నది. యువకులకు కూడ చాలామందికి ఈవ్యాధి వస్తున్నది కనుక దీనిని నివారించడానికి ప్రభుత్వము అన్నివిధాలా తోడ్పడవలసియున్నది.

శరవాల కుటుంబాధి గురించి కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసియున్నది. సాధారణంగా ఈకుష్టురోగులు ఈవేళ బాగా బాగుండరు. ప్రభుత్వము ఈకుష్టురోగులయొక్క ఆస్థులు తీసి వెంటనే వీరికి ఒక ప్రత్యేకమైన Hospital ఏర్పాటుచేసి ఈవ్యాధి ఇతరులకు అంటుకోకుండా వీరికి ప్రత్యేకమైన అటువంటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను నిజముగా ప్రజలకు రోగాలు రాకుండా చేయాలంటే సరియైన ఆహారము అవసరము. ఈనాడు పల్లెటూళ్ళలో కొందరు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా తినుటకు నిండికూడ సగా లేకుండా బాధపడుతున్నారు. ఆహారానికి ఆరోగ్యమునకు చాలా సంబంధమున్నది కనుక ప్రభుత్వము కీవలము నైద్య సదుపాయాలు కలుగ జేయడమే కాకుండా వానియొక్క ఆహారాన్ని నివేతనమాణాన్ని హెచ్చించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా చూ రాయలసీమ తొమ్మిది తము ప్రజలకు తినుటకు సరిగా పిండిలేదు. తిండి లేనందువల్లనే అనేక రోగాలకు గురి అవుతున్నారు కనుక వీరికి అన్ని విధాలా ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని కోరుచూ నిరమిస్తున్నాను.

Sri KAVALI NARAYANA:—అధ్యక్షా! ఇక్కడ ఉన్నటువంటి సభ్యులందరు ఈ Medical department గురించి, నైద్యము గురించి చక్కగాచెప్పారు, చాలా సంతోషము. సాధారణంగా మన అనుభవంబట్టిచూస్తే, పెద్దవాళ్ళకు, యిష్టము వచ్చినట్లు తిండి తింటూ సుఖంగా వుండేవాళ్ళకే రోగాలు వస్తున్నాయిగాని, బీదలకు తిండి చాలి చాలక, ఆహారము ఉడినా లేకపోయినాసరే అనేటటువంటివాళ్ళకు రోగాలురావు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము కలుగజేసిన నైద్యసదుపాయాలు ఈ డాక్టర్లు పెద్దవారికి ధనవంతులకే ఉంటున్నదిగా, బీదవారికి కాదు. ఈ డాక్టర్లు చేసే చికిత్సకూడా ఏమాత్రం తృప్తికరంగాలేదు. చిన్న, పెద్ద, పురుషవంతులు, బీదవారు అనే పక్షాత్తము చాలామూపుతారు. పక్షి

19th March 1954]

[Sri Kavali Narayana

టూల్స్ లో నాకు అనుభవమున్నది. మా ప్రాంతములో ఒక కాపురైతు మల్లయ్య అనే అతను, పాలకొండ తాలూకా, కర్నాయుడు పేట అనే గ్రామంలో పెద్ద పెద్ద వైద్యులు, డాక్టర్లు బాగుచెయ్యలేని స్త్రీల జబ్బులు చిన్న మూలికలతో బాగుచేస్తున్నాడు. పెద్ద ఆసుపత్రులకు గాతే బాగా తుండని అనుకొనేవారు అనుదినంపోయి ఆ పెద్ద బిల్డింగులలో చికిత్స తీసుకొంటూ ఇంజనీర్లు అపరేషన్లు చేసుకొని డబ్బులు చెనుకొని తుదకు ప్రయోజనము లేకుండా వెనుకకు రావడం జరుగుతున్నది. కాని రోగులు బాగు కావడంలేదు. అసలు యీ డాక్టర్లకు ప్రజలమీద యేమాట విశ్వాసముండదు. వారికి కావలసిందల్లా డబ్బు. డబ్బున్నంతవరకే చికిత్స జరుగుతుంది. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఆయుర్వేద వైద్యులు చాలామంది ప్రజలవద్ద డబ్బులు చెప్పుకోకుండా విశ్వాసముతో బాగుచేస్తారు. వైద్యుల అనుభవము, వకీళ్ళ అనుభవము ఒకటే విధంగా ఉంటుంది. పెద్ద పెద్ద కోర్టులలో practice చేస్తున్నటువంటి వకీళ్ళు అబద్ధాలు చెప్పనిదే వాళ్ళకు గిట్టదు. ఈ డాక్టర్లకు డబ్బుతీసుకొని ఇంజనీర్ ఇవ్వడం అపరేషన్లు చేయడంతప్ప మరేమీ తెలియదు. ఒక Engineering Department లో ఒక Engineer ఈమధ్యన మా గ్రామంలో “పరివృత్తులు ఏలాఉంటాయి అని” అన్నాడు. ఆవిధంగా ఉంటుంది. కనుకనే డాక్టర్లకు అనుభవముండాలి. ఇప్పుడు Hospital లో ఇక్కడ ఉన్నకూడదు, అక్కడ ఉమ్మవలెను, అని వాసి వుంటుంది. కాని అక్కడనే విశేషముగా ఉమ్మివేస్తారు. బస్సులలో పొగతాగకూడదని ప్రాసిడంటే అక్కడనే బాగుగా అక్కడనే త్రాగుతారు. సదే విధంగా సినిమా హాల్సులోకూడా పొగతాగకూడదని బోర్డులు వేసివుంటారు. కాని అక్కడనే ఎక్కువగా సిగరెట్లు పీలుస్తారు. దీనిబట్టిచూస్తే హృదయ పరివర్తన లేనిదే మనష్యులు బాగుపడరు. దేశ సాభాగ్యాన్ని బాగుచేయడానికి కంకణ బద్ధులైన ఈ ప్రభుత్వము సక్రమమైన పద్ధతిలో నడచుకోనప్పుడు ప్రజల యొక్క సహకారం లభించదు. ప్రజలకుకూడా వారివల్ల ఏమి ప్రయోజనముండదు. ప్రజలమీద నిజమైన విశ్వాసముకలిగి వారికి వైద్య సౌకర్యము కలుగ చేయవలెనంటే ఆయుర్వేదము చదువు కొన్నటువంటి వైద్యులకు స్వల్ప వేతనాలు ఇచ్చి 30, 40 రూపాయలు (50 రూపాయల లోపుగా) ఇచ్చి ప్రతి పది గ్రామాలకు ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుని నియమిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాము.

Sri Kavali Narayana]

[19th March 1954

న్నాను. ఇప్పుడు ఏదో 150, 200 రూపాయలిచ్చి డాక్టర్లను పెట్టిండు. వల్ల గ్రామాలలోని ప్రజలకు, బీదవాండ్లకు ఏమీ ప్రయోజనం జరగడం లేదు. లక్షలాది ప్రిజలు పేదవాళ్ళున్నారు. వీరందరికి ఏలాంటి వైద్య సహాయం ఉండడంలేదు. పల్లెటూళ్ళలో ప్రజలు యేవిధంగా బాధపడుతున్నారో ఈ ఆఫీసర్లకు అర్థంకావడంలేదు. ముం మిక్కడ పంకాలక్రింద కూర్చోని హాయిగావుంటే, గ్రామాలలో ప్రజలు అక్కడ దో ను ల తో బాధపడుతూ యుంటారు. వారికష్టాలు మనకు తెలియవు.

తరువాత గ్రామాలలో చుట్టుపక్కల చిన్న చిన్న గొల్లలలో గోగునార వేయడమువల్ల, ఆ నుగు త్రాగుటచేత, కొన్నికొన్ని రోగాలు వస్తూ ఉంటాయి. ఈ విషయములలో నేను అక్కడ గ్రామమునబులకు ఈ విధముగా చేయకూడదు, ఇది తప్పు అని ప్రచారముచేశాను. కనుక ప్రజలలో హృదయపరివర్తన కలగనిదీ ప్రయోజనముండదు. మొత్తానికి బీదవాళ్ళకు, హరిజనులకు ఏలాంటి వైద్య సౌకర్యములేదు. డిస్ట్రిక్టులో డిస్పెన్సరీలు వచ్చాయి. కాని ఈ డిస్పెన్సరీలో వ్యవహారాలన్నీ నాకు బాగా తెలుసురు. ఈ ప్రెసిడెన్సీ, మెంబర్లు ఎప్పుడూ ఈ టీదర్లను పీడిస్తూయూంటారు, వారి స్వలాభాలే ఎప్పుడు చూచుకొంటూ యుంటారు. నాళ్ళ పిల్లలకు ఖ్యామరు ఇవ్వకపోయి, వారి మాట వినకపోయిన వేరే రోల్లకు గ్రామస్పెషల్ చేయడం మొదలగు కష్టాలు పెడుతూయూంటారు. కనుక అటువంటివారి మీనేజ్ మెంట్ క్రింద ఉండే ఈ dispensaries వల్ల కూడా ఏమీ ప్రయోజనములేదు. అక్కడ మందులుగూడ సరిగా ఉండవు. కనుక ముఖ్యంగా ఈ ఆఫీసర్లలోగాని, డాక్టర్లలోగాని, ప్రజలలోగాని, అందరిలోను హృదయ పరివర్తన కలగనిదే. పరిస్థితులు బాగవడవు. ప్రజలకు సరిగా వైద్యసహాయం జరగాలంటే ముఖ్యముగ ఈ వైద్యులలో హృదయ పరివర్తన ప్రజలపట్ల విశ్వాసము చాలా అవసరము. శ్రీకాకుళంలో ఆయుర్వేదము చక్కగ చదువుకొన్నటువంటి ఈశ్వర సత్యనారాయణ అనే వైద్యులున్నారు. ఆయనకు నేను శిష్యుడుకూడాను.

(Mike disconnected by the Hon. Speaker, as the
Hon. Member's time was over.)

Sri P. Rama Rao]

[19th March 1954

పరిస్థితులలో తాత్కాలిక సహాయముకూడా దొరకదు. ఏదైనా వైద్య సహాయము కావలసియుంటే నూరుమైళ్ళ దూరములోవున్న బెజవాడ, నూజివీడు, హాస్పిటల్స్-వెళ్ళవలసి వుంటుంది. భాగ్యవంతులు ఎంత ధనమైనా ఖర్చు పెట్టి దూరమైనా పోగలుగుతారు కాని డబ్బులేనివాళ్ల మొక్క దుస్థితియేమిటో, వీళ్ళకు వైద్యసహాయం ఏవిధంగా లభిస్తుందో ఆలోచించండి. కనుక సామాన్య పంజలకు వైద్యసహాయం యేవిధంగాను లేదనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. తిరుపూరు హాస్పిటలులో కొత్తగా ఒక మిటర్నిటీ వార్డును, ప్రజా సహకారంతో జిల్లా వెల్ ఫేర్ కమిటీ కట్టించింది. ఆ కమిటీకి ఎల్లా కలెక్టరు అధ్యక్షులు. మంత్రి జ్యోతిరామారావుగారు ఆ వార్డును 1952 లో ప్రారంభోత్సవము జరిపారు. కాని ఆ హాస్పిటలులో లేడి డాక్టరును గుంతవరకు వేయలేదు. మందులుగాని, beds గాని యేర్పాటు చేయలేదు. ఆఖరుకు ఒక సీనియరు సర్జనుగాని, Head nurse ను గాని వేయలేదు. తాలూకా కేంద్రములోవున్నదని చెప్పబడే హాస్పిటలులో స్త్రీలకు ఎటువంటి వైద్యం లేదు. డాక్టరునుకూడా యీ హాస్పిటలులో వేయలేదు. హాస్పిటలులో యిటువంటి పరిస్థితులు వుంటున్నవి.

ఇకపోతే Rural Dispensaries విషయం చెప్పనవసరములేదు. గంపలగూడెంలో ఒక రూరల్ డిస్పెన్సరీ పెట్టారు. అక్కడ వుంటున్న డాక్టరుకు క్షయ రోగము రావడమువల్ల 8 కేలలు శెలవులో వెళ్ళాడు. 8 మాసములైనను వేరే డాక్టరును వేయలేదు. డిస్పెన్సరీ తెరువకుండా 8 మాసములు మూసివేసి వున్నది. Firda development scheme క్రింద మా తాలూకాలో రెడ్డిగూడెం అనే గ్రామంలో కొత్తగా ఒక Dispensary పెట్టారు. డాక్టరుమాత్రం వున్నాడు గాని మందులకు డబ్బు గ్రామంకాలేదు. ఇంతవరకు మందులు రాలేదు. మైలవరంలో వున్న L. F. హాస్పిటలు డాక్టరు లేకుండా సంవత్సరకాలం మూసివేయబడినది. ఈ హాస్పిటలు విషయములో వుమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రము వున్నప్పుడు అసెంబ్లీలో నేను ప్రశ్నలువేస్తే, మాకు ఆవిషయము తెలియదు అని అప్పటి మంత్రిగారు సమాధానం ఇచ్చారు. కాబట్టి యీ హాస్పిటలు మేనేజ్మెంటు, వైద్య సహాయము సక్రమముగా జరగడము

19th March 1954]

[Sri P. Rama Rao

లేదని మంత్రిగారు గుర్తించాలి. జిల్లాబోర్డు ఆధీనంలోని హాస్పిటల్స్ లో డాక్టర్లు చాలా తక్కువ స్కేల్ లు యిస్తారు. అందువల్ల డాక్టర్లు ఎవరూ కూడా రావడములేదు. వారికి ప్రభుత్వ స్కేలు ప్రకారం జీతాలు యిచ్చి వారు సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలి. వారి ప్రయివేటు ప్యాక్టీసు రద్దుచేయాలి. వాళ్ళకు జీతాలు 50 రూపాయలు, 60 రూపాయల కంటే జిల్లాబోర్డువారు ఎక్కువ యివ్వరు. వీలుఅయితే ప్రైవేటు ప్యాక్టీస్ చేసుకొని అంటారట. అటువంటప్పుడు ఎవరైనా రోగి హాస్పిటలు వద్దకు వెళ్ళితే ఆ డాక్టర్లు అక్కడ వుండకు. ఎంతసేపు కూర్చున్నప్పటికీనీ డాక్టర్లు కరబడకు. ఎక్కడికి వెళ్ళాడు అని అడిగితే, ఆయన ఎక్కడికో రోగిని చూడటానికి వెళ్ళాడు, ఎప్పుడువస్తాడో తెలియదని సమాధానం వస్తుంది. నిజంగా రోగికొరకు వెళ్లాడో, యింట్లోనే వున్నాడో, వేరే స్వంతపనిమీద వెళ్ళాడో ఎవరికెరుక! గనుక వీరు హాస్పిటలుకు కూడా రాని, పరిస్థితులు కూడా వుంటున్నవి. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులన్ని ప్రభుత్వంవారు దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతిజాలూకా కేంద్రాలలో వున్న హాస్పిటలును ప్రభుత్వం వెంటనే స్వాధీనపర్చుకొని సక్రమంగా నడపవలెను. రెండు, మూడు, మొదలైన వానలు సప్లయ్ చేసి గ్రామాలకు కూడావెళ్లి వైద్య సహాయం అందేటట్లుగా చేస్తే ప్రజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది గనుక ప్రభుత్వము యీవిషయములో తగుశ్రద్ధ వహించి చర్య తీసుకొంటారని ఆశిస్తూ విరుగుస్తున్నాను. ప్రతిజిల్లాకు అంబులెన్సుకారును యేర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

Sri K. VEERANNA PADAL:—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో వైద్యసహాయమును గురించి ప్రభుత్వంవారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వము వారు ఏర్పరచిన హాస్పిటల్సుగాని, డిస్పెన్సరీలుగాని మొదలైన వానలు గాని యేర్పాటుచేయించి మా ఏజన్సీ ప్రాంతములో వైద్యసహాయము చేయించవలెను. మా ఏజన్సీ ప్రాంతము 1800 మైళ్ళ విస్తీర్ణముగలది. సముద్రమట్టమునకు మూడువేల అడుగుల ఎత్తునవున్నది. అక్కడ అంతయు కొండలు, అడవులువున్నవి. అక్కడవుండేది కొండజాతివారు. ఏ విధమైన వైద్య సహాయము లేక ఆ ప్రాంతపు ప్రజలకందరికీ రోగములు వచ్చుచున్నవి. వైద్యసహాయం కష్టపరిచుటకు ఎన్నో మైళ్ళు నడచురావాలి. పైగా

Sri Veeranna Padali]

[19th March 1954

రోడ్డుగూడా అంతంత మాత్రమే. బ్రికిషు సామ్రాజ్యములో కొద్దిరోడ్లు వేసినారు. ముద్రాపగుర్వం వచ్చినతరువాత ఒక రోడ్డుగూడా వేయించలేదు. వైద్యసహాయ ఏజన్సీపా, శాలకు అందుబాటులో లేకు. గూడెంతాల్కూ కాలో మాత్రం ఒక హాస్పిటలు ఏర్పాటుచేశారు. మా పాంతాలలో మలేరియా న్యూమోనియా మొదలైన జ్వరములతో ఆ పాంతపు ప్రజలు ఎక్కువగా బాధపడుతూ ప్రయాణించుచు వచ్చుచున్నారని మా పాంతపు ప్రజలకు వైద్యసహాయము విషయము మాట్లాడుట నీ సంగతి న్నాను. ప్రభుత్వం ఏవిధమైన శ్రద్ధవహించుచున్నట్లులేకు. మా ఏజన్సీ పాంతాలలో నిమోనియా మొదలైన జ్వరాలు కాకుండా, యూస్ అనే జబ్బు ప్రబలంగావుంటున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఈజబ్బుకు మందులు కని పెట్టి సప్లయచేయించాలి. ప్రజలు చాలా బాధపడి చనిపోతూవుంటున్నారని. ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించి మా ఏజన్సీపాంతాలకు వైద్యసహాయం త్వరలో అన్ని చోట్లకు అందేట్లు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఈమధ్య మా కొండజాతి ప్రజలు వారి వైద్యములన్ని విశేషపరచు కుంటూ తీర్మానాలుగూడా చేసి సంగ్రహిణికి పంపుతున్నారు. ఏజన్సీ పాంతములంతయు అందుబాటుగా వైద్యసహాయము అందేట్లుగా అక్కడక్కడ సెంటర్లు ఏర్పరచి, కొండజాతివారికి సులభంగా వైద్యసహాయము అందేట్లు వ్యానులద్వారానో లేక జాబులద్వారానో తగు ఏర్పాట్లు చేయించవలసిన అవసరమువున్నది. ఏజన్సీపాంతాలలోవున్న కొండజాతి వారికిగూడా యీ medical offices లో గాని, హాస్పిటల్సులోగాని, dispensaries లోగాని, పనులు యిప్పించవలెననినీ, వైద్యముచదువు కోటానికి preference యివ్వాలని కోరుతున్నాను. తక్కిన ప్రజలతో పాటు కాకుండా, వీలయినంతమందిని మా కొండజాతివారికి యీ హాస్పిటల్సులో ఉద్యోగాలుకూడా యిప్పించాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి చర్యతీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

పెదవలస గ్రామమునకు చుట్టూ 30 గ్రామాదులు యున్నవి. అందుకుగాను పెదవలస గ్రామములో ఒక dispensary యేర్పాటు చేయించి చుట్టూ గ్రామముల ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేయించగలదులకు ప్రభుత్వమును కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri M. R. APPA RAO :— అధ్యక్షా, యీ demand ను బలపరుస్తున్నాను. గౌ|| మంత్రిగారి ప్రపన్యాసములో గుంటూరు కళాశాలలో (Guntur Medical College) లో 3-వ తరగతి క్లాసు పెట్టారని చెప్పారు. దానికి నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను. మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థులను తీసుకోవటంలో merit ను పట్టి select చేస్తున్నారు. కొంతమంది బీదవిద్యార్థులు చదువుకొనుటకు చాల బాధపడుతున్నారు. పెండ్లిచేసుకుంటామని -వాగ్దానంచేసి కట్టుండబ్బుతో విద్య సేర్పుకోవలసివస్తోంది. అందుచేత బీదవిద్యార్థులకు scholarships ఎక్కువగా ఇచ్చేటట్లుగాచూచి, యిటువంటి విపరీత పరిస్థితినుంచి తప్పిస్తే చాలామంచిది.

ఇక Radiology విషయం చూస్తే, Madras లో Bernard Institute of Radiology వున్నది. కాని మనకు విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ లో Radiology లేదు. ఇది లేకపోవడంవల్ల cancer జబ్బువల్ల బాధపడేవారికి సహాయం జరగడంలేదు. డాక్టర్లు diagnose చేస్తేనే తప్ప రోగికి ప్రాణాపాయముకూడా కలుగుతోంది. అందుచేత ముఖ్యంగా King George Hospital లో cancer treatmentకు Radiology department పెట్టాలి. ఈమధ్య 10 రోజులక్రితం నేను విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ చూచాను. అక్కడ T. B. రోగులు చాలామంది స్థలం చాలక బాధపడుతున్నారు, నేనొక patient ను పంపస్తే, ఆయనను ఖాళీలేదని పంపివేశారు. అందువల్ల అక్కడ T. B. కి separate గా ఒక building ను with more number of beds తో యేర్పాటు చేయడం మంచిది. రెండవది యిప్పుడు యీ T. B. ward upstairs లో వుంది. T. B. patients యెక్కలేని పరిస్థితులలోవుంటే, వారు ఆలాగునే బాధపడుతూ యెక్కిరావలసివస్తోంది. అందుచేత వారికి down stairs లో వేరే ward యేర్పాటుచేస్తే మంచిది.

ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital లోను lady Doctors లేకపోవడంవల్ల స్త్రీల ప్రసూతి వైద్యం విషయంలో ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. అసలు యీ lady doctors కు వారికి యెక్కువ జీతాలు ఇస్తేనే కాని రామంట్లన్నారని యిదివరకు compo-

Sri M. R. Appa Rao]

[19th March 1954

site State లో వృద్ధులు నేను అడిగి వున్న సమస్యలకు చెప్పారు. Advertisis చేసినా రాములున్నారని ముగ్ధులు చెప్పారు. అందు చేత వారికి యెక్కువ జీతాలు యిచ్చి encourage చేయటం మంచిది.

Mobile units start చేశామన్నారని మా సూజీవీడు తాలూకా అంతా వెతుకబట్టి ప్రదేశము. రోల్స్ రాయ్స్ సరిగాలేవు. ఆచుట్టు ప్రక్కలలోని ప్రజలు సూజీవీడు రావటం అంటే చాలా స్వేచ్ఛ. అక్కడ ఒక mobile unit పెట్టి ఆగ్రాహాలకు వైద్యసహాయం చేస్తే చాలా మంచిది.

మా తాలూకాలో రమంగుపేట పెద్దగా)నం. అధిక జనాభా గలగా)నం. అక్కడ ఒక rural dispensary పెట్టి అక్కడ ప్రత్యేకంగా ఒక doctor కు పెట్టడం చాలా మంచిది. బందరు District Headquarters Hospital కూడా అక్కడనుంచి శ్రీ ఆంజనేయులు గారు చెప్పారు బాదరులోకూడా చాలా రోగులకు యిబ్బంది కలుగు చున్నది. ఇంతేగాక, అక్కడ ఒక Family planning section పెట్టడం మంచిది. ఎందుకంటే, Malthusian Theory ప్రకారం ప్రజలు ఎక్కువ అభివృద్ధి (సంఖ్య) చేందేస్తే అనువులోపుచడానికి ఒక family planning section పెట్టడం చాలా అవసరం.

ఇక త్వరలోగల విషయాలలో ముందుగా, preliminary stage లోనే, సాగ్రతపడినే శ్రేయస్కరం, తొందరగా తగ్గిపోవడానికి అవకాశం వుంది. B. C. G. vaccination దీనికి చాలావరకు తోడ్పడుతుంది. ఈ B. C. G. vaccination injections మద్రాసు లో ప్రజలకు పూరికే యిస్తున్నారు. దానివల్ల త్వర initial stage లోనే రాకుండా నివారించబడుచున్నది. అటువంటిది యిక్కడకూడా పెట్టాలి. శ్రీ మూర్తిరాజుగారు యివ్వాలి రాలేదనుకొంటాను. వారు చెప్పారు, భీమవరంలో ప్రకృతి వైద్యశాలవున్నది. అక్కడచాలా వ్యాధులను (ప్రకృతి వైద్యులు) కుదర్చారని, వైద్యవిషయంలో చాలా నిపుణులని చెప్పారు. వారికి ప్రభుత్వము తగు సహాయముచేసి, వారిని ప్రోత్సహించాలి.

19th March 1954]

[Sri M. R. Appa Rao

హిందూలని, యెంతవరకు వీలుంటే అంతవరకు వారికి సహాయము చేయాలని కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri D. RAMABRAHMAM.—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతము వైద్య శాఖామంత్రిగారు మనముండుపెట్టిన ఈవైద్య Demand పు support చేస్తూ, ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలను మాత్రమే చేయదలచును.

ఇప్పుడు మన వైద్యంలో యింగ్లీషు వైద్యమేగాక, నేచరోపతి వైద్యముచుగూడా పోత్సహించి, అభివృద్ధిపర్చాలని కొందరు మిత్రులు సూచించారు. నేచరోపతి వైద్యము చాలా అధికమైన ఖర్చుతోకూడు కొన్న వైద్యము. అది సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుండటము కష్టం. అందుచేత యిక్కడ మన హిందూదేశములో యెప్పటినుంచో అంటే పాచీనకాలంనుంచీ (పూర్వకాలంనుంచీ) కూడా యీఆయుర్వేద వైద్యముఅన్నది సామాన్యప్రజలకు అందుబాటులోవున్నది. మనప్రక్కన మైసూర్ స్టేట్లోకూడా ఈవైద్యాభివృద్ధిపరచుటకు, వారు అక్కడక్కడ కొన్ని కేంద్రములను rural parts లో పెట్టి నాటిని ప్రభుత్వపోతానా హముతో పొందగించి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలను చేకూరుస్తున్నారు. ఆరోగ్యభాగ్యం మొట్టమొదటిది గావున, అటువంటివైద్యము మనఆంధ్ర రాష్ట్రములోకూడా అభివృద్ధిపర్చాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక్కడ మన ఆంధ్రదేశంలో కీ. శే. డాక్టరు కేసరిగారు, కీ. శే. డాక్టరు పండిత గోపాలాచార్యులుగారు మొదలైనవారు ఆరోగ్యవిధానమును వారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యెంతో ముందుకు తీసుకువచ్చారు. అటువంటివైద్యమును మన రాష్ట్రవాస్తవంగాపెట్టి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు చేకూర్చుమని నేను కోరుతున్నాను.

పోతే, ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోను జిల్లాబోర్డు dispensaries వున్నవి. జిల్లాబోర్డులు యింతవరకు చాలాచిక్కులతోకూడుకొని, ఆర్థిక సోమతలేక నడపలేకపోతున్నవి. నా నిమోజకవర్గమైన కుప్పం పెద్ద centre అయినా అక్కడ జిల్లాబోర్డు dispensary మాత్రమే వున్నది. ఆ dispensary లో మందులు కొనడానికని జిల్లాబోర్డు ప్రతి సంవత్సరం టి వం ద ల రూపాయిలు grant యిస్తున్నారు. ఆ dispensary

Sri D. Ramabrahmam]

[19th March 1954

establishment క్రింద రు. 3,000 లు ఖర్చు అవుతున్నది. వాటికిచ్చే వేతనమంతకూడ మంసులఖర్చు సరినికిపోతే, ప్రజలకు ఎలాంటి వైద్య సౌకర్యాలు లుగుతాయో అలోచించండి. మట్టప్రక్క గ్రామాలు 300 ప్రన్నవి. అక్కడ జనాభా ఒక లక్షకుపైగా ఉన్నది. అక్కడ వున్న Rural dispensary కి రు. 600 లు వైద్యానికి కావలసిన సుంకులకుగాను grant ఇస్తే, యంత్రావ్యయనా, ఎంత efficient man అయినా, అక్కడ ఎటువంటి వారిని నియమించినా, వచ్చే ప్రయోజనం వుండదు.

ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోనుకూడా, ఒక గవర్నమెంటు హాస్పిటలుపెట్టి, అక్కడినుంచి ఆ మట్టప్రక్కల rural parts కు mobile van ఒకటిపెట్టి, ప్రతిఒక్క తాలూకాలోవుండే, మారుమూలంవున్న గ్రామాలకు వైద్య సహాయం అందుబాటు చెయ్యాలి. కేంద్రవది అక్కడపల్లెనూ శ్చలోనూడే రోడ్లు సరిగాలేవు. అటువంటి ప్రదేశాలలో mobile units ఎందుకు పెట్టరాకు? ఇప్పుడు అన్ని గోట్లకూడా గ్రామ స్వరాజ్యం తెస్తున్నారే మన ప్రభుత్వం! మన పంచాయితీ బోర్డులు అన్నిటికీకూడా వారికి కొంత విరాళాలుయిచ్చి అక్కడవున్న రోడ్లు రోగాదార్లను బాగు చేయాలని అంటున్నాను. అవి బాగుచేయబడుటకు సూత్రసంగం వచ్చే యువకులు, పంజాయితీబోర్డు పెసెంట్లను చాలామరుకుగా పనిచేస్తారు. అటుచేత యీ mobile units పెట్టే లోపల వారు రోడ్లు తయారుచేస్తారు. అందుకు మెటనే mobile vans పెట్టకుగాను ప్రతి ఒక్క తాలూకాలోనూ యేర్పాటుచేయాలని కొరుతున్నాను. అంతేకాకుండా తాలూకా కేంద్రాలలో lady doctors లేక ప్రజలు చాలా దురవస్థల పాలవుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా, స్త్రీలు ప్రసూతి కాలంలో, వారికి ఒక పెద్దకష్టం గడిచిపోతున్నది. అటువంటి సందర్భాలలో యీ lady doctors లేక పోవడంవల్ల, male doctors treat చేయలేక పోవటంవల్ల సుఖప్రసవం కాక పోవటంవల్ల, అక్కడ చాలా అనకూల పరిస్థితులు యేర్పడుతున్నాయి. అందుచేత, ప్రత్యేకంగా తాలూకా కేంద్రంలో ఒక lady doctor ను యేర్పాటు చేయాలి. పైగా, వారికి male doctor కు యిచ్చే జీతాలకన్న 20% అదనంగా యిచ్చినట్లయితే, medical department కు కూడా

19th March 1954]

[Sri D. Ramabrahmam

స్త్రీలు రావడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు వారు medical department కు రాకుండా, clerical appointments కు పోతున్నారు. పత్రి ఒక్క స్త్రీ అట్లా పోవటంవల్ల, యిక్కడ medical department లో పనులు స్థంభించి పోతున్నాయనే విషయం నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇక మీదటనైనా, medical colleges లో స్త్రీలకు ప్రత్యేక అవకాశాలు కలుగజేసి, వారికి clerical appointments లో అంత scope యివ్వకూడదని, ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తూ, యితటితో విరమిస్తున్నాను.

* Sri S. NARAYANAPPA:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తెచ్చిన యీ Demand ను బలపరుస్తూ ప్రతిపక్షం వారు తెచ్చిన cut motion ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

అయితే నేను కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వదలచినాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కానికి ముఖ్యంగా పల్లెటూళ్ళలోవుండే రైతాంగానికి, కూలిప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం చేకూర్చడానికి వెన్వెంటనే అందుకు ఒక విధానమును అమలుపరచి, ప్రజలు ఆశించినట్లుగా వారికి వుపయోగపరుస్తారని నేను ఆశించుచున్నాను. ఈ విషయంలో నేనుకొన్ని సూచనలు చెప్పి విరమిస్తున్నాను.

ప్రజలు సుఖముగ వుండుటకు సంబంధించి ఇది రెండుభాగాలుగా వున్నది. మొదటిది, Medical Department, రెండవది రోగం రాకుండా, నివారించే పద్ధతి పబ్లిక్ హెల్త్ డిపార్టుమెంటు. ఆరోగ్యశాఖకు సంబంధించినంతవరకు Health Officers, Health Inspectors, Sanitary Inspectors, Vaccinators అని వున్నారు. Health Department మెడికల్ డిపార్టుమెంటుకంటే ముఖ్యమైనది, ఇది ప్రెవెంట్యూ (Preventive side) పనిచేయు డిపార్టుమెంటు. ఈ డిపార్టుమెంటుకు పల్లెటూరు ప్రజలకు ఎక్కువసంబంధించి వుంటుంది. ఈనాడు పల్లెటూరు drinking water supply లేక ఎన్నియో రోగములు ప్రబలుచున్నవి. వాటిని అరికట్టడానికి తగిన సౌకర్యాలు యీ rural water supply scheme క్రింద చేయాలి. ఇది Public Health Department క్రిందికి వస్తుంది. Public Health Minister గారు

Sri S. Narayanappa

[19th March 1954]

త్రాగుడునీటి సౌకర్యము ప్రతి పల్లె లో ను యేర్పాటుచేసే విధానం, యేర్పాటు చేయవలయును. మా గుత్తి తాలూకాలోని గ్రామాలలో చేగడి పల్లెలు యెక్కువ. ఆరేగడిపల్లె ప్రాంతాలలో నీటి సౌకర్యాలు మిక్కిలి తక్కువ.

ఈ రేగడిపల్లె ప్రాంతంలో అక్కడక్కడ గుంటలను ఏర్పాటుచేసి వర్షాకాలమున వచ్చి ఆ గుంటలలో నిలచిన నీటిని త్రాగుతారు. ప్రజలు ఈ విధంగా త్రాగే నీటివల్ల చాలారోగములు కలిగి ముఖ్యముగా నారికురుపులవల్ల బాధ పడుతున్నారు. ప్రజలయొక్క కష్టాలను, ఈ రోగాలను పోగొట్టవలయునంటే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇదిగాక ప్రతి సంవత్సరం మసూచికం అనేరోగంవల్ల చాలా మంది మృత్యువాత బడుతున్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినను వాగు కురూపులగు చున్నారు. పిల్లలకు ఎక్కువగా వచ్చును. ఇదిచాలా ప్రమాదకరమైనరోగం. ఇది వయస్సుకలవాండ్రకు కూడా వస్తుంది. ఈ వ్యాధివల్ల చాలామంది గ్రామాల్లో చనిపోతున్నారు. దీన్ని పోగొట్టడానికి మార్గాలేమిటో ఇంతవరకు కనిపెట్టలేదు. కొంతవరకు జరుగుచున్న విధానము పెద్ద ఎత్తున జరిపించి సహాయం చేయాలి.

కుష్టు రోగులసంఖ్య ఇప్పుడు పెరుగుచున్నది. దీనికి ఏ విధమైన రోగ నివారణకు చర్య తీసుకోవడములేదు. ఇది అంటువ్యాధి. దీని వల్ల భావి సంతతులవారికి అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందుచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొన్ని కేంద్రములు యేర్పాటుచేసి యీ కుష్టు రోగులందరికి, వైద్య సౌకర్యాలు కలుగజేసి, వారిని ఆరోగ్య హతులుగా చేయవలసి యున్నది. ఉరవకొండ L. F. ఆస్పత్రిని గవర్నమెంటువారు స్వాధీనం చేసుకొని సిర్వహిస్తే బాగుంటుందని కోరినాము. విజ్ఞప్తులు కూడా పంపించాము. ఇంతలో జిల్లాబోర్డుకు స్పెషలు ఆఫీసరు రాగానే ఈ Dispensary లో వున్నటువంటి M. B. B. S. డాక్టరును తీసివేసి, L. M. P. డాక్టరును నియమించుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవనివిన్నాము. ఇప్పుడు M. B. B. S. డాక్టరుపోతే ప్రజలు చాలాకష్టాలకు లోనౌతారు. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు ఈ యిబ్బందిని గుర్తించి ఆ స్పెషల్ ఆఫీసరుకు

19th March 1954]

[Sri S. Narayappa

ఉత్తర్వులు పంపించి ఆ డాక్టరును నిలబెడతారని ఆసిస్తున్నాను. అంతపురం జిల్లా అంతటికి అంతపురంలో ఒక పెద్ద ఆస్పత్రివుంది. అది చెరువు గట్టుకింద ఉంది. అది ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతము కాదు. అందుచేత మరొక అరుకూలమైన ప్రదేశానికి మార్పునుని కోరుతున్నాను. ఈ కోరిక చాలా సంతోషకరమనిపించింది. డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవ్ రెడ్డి గారికి కూడా ఈ సంగతి తెలుసు. గౌ. శ్రీ సంజీవయ్యగారికి కూడా విజ్ఞప్తులు చేశాం. వారు మీరు అగనీల, అక్కడకు వచ్చిన గౌ. మాత్రులు దరగా కూడా విజ్ఞప్తులు చేసాకొన్నాం. వెంటనే జిల్లా కేంద్రములోయూ ఈ ఆస్పత్రిని ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతముకు అందుబాటులో నున్న మరొక మైన చోటకు మార్పించవలయును. ఇది చాలా ఉపయోగమైన కార్యం జిల్లా ప్రజలకు మేలుచేసిన వారవుతారు. ప్రభుత్వం వెడచెవిన పెట్టక యీ పని నేరవేర్చుదురని ఆశించుచున్నాను.

1. ఈ Health Department లో Health Inspectors ఉన్నారు. వీరికి ప్రమోషన్లు ఏమీలేవు. ఇతర డిపార్టుమెంట్లలో అయితే అనగా ఒక పోలీసు డిపార్టుమెంట్ తీసుకోండి. ఉదాహరణకు అతను రైటరు అయి, హెడ్ కాన్స్టేబుల్ అయి, తరువాత Sub-Inspector అయి, అక్కడనుండి సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరయి, Dy. S. P. వరకు కూడా ప్రమోషన్లు వచ్చు అవకాశం కూడా ఉంది. కాని ఈ డిపార్టుమెంట్ లో వ్యాక్సి నేటర్లు, వ్యాక్సి నేటర్లుగా ఉండవలసిందే. హెల్త్ ఇన్స్పెక్టర్లు అట్లనే ఉండవలసిందే. అందుచేత ఈ వ్యాక్సి నేటర్లకు హెల్త్ ఇన్స్పెక్టర్లకు ప్రమోషన్లు ఇచ్చి వారికి ప్రోత్సాహమిచ్చిన కొంచెం చురుగ్గా ఉత్సాహంతో పనిచేస్తారని ఆశించుచున్నాను. తరువాత ఈ department లో ఎక్కువ దుబారాఖర్చులు తగ్గించవలయును. ట్రావెలింగ్ అలవెన్సులకింద అయ్యే ఖర్చులు తగ్గించాలి. తరువాత డాక్టర్లను ఒక చోటనుండి ఇంకోచోటికి అనగా మిక్కిలి దూరప్రదేశానికి మార్చుకుంటూ ఉండే పద్ధతి అమలు జరపాలి. ఆలా చేస్తారని ఆసిస్తున్నాను ఎంతో డబ్బు ప్రభుత్వానికి మిగులుననిగూడా తెలుపుచు, ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

The House then adjourned to meet at 11 a.m. on 19th March 54.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

(Vide Answer to Legislative Assembly Starred Question No. 585.)

STATEMENT SHOWING THE VILLAGES OF KOVUR AND POLAVARAM TALUKS IN WEST GODAVARI DISTRICT FROM WHICH APPLICATIONS HAVE BEEN RECEIVED FOR PROVISION OF HOUSE SITES TO THE HARIJANS AND THE STAGE OF EACH CASE.

S. No.	Name of the village.	Date on which the scheme for.		Reasons for the pendency.
		No. of families to be provided	acquisition was sanctioned (in pending cases only) by Collector.	
1	2	3	4	5
1.	Markondapadu, Kovur Tq.	31		
2.	Chendravaram h/o Mallavaram	28		
3.	Duddukur, Kovur Tq.	82		
4.	Dharmavaram, Kovur Tq.	52		
5.	Kunkudumilli h/o Markondapadu, Kovur Tq.	50	1-4-46	Award passed and sites granted to the Harijans. Draft notification was published. But it was subsequently found during the enquiry that

1 2 3 4 5

all the applicants need not be provided with house sites. There is also some legal aspects involved in it and the matter is under investigation. Draft declaration and Draft Notification under emergency provision are being prepared and will be submitted shortly.

Award passed and sites granted to the Harijans.

Draft Declaration proposals are submitted to the Government.

Award passed and sites granted to the Harijans.

6. Brahmanagudem Kovur Tq.
7. Aurangabad h/o Vemulur
8. Nidadavolu, Kovur Tq.
9. Pangidigudem. Kovur Tq.
10. Pasivedala, Kovur Tq.
11. Nandamur "
12. Chinnayagudem Kovur Tq.

48 }
40 }
40 }
48 }
32 }
47 }
80 }

14-11-47

13. Bhimole "
14. Malakapalli "
15. Peddavam "

40 }
100 }
50 }

16. D. Muppavaram Kovur Tq.

11—11—48

D. D. proposals are submitted to the Government.

17. Tyajampudi

131

Award passed and sites granted to the Harijans.

II. YEAR.

18. Chityala Kovur Tq.

40

22—12—45

Not yet taken up for want of funds.

19. Kovur Town

41

7— 2—52

D. D. proposals are submitted to the Government.

20. Chikkalla, Kovur Tq.

54

Award passed and sites granted to Harijans.

21. Settipeta Kovur Tq.

58

11—11—48

The passing of award is held up for want of funds.

22. Gopalapuram Kovur Tq.

40

30— 4—47

Not yet taken for want of funds.

23. Pandalaparru

64

22—12—49

D. D. Proposals are submitted to Government.

24. Vadapalli

46 }

22—12—45

Not yet taken up for want of funds.

25. Chidipi

40 }

16— 4—46

26. Tadipudi, Polavaram Tq.

30

Awards passed and sites granted to Harijans.

1	2	3	4	5
III YEAR.				
27.	Mahalaxmipeta h/o Gutala, Polavaram Tq.	40	31— 8—49	Not yet taken up for want of funds.
28.	Vellachintalagudem, Kovur Tq.	80	30— 6—45	
29.	Pongutur, Kovur Tq.	60	24—11—45	
30.	Dhumanthunigudem Kovur Tq.	30	23— 2—46	
31.	Yadavole, Kovur Tq.	66	29— 5—46	
32.	Daravaram "	40	29— 6—46	
33.	Devulapalli "	50	22— 7—46	
34.	Lakkavaram "	74	12— 5—47	
35.	Kethavaram "	20	13— 5—47	
36.	Guravayagudem "	30	8— 3—47	
37.	Gajjaram "	48	10— 3—47	
IV. YEAR.				
38.	Nidadavolu "	80		Award passed and sites granted to the Harijans.
39.	Vadalakuuta "	40	20— 7—47	
40.	Rajavaram "	107	10— 4—49	Programmed to be taken up in the 4th and 5th years of the
41.	Ghopparamanagudem Kovur Tq.	24	29— 6—47	
42.	Bandapuram "	33	29— 6—47	
43.	Samisrigudem "	20	25— 2—48	
44.	Thegummi "	20	16—11—48	
45.	Kovvurapadu "	40	2— 3—49	

1	2	3	4	5
V. YEAR.				
46. Tadimalla	Kovur Tq.	40	30—3—47	Five Year Plan i. e., during 1954-55 and 1955-56 respectively
47. Munipalli	"	50	11—7—47	
48. Peddevam	"	74	30—8—48	
49. Yernagudem	"	150	19—7—49	
50. Nelatur (Chagallu)	Kovur Tq.			
51. Kumaradevam	"	96	31—8—49	
*52. Purushottapalli	"	98	19—9—49	
			3—12—46	D. D. Proposals submitted to the Government.
*53. Arikarevular	"		29—11—52	D. N. and D. D. proposals are due from the Special Revenue Inspector.
*54. Sangayagudem	"		5—11—51	Will be taken up in due course along with items 38 to 51 when funds are available.
*55. Ballipadu, Polavaram Tq.			15—1—53	D. N. and D. D. Proposals are due from the Special Revenue Inspector.
* Not included in the Five Year Programme.				
	D. N.	Draft Notification.		
	D. D.	Draft Declaration.		

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

[*Vide* ANSWER TO CLAUSES (a) AND (b) OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY STARRED QUESTION No. 303]*Statement of Bore wells in the State — District-war — Number out of use and steps taken to repair them.*

Serial Number.	District.	Number of		Remarks.
		Bore-wells with Rural Water supply pumps.	Bore-wells out of use.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	East Godavari	5	4	1 in working order. 3 estimates submitted. 1 to be converted into open draw-well.
2	West Godavari	17	15	2 in working order- 10 to be converted into open draw-well. 2 estimates submitted. 3 to be inspected.
3	Krishna	5	4	1 converted into draw-well and pump deleted. 3 to be excavated into open-well 1 to be repaired.

19th March 1951]

Sri K. RAVAYYA CHOWDARY:— అధ్యక్షా ఇప్పుడు మి సెనార్, ముందున్న గర్భిణీయాశ్రమము అమిత ముఖ్యమై డి. ఇది ప, హాలోగ్యము గల సాబాఫించిన విషయము. వైద్య సహాయము గురించి మాట్లాడుచున్నాము. అసలు వైద్యులు వైద్య యము గురించి మాట్లాడేముందు అసలు ఈ జబ్బులు ఎందుకు వస్తున్నో, కారణములు ఏమిటో ఫండమెంటల్ ప్రిన్సిపల్సు వివరించి న్యాభిరాహుడా మి సెనార్ వలయును. వచ్చిన జబ్బు బాగుచెయ్యడానికి డాక్టర్లు లేకుంటే అది కొంచెము ది అవున్నారు ఈ వివరములను గురించి మాట్లాడడానికి ప్రతి సభ్యునికి 20 నిమిషములు టైము ఇవ్వవలెను అని కోరుచున్నాను.

హాస్పిటల్సుకు సబ్ థించినంతవరకు పల్లెటూళ్ళను నెగ్లెక్టు చేస్తున్నారని అందించు అంగీకరిస్తారు. కేంద్రీకృత పరిపాలన జరుగుతున్నది అని అగమ్యం కలుగుచుంది. అకీకవోట్ల ధర్మ ఆసుపత్రి అని వాసి యున్నది. ఆ ఆసుపత్రిలో 'అ' అన్న అక్షరము వ్రాయడం మరచి పోయినారని నాకు అగమ్యం ముగావుంది ప్రభుత్వంవారు ఇప్పటికైనా ఆ 'అ' అక్షరాన్ని వ్రాయుచాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లాలోడ్లు ఆసుపత్రి డాక్టర్లకు స్వల్పముగా జీతాలు ఇస్తున్నారు. డాక్టర్లు దొరకడం కష్టంగా వుంది. Expert డాక్టర్లు లేరు. ఆసుపత్రిలో మందులు లేవు. డాక్టర్లు ఊటీ మందులు, మందులు ఉంటే డాక్టర్లు ఉండరు. మందుల సప్లయ నామినేటుచేసిన కంట్రాక్టర్లకు ఇస్తారు. డాక్టర్లువెళ్ళి 90% మందుకు శ్యాంక్ష చేస్తే 30% మందులు పుచ్చుకొని తక్కినవి క్యాషుగా తీసుకుంటారు.

మా నెల్లూరుజిల్లాలో ఈ మధ్య ఒక సంగతి జరిగింది. ఒకమనిషి పాముకరచి చని పోయినాడు. పోలీసువారు శవాన్ని పరీక్షకు తీసుకొని వెళ్ళారు. ఆ సంగతి మూడుగానే తెలుసుకుని అక్కడి డాక్టరు అధికారి వేళ శెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. వైరు ఇచ్చేసేడట. యింకొక ఆసుపత్రికి వెళ్ళితే అక్కడ డాక్టరుకూడా ముందుగానే శెలవుబెట్టిపోయి పోయినాడు. మూడవరోజున శవపంచాయితీ జరిగింది. రైతులు అయ్యే డాక్టర్లు మండు వృద్ధులను జిల్లాబోర్డు ఆసుపత్రిలో పెడుతున్నారు.

19th March 1954]

[Sri Challa Subbarayudu

ఇటు మద్రాసు, బెంగళూరు, హైదరాబాదులకు పోవలసిన అవుసరం వస్తున్నది. కాబట్టి సెంట్రల్ స్థలాల్లో, మంచి స్పెషలిస్టులను ఉంచేటట్లుగా ఏర్పాటుచేస్తే, అన్ని ప్రాంతాల అవసరాలు తీర్చడానికి ఏలుగా ఉంటుంది. మెజిక్ కాలేజీలు పెట్టడానికి గూడ ఇవి తోడ్పడుతవి. ఆసుపత్రులు అక్కడక్కడ పెట్టుతున్నారు. కాని అక్కడ మందులు బాత్తిగాలేవు. రూరల్ ఆసుపత్రులలోగాని Headquarters ఆసుపత్రులలోగాని, ఎక్కడాగూడ మందులులేవు. తాడిపత్రి Headquarters ఆసుపత్రి తీసుకుందాము. సరైనమందులుగాని, మందులుగాని లేవు. మంత్రిగారు అక్కడికి tour వచ్చినప్పుడు ఈ ఆసుపత్రిని చూచి “ఇది ఆసుపత్రి? లేక బై రాగిమతమా?” అని అన్నారు. దీనికి ఏవిధమైనటువంటి improvement యింతవరకు లేదు. ఆజిల్లాలో అది కేంద్రముగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ మట్టుప్రక్కల గ్రామాల వారు అక్కడికి రావటం, తటస్థిస్తున్నది. Lady Doctorగూడ అక్కడ లేదు. ఆ ఆసుపత్రిలో, మంచినీళ్ళకుగూడ కరువుగా ఉన్నది. అక్కడి రోగులకు మంచినీళ్ళుగూడ దొరకటంలేదు. Electricity సదుపాయము గూడలేదు. ఇవన్నీ కల్పించాలని కోరుతున్నాను. మందులు యివ్వటములో చాలా ఆలస్యం జరుగుచున్నది. గంటలకొలది రోగులు అక్కడ వేచి ఉండవలసివస్తున్నది. ఇంకా ఇద్దరు కాంపౌండర్లు (compounders) వేయవలసినదిగా కోరాము. అదిగూడ జరుగలేదు. ఆసుపత్రులకు పాడుపెట్టడముకంటే, మందులు వగయిరాలు ఏర్పాటుచెయ్యాలని కోరుతున్నాను. హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారున్నారు. బొంబాయి U. P. రాష్ట్రాలలో హోమియోపతి వైద్యము చేసేవారికి, certificates యివ్వటం జరుగుతున్నది. వీరు ఇతర అల్లోపతిక్ వైద్యులవలె ప్రాక్టీసు చేయటానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. వీరికిగూడా సర్టిఫికేటు యివ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాము. ప్రకృతి వైద్యమును గురించి, భీమవరంలో ఒక రాజుగారు ఉన్నారు. వారిని పోలీసులు అటాకాయర్లు జరిపినట్లు తెలిసినది. ఒక bill ను పెట్టి, డిస్గ్రిషిషక్ చేయవలసి ఉన్నది. భీమవరం తక్కువ ఖర్చుతో ఏర్పాటుచేసి అవకాశం కలిగేలాగే చేయవలసి ఉన్నది. నరాల బలహీనత (beri beri) వ్యాధి ఏర్పాటుచేసేది. ఇది ఎక్కడాగూడ మనం తినేవియ్యముచేట్ట వస్తున్నది. మేల్

Sri Challa Subba Rayudu]

[19th March 1954]

బియ్యంవల్ల, ఈ సరాల బలహీనత వస్తున్నది. దీనికన్న దంపుడు బియ్యం ప్యాంటుచేస్తే ఈ వ్యాధి శక్తులమే కాకుండా, నిరుద్యోగం, అగిరించి నట్లుగా కూడా అప్రభుత్వం. అట్లా మీరు లేకపోతే, ఏ వ్యాధి ముందు పూర్తి పాలిష్ చేయకుండా ముడిగా ప్రజలకు అట్లుగా చేస్తే ఈ రోగాలకు ఊతప్పుకోడానికి వీలుగా ప్రయత్నించింది. మా తాలూకాలోని అగిరియూ ఎక్కువగా ఉన్నది. చాలా గ్రామాలు సర్వే చేశారు. దాని నివారణకు శుగుచర్య తీసుకోవాలి. తాడిపత్రి వగలూరా గ్రామాలలో వివరముగా బాధపడుతున్నారు. గ్రామాలు వదలిపెట్టి వెళ్ళే గ్రామాలకు వచ్చింది ఈ సంవత్సరం budget లో దానికిగాను, ఏమైనా కేసులు ఉంచారో, లేదో, నాకు తెలియకుంలేదు. వీటిని గురించి నిగుతర్చి తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. గినినక్క (నారికురుపు) ఈ ప్యాంటులలో ఎక్కువగా ఉన్నది. దానికి ముగిసలేకుండా ఉన్నది. దీనిని పురోధు చేసిన వారు తగిన మందును కలుపుకున్నారో, లేదో, తెలియకుంలేదు. డాక్టర్ తగిన శ్రద్ధతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వైద్యంలో మంచి సుగుపాడు ములు చేయాలని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారు ఈ అవకాశము లుచ్చించుదులకు వందనములు తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

(At this stage Mr. Speaker occupied the Chair.)

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— అధ్యక్షా. ఈ demand చాలా ముఖ్యమైనది. ఈనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్న సహాయం ఎంత వరకు ప్రజలకు అందుతోందో విచారించాలి. అనంతపురంలోని ఆసుపత్రి తీసుకుంటే, ఇది సరియైన స్థలముతోలేదని, మంచిస్థలములోనికి మార్పుచేయడానికి త్వరగా ఏర్పాటు చేయమని-ప్రజలు చాలా యిబ్బందిలు పడుతున్నారని చెప్పాము. పోలీసు ఆసుపత్రి అనంతపురం పట్టణ మధ్యనవున్నది. దానిలో పోలీసులకుకూడా వైద్యసహాయము లభించునట్లు చేయించమని ప్రజలకు అందు బాటుగా ప్రయత్నించని మంత్రీగారు అక్కడకు వచ్చిపప్పుడు చెప్పారు. ఉత్తరువులుయిస్తామని చెప్పారు. ఆవిధంగా జరగడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఆసుపత్రి లలో లంచగొండితనము ఏవిధంగా సాగుతున్నదో మీకు కూడా తెలుసును అనంతపురము ఆసుపత్రిలో నరశింహులునాయుడుగారు లంచము తీసుకొన్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసును. అట్టిటుగూడ విచారించారు.

19th March 1954] [Sri T. Lakshminarayana Reddi

దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమిచర్యతీసుకొన్నదీ తెలియదు. అనంతపురం ప్రజలలో ఇది ఆందోళనగావున్నది. దీనిని కొన్ని పరిస్థితులలో శ్రీ సంజీవయ్య గారు ఏదో విధంగా జరగనియకుండా చేయాలనే దృష్టిలోవున్నట్లుగా తోస్తున్నది. ఆ డాక్టరు మంచివాడని చెప్పేవారు ఎవరైతే నావుంటేనేవాల్ చేస్తున్నాను. జరిగిందాటిని prove చేస్తాను. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని యీ విషయంలో పోత్సహించగలరని సలహా ఇస్తున్నాను. ఈనాడు తాలూకా ఆసుపత్రులు తీసుకుంటే-పెరుగొండ ఆసుపత్రి-కృష్ణదేవరాయల చెరశాలగా వున్నది. ఒక్క lady-doctor గూడ లేదు. చాలామంది రోగులు ఆ ఆసుపత్రికి పోతున్నారు అక్కడ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చి-అక్కడ ఒక Lady-Doctor'ను వేయమని చెప్పుతున్నాను ఒక్క పెరుగొండ తాలూకా గాక జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా ఆసుపత్రులకు అభివృద్ధి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. ఇతర దేశాలు యీ Health ను గురించి బాగుపడుతున్నాయి కాని మనం అవిధంగా అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోతున్నాము. బుక్క-పట్నం ఆసుపత్రి తీసుకుంటే - అక్కడ ఎంతో ఖర్చు ఆవుతున్నది. రు. 2000 లు ఖర్చవుతున్నది. అందులో 1400లు వైద్యసహాయానికని మెడికల్ ఖర్చులకు పోతుంది.

ఈ మెడికల్ demand విషయంలో ప్రిజలకు ఎంత అందుతున్నది మాకు తెలియకున్నది.

మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో వచ్చే సంవత్సరం మనరాష్ట్రములో Mobile hospitals పెట్టుచున్నామని చెప్పారు, ఎక్కువగా ప్రతి జిల్లాలోను కూడ పెట్టగలుగుతున్నారని వాటిద్వారా కొద్దివారైన ప్రిజలకు వైద్యసహాయము అందజేస్తారని ఆస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా క్షయవ్యాధికి మా జిల్లా కేంద్రములో ఇచ్చేటటువంటి వైద్య సహాయము చాలా తక్కువ. రాయలసీమలో ఒకే ఒక చోట మదనపల్లిలో ఈ Sanatorium ఉన్నది. దానిని Mission వాళ్లు manage చేస్తున్నారు. మన గవర్నమెంటు దానికి సహాయము చేస్తున్నది. దాట్లో seat దొరకాలంటే చాలా కష్టము. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్తులకే ప్రవేశము చాలా కష్టంగా ఉంటుంది ఇక సాధారణ ప్రిజల సంగతి చెప్పనవసరంలేదు. కాబట్టి క్షయతో బాధ పడేటటువంటివారికి ప్రత్యేకంగా ప్రిజిల్లా కేంద్రములోనూ

Sri T. Lakshminarayana Reddi] [19th March 1954

మదనపల్లిలో ఎంబటి సౌకర్యమున్నదో అటువంటి నైద్యసహాయము కలుగజేయవలెనని కోరుచున్నాము. ముఖ్యంగా ఈ కాలములో ప్రజలకు ఆహారలోటువల్లను ఇతర కారణాలవల్లగా రోగనిరోధక శక్తి తగ్గిపోతున్నది. యువకులకు కూడ చాలామందికి ఈవ్యాధి వస్తున్నది కనుక దీనిని నివారించడానికి ప్రభుత్వము అన్నివిధాలా తోడ్పడవలసియున్నది.

శరవాల కుటుంబాధి గురించి కూడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసియున్నది. సాధారణంగా ఈకుష్టురోగులు ఈవేళ బాగా బాగుపడతారు. ప్రభుత్వము ఈకుష్టురోగులయొక్క లెక్కలు తీసి వెంటనే వీరికి ఒక ప్రత్యేకమైన Hospital ఏర్పాటుచేసి ఈవ్యాధి ఇతరులకు అంటుకోకుండా వీరికి ప్రత్యేకమైన అటువంటి ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను నిజముగా ప్రజలకు రోగాలు రాకుండా చేయాలంటే సరియైన ఆహారము అవసరము. ఈనాడు పల్లెటూళ్ళలో కొందరు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా తినుటకు నిండికూడ సగా లేకుండా బాధపడుతున్నారు. ఆహారానికి ఆరోగ్యమునకు చాలా సంబంధమున్నది కనుక ప్రభుత్వము కీవలము నైద్య సదుపాయాలు కలుగ జేయడమే కాకుండా వానియొక్క ఆహారాన్ని నివేతనమాణాన్ని హెచ్చించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా చూ రాయలసీమ తొమ్మిది తము ప్రజలకు తినుటకు సరిగా పిండిలేదు. తిండి లేనందువల్లనే అనేక రోగాలకు గురి అవుతున్నారు కనుక వీరికి అన్ని విధాలా ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని కోరుచు నిరమిస్తున్నాను.

Sri KAVALI NARAYANA:—అధ్యక్షా! ఇక్కడ ఉన్నటువంటి సభ్యులందరు ఈ Medical department గురించి, నైద్యము గురించి చక్కగాచెప్పారు, చాలా సంతోషము. సాధారణంగా మన అనుభవంబట్టిచూస్తే, పెద్దవాళ్ళకు, యిష్టము వచ్చినట్లు తిండి తింటూ సుఖంగా వుండేవాళ్ళకే రోగాలు వస్తున్నాయిగాని, బీదలకు తిండి చాలి చాలక, ఆహారము ఉడినా లేకపోయినాసరే అనేటటువంటివాళ్ళకు రోగాలురావు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము కలుగజేసిన నైద్యసదుపాయాలు ఈ డాక్టర్లు పెద్దవారికి ధనవంతులకే ఉంటున్నదిగా, బీదవారికి కాదు. ఈ డాక్టర్లు చేసే చికిత్సకూడా ఏమాత్రం తృప్తికరంగాలేదు. చిన్న, పెద్ద, పురుషవంతులు, బీదవారు అనే పక్షాత్తము చాలామూపుతారు. పక్షి

19th March 1954]

[Sri Kavali Narayana

టూళ్ళలో నాకు అనుభవమున్నది. మా ప్రాంతములో ఒక కాపురైతు మల్లయ్య అనే అతను, పాలకొండ తాలూకా, కర్నాయుడుపేట అనే గ్రామంలో పెద్ద పెద్ద వైద్యులు, డాక్టర్లు బాగుచెయ్యలేని స్త్రీలజబ్బులు చిన్న మూలికలతో బాగుచేస్తున్నాడు. పెద్ద ఆసుపత్రులకు గాతే బాగా తుందని అనుకొనేవారు అనుదినంపోయి ఆ పెద్దబిల్డింగులలో చికిత్స తీసుకొంటూ ఇకాజెక్టుల అపరేషన్లు, చేసుకొని డబ్బుఖర్చుచేసుకొని తుదకు ప్రయోజనములేకుండా వెనుకకురావడం జరుగుతున్నది. కాని రోగులు బాగు కావడంలేదు. అసలు యీ డాక్టర్లకు ప్రజలమీద యేమాట విశ్వాసముండదు. వారికి కావలసిందల్లా డబ్బు. డబ్బున్నంతవరకే చికిత్స జరుగుతుంది. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఆయుర్వేద వైద్యులు చాలామంది ప్రజలవద్ద డబ్బుపుచ్చుకోకుండా విశ్వాసముతో బాగుచేస్తారు. వైద్యుల అనుభవము, వకీళ్ళ అనుభవము ఒకటే విధంగా ఉంటుంది. పెద్ద పెద్ద కోర్టులలో practice చేస్తున్నటువంటి వకీళ్ళు అబద్ధాలు చెప్పనిదే వాళ్ళకు గిట్టదు. ఈ డాక్టర్లకు డబ్బుతీసుకొని ఇకాజెక్ట్ ఇవ్వడం అపరేషన్లు చేయడంతప్ప మరేమీ తెలియదు. ఒక Engineering Department లో ఒక Engineer ఈమధ్యన మా గ్రామంలో “పరివృత్తులు ఏలాఉంటాయి అని” అన్నాడు. ఆవిధంగాఉంటుంది. కనుకనే డాక్టర్లకు అనుభవముండాలి. ఇప్పుడు Hospital లో ఇక్కడ ఉన్నకూడదు, అక్కడ ఉమ్మవలెను, అని వాసి వుంటుంది. కాని అక్కడనే విశేషముగా ఉమ్మివేస్తారు. బస్సులలో పొగతాగకూడదని ప్రాసిడంటే అక్కడనే బాగుగా అక్కడనే త్రాగుతారు. సదే విధంగా సినిమాహాలుల్లోకూడా పొగతాగకూడదని బోర్డులు వేసివుంటారు. కాని అక్కడనే ఎక్కువగా సిగరెట్లు పీలుస్తారు. దీనిబట్టిచూస్తే హృదయ పరివర్తన లేనిదే మనష్యులు బాగుపడరు. దేశ సాభాగ్యాన్ని బాగుచేయడానికి కంకణ బద్ధులైన ఈ ప్రభుత్వము సక్రమమైన పద్ధతిలో నడచుకోనప్పుడు ప్రజల యొక్క సహకారం లభించదు. ప్రజలకుకూడా వారివల్ల ఏమి ప్రయోజనముండదు. ప్రజమీద నిజమైన విశ్వాసముకలిగి వారికి వైద్య సౌకర్యము కలుగ చేయవలెనంటే ఆయుర్వేదము చదువు కొన్నటువంటి వైద్యులకు స్వల్ప వేతనాలు ఇచ్చి కే0, 40 రూపాయలు (50 రూపాయల లోపుగా) ఇచ్చి ప్రతి పది గ్రామాలకు ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుని నియమిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాము.

Sri Kavali Narayana]

[19th March 1954

న్నాను. ఇప్పుడు ఏదో 150, 200 రూపాయలిచ్చి డాక్టర్లను పెట్టిండు. వల్ల గ్రామాలలోని ప్రజలకు, బీదవాండ్లకు ఏమి ప్రయోజనం జరగడం లేదు. లక్షలాది ప్రజలు పేదవాళ్ళున్నారు. వీరందరికి ఏలాంటి వైద్య సహాయం ఉండడంలేదు. పల్లెటూళ్ళలో ప్రజలు యేవిధంగా బాధపడుతున్నారో ఈ ఆఫీసర్లకు అర్థంకావడంలేదు. ముం మిక్కడ పంకాలక్రింద కూర్చోని హాయిగావుంటే, గ్రామాలలో ప్రజలు అక్కడ దో ను ల తో బాధపడుతూ యున్నారు. వారికష్టాలు మనకు తెలియవు.

తరువాత గ్రామాలలో చుట్టుప్రక్కల చిన్న చిన్న గొల్లలలో గోగునార వేయడమువల్ల, ఆ నుగు త్రాగుటచేత, కొన్నికొన్ని రోగాలు వస్తూ ఉంటాయి. ఈ విషయములలో నేను అక్కడ గ్రామమునబులకు ఈ విధముగా చేయకూడదు, ఇది తప్ప అని ప్రచారముచేశాను. కనుక ప్రజలలో హృదయపరివర్తన కలగనిదీ ప్రయోజనముండదు. మొత్తానికి బీదవాళ్ళకు, హరిజనులకు ఏలాంటి వైద్య సౌకర్యములేదు. డిస్ట్రిక్టులో డిస్పెన్సరీలు వచ్చాయి. కాని ఈ డిస్ట్రిక్టులో వ్యవహారాలన్నీ నాకు బాగా తెలుసురు. ఈ ప్రెసిడెన్సీ, మెంబర్లు ఎప్పుడూ ఈ టీదర్లను పీడిస్తూయూంటారు, వారి స్వలాభాలే ఎప్పుడు చూచుకొంటూ యుంటారు. నాళ్ళ పిల్లలకు డ్యూషు ఇవ్వకపోయి, వారి మాట వినకపోయిన వేరే రోల్లకు డ్రాగ్స్ ఇవ్వడం మొదలగు కష్టాలు పెడుతూయూంటారు. కనుక అటువంటివారి మీనేజ్ మెంట్ క్రింద ఉండే ఈ dispensaries వల్ల కూడా ఏమి ప్రయోజనములేదు. అక్కడ మందులుగూడ సరిగా ఉండవు. కనుక ముఖ్యంగా ఈ ఆఫీసర్లలోగాని, డాక్టర్లలోగాని, ప్రజలలోగాని, అందరిలోను హృదయ పరివర్తన కలగనిదే. పరిస్థితులు బాగవడవు. ప్రజలకు సరిగా వైద్యసహాయం జరగాలంటే ముఖ్యముగ ఈ వైద్యులలో హృదయ పరివర్తన ప్రజలపట్ల విశ్వాసము చాలా అవసరము. శ్రీకాకుళంలో ఆయుర్వేదము చక్కగ చదువుకొన్నటువంటి ఈశ్వర సత్యనారాయణ అనే వైద్యులున్నారు. ఆయనకు నేను శిష్యుడుకూడాను.

(Mike disconnected by the Hon. Speaker, as the
Hon. Member's time was over.)

Sri P. Rama Rao]

[19th March 1954

పరిస్థితులలో తాత్కాలిక సహాయముకూడా దొరకదు. ఏదైనా వైద్య సహాయము కావలసియుంటే నూరుమైళ్ళ దూరములోవున్న బెజవాడ, నూజివీడు, హాస్పిటల్స్-వెళ్ళవలసి వుంటుంది. భాగ్యవంతులు ఎంత ధనమైనా ఖర్చు పెట్టి దూరమైనా పోగలుగుతారు కాని డబ్బులేనివాళ్ల మొక్క దుస్థితియేమిటో, వీళ్ళకు వైద్యసహాయం ఏవిధంగా లభిస్తుందో ఆలోచించండి. కనుక సామాన్య పంజలకు వైద్యసహాయం యేవిధంగాను లేదనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. తిరుపూరు హాస్పిటలులో కొత్తగా ఒక మిటర్నిటీ వాగ్గురు, ప్రజా సహకారంతో జిల్లా వెల్ ఫేర్ కమిటీ కట్టించింది. ఆ కమిటీకి ఎల్లా కలెక్టరు అధ్యక్షులు. మంత్రి జ్యోతిరామారావుగారు ఆ వాగ్గురు 1952 లో ప్రారంభోత్సవము జరిపారు. కాని ఆ హాస్పిటలులో లేడి డాక్టరును గుంతవరకు వేయలేదు. మందులుగాని, beds గాని యేర్పాటు చేయలేదు. ఆఖరుకు ఒక సీనియరు సర్జనుగాని, Head nurse ను గాని వేయలేదు. తాలూకా కేంద్రములోవున్నదని చెప్పబడే హాస్పిటలులో స్త్రీలకు ఎటువంటివైద్యం లేదు. డాక్టరునుకూడా యీ హాస్పిటలులో వేయలేదు. హాస్పిటలులో యిటువంటి పరిస్థితులు వుంటున్నవి.

ఇకపోతే Rural Dispensaries విషయం చెప్పనవసరములేదు. గంపలగూడెంలో ఒక రూరల్ డిస్పెన్సరీ పెట్టారు. అక్కడ వుంటున్న డాక్టరుకు క్షయ రోగము రావడమువల్ల 8 కేలలు శెలవులో వెళ్ళాడు. 8 మాసములైనను వేరే డాక్టరును వేయలేదు. డిస్పెన్సరీ తెరువకుండా 8 మాసములు మూసివేసి వున్నది. Firda development scheme క్రింద మా తాలూకాలో రెడ్డిగూడెం అనే గ్రామంలో కొత్తగా ఒక Dispensary పెట్టారు. డాక్టరుమాత్రం వున్నాడు గాని మందులకు డబ్బు గ్రామంకాలేదు. ఇంతవరకు మందులు రాలేదు. మైలవరంలో వున్న L. F. హాస్పిటలు డాక్టరు లేకుండా సంవత్సరకాలం మూసివేయబడినది. ఈ హాస్పిటలు విషయములో వుమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రము వున్నప్పుడు అసెంబ్లీలో నేను ప్రశ్నలువేస్తే, మాకు ఆవిషయము తెలియదు అని అప్పటి మంత్రిగారు సమాధానం ఇచ్చారు. కాబట్టి యీ హాస్పిటలు మేనేజ్మెంటు, వైద్య సహాయము సక్రమముగా జరగడము

19th March 1954]

[Sri P. Rama Rao

లేదని మంత్రిగారు గుర్తించాలి. జిల్లాబోర్డు ఆధీనంలోని హాస్పిటల్స్ లో డాక్టర్లు చాలా తక్కువ స్కేల్ లు యిస్తారు. అందువల్ల డాక్టర్లు ఎవరూ కూడా రావడములేదు. వారికి ప్రభుత్వ స్కేలు ప్రకారం జీతాలు యిచ్చి వారు సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలి. వారి ప్రయివేటు ప్యాక్టీసు రద్దుచేయాలి. వాళ్ళకు జీతాలు 50 రూపాయలు, 60 రూపాయల కంటే జిల్లాబోర్డువారు ఎక్కువ యివ్వరు. వీలుఅయితే ప్రైవేటు ప్యాక్టీస్ చేసుకొని అంటారట. అటువంటప్పుడు ఎవరైనా రోగి హాస్పిటలు వద్దకు వెళ్ళితే ఆ డాక్టర్లు అక్కడ వుండకు. ఎంతసేపు కూర్చున్నప్పటికీనీ డాక్టర్లు కరబడకు. ఎక్కడికి వెళ్ళాడు అని అడిగితే, ఆయన ఎక్కడికో రోగిని చూడటానికి వెళ్ళాడు, ఎప్పుడువస్తాడో తెలియదని సమాధానం వస్తుంది. నిజంగా రోగికొరకు వెళ్లాడో, యింట్లోనే వున్నాడో, వేరే స్వంతపనిమీద వెళ్ళాడో ఎవరికెరుక! గనుక వీరు హాస్పిటలుకు కూడా రాని, పరిస్థితులు కూడా వుంటున్నవి. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులన్ని ప్రభుత్వంవారు దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతిజాలూకా కేంద్రాలలో వున్న హాస్పిటలును ప్రభుత్వం వెంటనే స్వాధీనపర్చుకొని సక్రమంగా నడపవలెను. రెండు, మూడు, మొదలైన వానలు సప్లయచేసి గ్రామాలకు కూడావెళ్లి వైద్య సహాయం అందేటట్లుగాచేస్తే ప్రజలకు సౌకర్యముగా వుంటుంది గనుక ప్రభుత్వము యీవిషయములో తగుశ్రద్ధ వహించి చర్య తీసుకొంటారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను. ప్రతిజిల్లాకు అంబులెన్సుకారును యేర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుచున్నాను.

Sri K. VEERANNA PADAL:—అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో వైద్యసహాయమునుగురించి ప్రభుత్వంవారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ప్రభుత్వము వారు ఏర్పరచిన హాస్పిటల్సుగాని, డిస్పెన్సరీలుగాని మొదలైన వానలు గాని యేర్పాటుచేయించి మా ఏజన్సీ ప్రాంతములో వైద్యసహాయము చేయించవలెను. మా ఏజన్సీ ప్రాంతము 1800 మైళ్ళ విస్తీర్ణముగలది. సముద్రమట్టమునకు మూడువేల అడుగుల ఎత్తునవున్నది. అక్కడ అంతయు కొండలు, అడవులువున్నవి. అక్కడవుండేది కొండజాతివారు. ఏ విధమైన వైద్య సహాయము లేక ఆ ప్రాంతపు ప్రజలకందరికీ-రోగములు వచ్చుచున్నవి. వైద్యసహాయం కష్టపరిస్థితులు ఎన్నోమైళ్ళు నడచురావాలి. పైగా

Sri Veeranna Padali]

[19th March 1954

రోడ్డుగూడా అంతంత మాత్రమే. బ్రికిషు సామ్రాజ్యములో కొద్దిరోడ్లు వేసినారు. ముద్రాపగుర్వం వచ్చినతరువాత ఒక రోడ్డును డావేయించలేదు. వైద్యసహాయం ఏజన్సీపాస్థాలకు అందుబాటులోలేదు. గూడెంతాల్కూ కాలో మాత్రం ఒక హాస్పిటలు ఏర్పాటుచేశారు. మా పాస్థాలలో మలేరియా న్యూమోనియా మొదలైన జ్వరములతో ఆపొంతపుప్రజలు ఎక్కువగా బాధపడుతూ ప్రయాణించుచున్నారని మా పాస్థాల ప్రజలకు వైద్యసహాయము విషయము మాట్లాడుట నీ సంగతి న్నాను. ప్రభుత్వం ఏవిధమైన శ్రద్ధవహించుచున్నట్లులేదు. మా ఏజన్సీ పాస్థాలలో నిమోనియా మొదలైన జ్వరాలు కాకుండా, యూస్ అనే జబ్బు ప్రబలంగావుంటున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఈజబ్బుకు మందులు కని పెట్టి సప్లయచేయించాలి. ప్రజలు చాలాబాధపడి చనిపోయినట్లున్నారు. ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించి మా ఏజన్సీపాస్థాలకు వైద్యసహాయం త్వరలో అన్నిచోట్లకు అందేట్లు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఈమధ్య మా కొండజాతిప్రజలు వారి వైద్యములన్ని విశేషపరచు కుంటూ తీర్మానాలుగూడాచేసి సంగ్రహిణికి పంపుతున్నారు. ఏజన్సీ పాస్థాలములంతయు అందుబాటుగా వైద్యసహాయము అందజేయుట అక్కడక్కడ సెంటర్లు ఏర్పరచి, కొండజాతివారికి సులభంగా వైద్యసహాయము అందేట్లు వ్యానులద్వారానో లేక జాబులద్వారానో తగు ఏర్పాట్లు చేయించవలసిన అవసరమువున్నది. ఏజన్సీపాస్థాలలోవున్న కొండజాతి వారికిగూడా యీ medical offices లో గాని, హాస్పిటల్సులోగాని, dispensaries లోగాని, పనులు యిప్పించవలెననినీ, వైద్యముచదువు కోటానికి preference యివ్వాలని కోరుతున్నాను. తక్కిన ప్రజలతో పాటు కాకుండా, వీలయినంతమందిని మాకొండజాతివారికి యీ హాస్పిటల్సులో ఉద్యోగాలుకూడా యిప్పించాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి చర్యతీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

పెదవలస గ్రామమునకు చుట్టూ 30 గ్రామాదులు యున్నవి. అందుకుగాను పెదవలస గ్రామములో ఒక dispensary యేర్పాటు చేయించి చుట్టూగ్రామాల ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేయించగలదులకు ప్రభుత్వమును కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

19th March 1954]

Sri M. R. APPA RAO :— అధ్యక్షా, యీ demand ను బలపరుస్తున్నాను. గౌ|| మంత్రిగారి ప్రపన్యాసములో గుంటూరు కళాశాలలో (Guntur Medical College) లో 3-వ తరగతి క్లాసు పెట్టారని చెప్పారు. దానికి నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను. మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థులను తీసుకోవటంలో merit ను పట్టి select చేస్తున్నారు. కొంతమంది బీదవిద్యార్థులు చదువుకొనుటకు చాల బాధపడుతున్నారు. పెండ్లిచేసుకుంటామని -వాగ్దానంచేసి కట్టుండబ్బుతో విద్య సేర్పుకోవలసివస్తోంది. అందుచేత బీదవిద్యార్థులకు scholarships ఎక్కువగా ఇచ్చేటట్లుగాచూచి, యిటువంటి విపరీత పరిస్థితినుంచి తప్పిస్తే చాలామంచిది.

ఇక Radiology విషయం చూస్తే, Madras లో Bernard Institute of Radiology వున్నది. కాని మనకు విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ లో Radiology లేదు. ఇది లేకపోవడంవల్ల cancer జబ్బువల్ల బాధపడేవారికి సహాయం జరగడంలేదు. డాక్టర్లు diagnose చేస్తేనే తప్ప రోగికి ప్రాణాపాయముకూడా కలుగుతోంది. అందుచేత ముఖ్యంగా King George Hospital లో cancer treatmentకు Radiology department పెట్టాలి. ఈమధ్య 10 రోజులక్రితం నేను విశాఖపట్నం హాస్పిటల్ చూచాను. అక్కడ T. B. రోగులు చాలామంది స్థలం చాలక బాధపడుతున్నారు, నేనొక patient ను పంపస్తే, ఆయనను ఖాళీలేదని పంపివేశారు. అందువల్ల అక్కడ T. B. కి separate గా ఒక building ను with more number of beds తో యేర్పాటు చేయడం మంచిది. రెండవది యిప్పుడు యీ T. B. ward upstairs లో వుంది. T. B. patients యెక్కలేని పరిస్థితులలోవుంటే, వారు ఆలాగునే బాధపడుతూ యెక్కిరావలసివస్తోంది. అందుచేత వారికి down stairs లో వేరే ward యేర్పాటుచేస్తే మంచిది.

ప్రతి తాలూకా Headquarters hospital లోను lady Doctors లేకపోవడంవల్ల స్త్రీల ప్రసూతి వైద్యం విషయంలో ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. అసలు యీ lady doctors కు వారికి యెక్కువ జీతాలు ఇస్తేనే కాని రామంట్లన్నారని యిదివరకు compo-

Sri M. R. Appa Rao]

[19th March 1954

site State లో వృద్ధులు నేను అడిగి వున్న సమస్యలను చెప్పారు. Advertisers చేసినా రామయన్నారని ముద్రికలు చెప్పారు. అందు చేత వారికి యెక్కువ జీతాలు యిచ్చి encourage చేయటం మంచిది.

Mobile units start చేసామన్నారు. మా సూజీవీడు తాలూకా అంతా వెనుకబడ్డ ప్రదేశము. రోల్లం సెంట్రలైజ్ చేశారు. ఆచుట్టు ప్రక్కలలోని ప్రజలు సూజీవీడు రావటం అంటే చాలా స్వేచ్ఛ. అక్కడ ఒక mobile unit పెట్టి ఆగ్రాహాలకు వైద్యసహాయం చేస్తే చాలా మంచిది.

మా తాలూకాలో రమంగుపేట పెద్ద గ్రామం. అధిక జనాభా గల గ్రామం. అక్కడ ఒక rural dispensary పెట్టి అక్కడ ప్రత్యేకంగా ఒక doctor ను పెట్టడం చాలా మంచిది. బందరు District Headquarters Hospital కూడా అక్కడనుంచి శ్రీ ఆంజనేయులు గారు చెప్పారు బాదరులో కూడా చాలా రోగులకు యిబ్బంది కలుగుచున్నది. ఇంతేగాక, అక్కడ ఒక Family planning section పెట్టడం మంచిది. ఎందుకంటే, Malthusian Theory ప్రకారం ప్రజలు ఎక్కువ అభివృద్ధి (సంఖ్యలో) చెందేస్తే అనువులోపుచడానికి ఒక family planning section పెట్టడం చాలా అవసరం.

ఇక త్వరలోగల విషయాలలో ముందుగా, preliminary stage లోనే, జాగ్రత్తపడినే శ్రేయస్కరం, తొందరగా తగ్గిపోవడానికి అవకాశం వుంది. B. C. G. vaccination దీనికి చాలావరకు తోడ్పడుతుంది. ఈ B. C. G. vaccination injections మద్రాసు లో ప్రజలకు పూరికే యిస్తున్నారు. దానివల్ల త్వర initial stage లోనే రాకుండా నివారించబడుచున్నది. అటువంటిది యిక్కడకూడా పెట్టాలి. శ్రీ మూర్తిరాజుగారు యివ్వాలి రాలేదనుకొంటాను. వారు చెప్పారు, భీమవరంలో ప్రకృతి వైద్యశాలవున్నది. అక్కడచాలా వ్యాధులను (ప్రకృతి వైద్యులు) కుదర్చారని, వైద్యవిషయంలో చాలా నిపుణులని చెప్పారు. వారికి ప్రభుత్వము తగు సహాయముచేసి, వారిని ప్రోత్సహించాలి.

19th March 1954]

[Sri M. R. Appa Rao

హిందూలని, యెంతవరకు వీలుంటే అంతవరకు వారికి సహాయము చేయాలని కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri D. RAMABRAHMAM.—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతము వైద్య శాఖామంత్రిగారు మనముండుపెట్టిన ఈవైద్య Demand పు support చేస్తూ, ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలను మాత్రమే చేయదలచును.

ఇప్పుడు మన వైద్యంలో యింగ్లీషు వైద్యమేగాక, నేచరోపతి వైద్యముచుగూడా పోత్సహించి, అభివృద్ధిపర్చాలని కొందరు మిత్రులు సూచించారు. నేచరోపతి వైద్యము చాలా అధికమైన ఖర్చుతోకూడు కొన్న వైద్యము. అది సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుండటము కష్టం. అందుచేత యిక్కడ మన హిందూదేశములో యెప్పటినుంచో అంటే పాచీనకాలంనుంచీ (పూర్వకాలంనుంచీ) కూడా యీఆయుర్వేద వైద్యముఅన్నది సామాన్యప్రజలకు అందుబాటులోవున్నది. మనప్రక్కన మైసూర్ స్టేట్లోకూడా ఈవైద్యాభివృద్ధిపరచుటకు, వారు అక్కడక్కడ కొన్ని కేంద్రములను rural parts లో పెట్టి నాటిని ప్రభుత్వపోతానా హముతో పొందగించి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలను చేకూరుస్తున్నారు. ఆరోగ్యభాగ్యం మొట్టమొదటిది గావున, అటువంటివైద్యము మనఆంధ్ర రాష్ట్రములోకూడా అభివృద్ధిపర్చాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇక్కడ మన ఆంధ్రదేశంలో కీ. శే. డాక్టరు కేసరిగారు, కీ. శే. డాక్టరు పండిత గోపాలాచార్యులుగారు మొదలైనవారు ఆరోగ్యవిధానమును వారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో యెంతో ముందుకు తీసుకువచ్చారు. అటువంటివైద్యమును మన రాష్ట్రవాస్తవంగాపెట్టి, ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు చేకూర్చుమని నేను కోరుతున్నాను.

పోతే, ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోను జిల్లాబోర్డు dispensaries వున్నవి. జిల్లాబోర్డులు యింతవరకు చాలాచిక్కులతోకూడుకొని, ఆర్థిక సోమతలేక నడపలేకపోతున్నవి. నా నిమోజకవర్గమైన కుప్పం పెద్ద centre అయినా అక్కడ జిల్లాబోర్డు dispensary మాత్రమే వున్నది. ఆ dispensary లో మందులు కొనడానికని జిల్లాబోర్డు ప్రతి సంవత్సరం టి వం ద ల రూపాయిలు grant యిస్తున్నారు. ఆ dispensary

Sri D. Ramabrahmam]

[19th March 1954

establishment క్రింద రు. 3,000 లు ఖర్చు అవుతున్నది. వాటికిచ్చే వేతనమంతకూడ మంచులఖర్చు సరినికిపోతే, ప్రజలకు ఎలాంటి వైద్య సౌకర్యాలు లుగూతాయో అలోచించండి. మట్టప్రక్క గ్రామాలు 300 ప్రస్తుతి. అక్కడ జనాభా ఒక లక్షకుపైగా ఉన్నది. అక్కడ వున్న Rural dispensary కి రు. 600 లు వైద్యానికి కావలసిన సుంకులకుగాను grant ఇస్తే, యంత్రాధ్వారేనా, ఎంత efficient man అయినా, అక్కడ ఎటువంటి వారిని నియమించినా, వచ్చే ప్రయోజనం వుండదు.

ప్రతితాలూకా కేంద్రంలోనుకూడా, ఒక గవర్నమెంటు హాస్పిటలుపెట్టి, అక్కడినుంచి ఆ మట్టప్రక్కల rural parts కు mobile van ఒకటిపెట్టి, ప్రతిఒక్క తాలూకాలోవుండే, మారుమూలంవున్న గ్రామాలకు వైద్య సహాయం అందుబాటు చెయ్యాలి. కేంద్రవది అక్కడపల్లెనూ శ్చలోవుండే రోడ్లు సరిగాలేవు. అటువంటి ప్రదేశాలలో mobile units ఎందుకు పెట్టరాకు? ఇప్పుడు అన్ని గోట్లకూడా గ్రామ స్వరాజ్యం తెస్తున్నారే మన ప్రభుత్వం! మన పంచాయితీ బోర్డులు అన్నిటికీకూడా వారికి కొంత విరాళాలుయిచ్చి అక్కడవున్న రోడ్లు రోగాదార్లను బాగు చేయాలని అంటున్నాను. అవి బాగుచేయబడుటకు సూతనంగా వచ్చే యువకులు, పంజాయతీబోర్డు పెరిగి డెంటు చాలామరుకుగా పనిచేస్తారు. అటుచేత యీ mobile units పెట్టే లోపల వారు రోడ్లు తయారుచేస్తారు. అందుకు మెటనే mobile vans పెట్టకుండా ప్రతి ఒక్క తాలూకాలోనూ యేర్పాటుచేయాలని కొరుతున్నాను. అంతేకాకుండా తాలూకా కేంద్రాలలో lady doctors లేక ప్రజలు చాలా దురవస్థల పాలవుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా, స్త్రీలు ప్రసూతి కాలంలో, వారికి ఒక పెద్దకష్టం గడిచిపోతున్నది. అటువంటి సందర్భాలలో యీ lady doctors లేక పోవడంవల్ల, male doctors treat చేయలేక పోవడంవల్ల సుఖప్రసవం కాక పోవడంవల్ల, అక్కడ చాలా అనకూల పరిస్థితులు యేర్పడుతున్నాయి. అందుచేత, ప్రత్యేకంగా తాలూకా కేంద్రంలో ఒక lady doctor ను యేర్పాటు చేయాలి. పైగా, వారికి male doctor కు యిచ్చే జీతాలకన్న 20% అదనంగా యిచ్చినట్లయితే, medical department కు కూడా

19th March 1954]

[Sri D. Ramabrahmam

స్త్రీలు రావడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు వారు medical department కు రాకుండా, clerical appointments కు పోతున్నారు. పత్రి ఒక్క స్త్రీ అట్లా పోవటంవల్ల, యిక్కడ medical department లో పనులు స్థంభించి పోతున్నాయనే విషయం నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇక మీదటనైనా, medical colleges లో స్త్రీలకు ప్రత్యేక అవకాశాలు కలుగజేసి, వారికి clerical appointments లో అంత scope యివ్వకూడదని, ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తూ, యితటితో విరమిస్తున్నాను.

* Sri S. NARAYANAPPA:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తెచ్చిన యీ Demand ను బలపరుస్తూ ప్రతిపక్షం వారు తెచ్చిన cut motion ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

అయితే నేను కొన్ని సూచనలను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వదలచినాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కానికి ముఖ్యంగా పల్లెటూళ్ళలోవుండే రైతాంగానికి, కూలిప్రజానీకానికి వైద్యసహాయం చేకూర్చడానికి వెన్వెంటనే అందుకు ఒక విధానమును అమలుపరచి, ప్రజలు ఆశించినట్లుగా వారికి వుపయోగపరుస్తారని నేను ఆశించుచున్నాను. ఈ విషయంలో నేనుకొన్ని సూచనలు చెప్పి విరమిస్తున్నాను.

ప్రజలు సుఖముగ వుండుటకు సంబంధించి ఇది రెండుభాగాలుగా వున్నది. మొదటిది: Medical Department, రెండవది రోగం రాకుండా, నివారించే పద్ధతి పబ్లిక్ హెల్త్ డిపార్టుమెంటు. ఆరోగ్యశాఖకు సంబంధించినంతవరకు Health Officers, Health Inspectors, Sanitary Inspectors, Vaccinators అని వున్నారు. Health Department మెడికల్ డిపార్టుమెంటుకంటే ముఖ్యమైనది, ఇది ప్రెవెంట్యూ (Preventive side) పనిచేయు డిపార్టుమెంటు. ఈ డిపార్టుమెంటుకు పల్లెలలోని ప్రజలకు ఎక్కువసంబంధించి వుంటుంది. ఈనాడు పల్లెలలో drinking water supply లేక ఎన్నియో రోగములు ప్రబలుచున్నవి. వాటిని అరికట్టడానికి తగిన సౌకర్యాలు యీ rural water supply scheme క్రింద చేయాలి. ఇది Public Health Department క్రిందికి వస్తుంది. Public Health Minister గారు

Sri S. Narayanappa

[19th March 1954]

త్రాగుడునీటి సౌకర్యము ప్రతి పల్లె లో ను యేర్పాటుచేసే విధానం, యేర్పాటు చేయవలయును. మా గుత్తి తాలూకాలోని గ్రామాలలో చేగడి పల్లెలు యెక్కువ. ఆ చేగడిపల్లె ప్రాంతాలలో నీటి సౌకర్యాలు మిక్కిలి తక్కువ.

ఈ చేగడిపల్లె ప్రాంతంలో అక్కడక్కడ గుంటలను ఏర్పాటుచేసి వర్షాకాలమున వచ్చి ఆ గుంటలలో నిలచిన నీటిని త్రాగుతారు. ప్రజలు ఈ విధంగా త్రాగే నీటివల్ల చాలారోగములు కలిగి ముఖ్యముగా నారికురుపులవల్ల బాధ పడుతున్నారు. ప్రజలయొక్క కష్టాలను, ఈ రోగాలను పోగొట్టవలయునంటే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇదిగాక ప్రతి సంవత్సరం మసూచికం అనేరోగంవల్ల చాలా మంది మృత్యువాత బడుతున్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినను వాగు కురూపులగు చున్నారు. పిల్లలకు ఎక్కువగా వచ్చును. ఇదిచాలా ప్రమాదకరమైనరోగం. ఇది వయస్సుకలవాండ్రకు కూడా వస్తుంది. ఈ వ్యాధివల్ల చాలామంది గ్రామాల్లో చనిపోతున్నారు. దీన్ని పోగొట్టడానికి మార్గాలేమిటో ఇంతవరకు కనిపెట్టలేదు. కొంతవరకు జరుగుచున్న విధానము పెద్ద ఎత్తున జరిపించి సహాయం చేయాలి.

కుష్టు రోగులసంఖ్య ఇప్పుడు పెరుగుచున్నది. దీనికి ఏ విధమైన రోగ నివారణకు చర్య తీసుకోవడములేదు. ఇది అంటువ్యాధి. దీని వల్ల భావి సంతతులవారికి అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందుచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద కొన్ని కేంద్రములు యేర్పాటుచేసి యీ కుష్టు రోగులందరికీ, వైద్య సౌకర్యాలు కలుగజేసి, వారిని ఆరోగ్య వాతులుగా చేయవలసి యున్నది. ఉరవకొండ L. F. ఆస్పత్రిని గవర్నమెంటువారు స్వాధీనం చేసుకొని సిర్వహిస్తే బాగుంటుందని కోరినాము. విజ్ఞప్తులు కూడా పంపించాము. ఇంతలో జిల్లాబోర్డుకు స్పెషలు ఆఫీసరు రాగానే ఈ Dispensary లో వున్నటువంటి M. B. B. S. డాక్టరును తీసివేసి, L. M. P. డాక్టరును నియమించుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవనివిన్నాము. ఇప్పుడు M. B. B. S. డాక్టరుపోతే ప్రజలు చాలాకష్టాలకు లోనౌతారు. అందుచేత ప్రభుత్వంవారు ఈ యిబ్బందిని గుర్తించి ఆ స్పెషల్ ఆఫీసరుకు

19th March 1954]

[Sri S. Narayappa

ఉత్తర్వులు పంపించి ఆ డాక్టరును నిలబెడతారని ఆసిస్తున్నాను. అంతపురం జిల్లా అంతటికి అంగంపురంలో ఒక పెద్ద ఆస్పత్రివుంది. అది చెరువు గట్టుకింద ఉంది. అది ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతము కాదు. అందుచేత మరొక అరుకూలమైన ప్రదేశానికి మార్పునుని కోరుతున్నాను. ఈ కోరిక చాలా సులభమైనదిగా ఉంది. డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవ్ రెడ్డి గారికి కూడా ఈ సంగతి తెలుసు. గౌ. శ్రీ సంజీవయ్యగారికి కూడా విజ్ఞప్తులు చేశాం. వారు మీరు అగనీల, అక్కడకు వచ్చిన గౌ. మంత్రులందరూ కూడా విజ్ఞప్తులు చేసాన్నారు. వెంటనే జిల్లా కేంద్రములోయూ ఈ ఆస్పత్రిని ఆరోగ్యకరమైన ప్రాంతముకు అందుబాటులో నున్న మరొక మైన చోటకు మార్పించవలయును. ఇది చాలా ఉపయోగమైన కార్యం జిల్లా ప్రజలకు మేలుచేసిన వారవుతారు. ప్రభుత్వం వెడచేసిన పెట్టక యీ పని నేరవేర్చుదురని ఆశించుచున్నాను.

1. ఈ Health Department లో Health Inspectors ఉన్నారు. వీరికి ప్రమోషన్లు ఏమీలేవు. ఇతర డిపార్టుమెంట్లలో అయితే అనగా ఒక పోలీసు డిపార్టుమెంట్ లు తీసుకోండి. ఉదాహరణకు అతను రైటరు అయి, హెడ్ కానిస్టేబుల్ అయి, తరువాత Sub-Inspector అయి, అక్కడనుండి సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరయి, Dy. S. P. వరకు కూడా ప్రమోషన్లు వచ్చు అవకాశం కూడా ఉంది. కాని ఈ డిపార్టుమెంట్ లో వ్యాక్సి నేటర్లు, వ్యాక్సి నేటర్లుగా ఉండవలసిందే. హెల్త్ ఇన్స్పెక్టర్లు అట్లనే ఉండవలసిందే. అందుచేత ఈ వ్యాక్సి నేటర్లకు హెల్త్ ఇన్స్పెక్టర్లకు ప్రమోషన్లు ఇచ్చి వారికి ప్రోత్సాహమిచ్చిన కొంచెం చురుగ్గా ఉత్సాహంతో పనిచేస్తారని ఆశించుచున్నాను. తరువాత ఈ department లో ఎక్కువ దుబారాఖర్చులు తగ్గించవలయును. ట్రావెలింగ్ అలవెన్సులకింద అయ్యే ఖర్చులు తగ్గించాలి. తరువాత డాక్టర్లను ఒక చోటనుండి ఇంకోచోటికి అనగా మిక్కిలి దూరప్రదేశానికి మార్చుకుంటూ ఉండే పద్ధతి అమలు జరపాలి. ఆలా చేస్తారని ఆసిస్తున్నాను ఎంతో డబ్బు ప్రభుత్వానికి మిగులునదిగూడా తెలుపుచు, ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

The House then adjourned to meet at 11 a.m. on 19th March 54.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

(Vide Answer to Legislative Assembly Starred Question No. 585.)

STATEMENT SHOWING THE VILLAGES OF KOVUR AND POLAVARAM TALUKS IN WEST GODAVARI DISTRICT FROM WHICH APPLICATIONS HAVE BEEN RECEIVED FOR PROVISION OF HOUSE SITES TO THE HARIJANS AND THE STAGE OF EACH CASE.

S. No.	Name of the village.	Date on which the scheme for.		Reasons for the pendency.
		No. of families to be provided	acquisition was sanctioned (in pending cases only) by Collector.	
1	2	3	4	5
1.	Markondapadu, Kovur Tq.	31		
2.	Chendravaram h/o Mallavaram	28		
3.	Duddukur, Kovur Tq.	82		
4.	Dharmavaram, Kovur Tq.	52		
5.	Kunkudumilli h/o Markondapadu, Kovur Tq.	50	1-4-46	Award passed and sites granted to the Harijans. Draft notification was published. But it was subsequently found during the enquiry that

1 2 3 4 5

all the applicants need not be provided with house sites. There is also some legal aspects involved in it and the matter is under investigation. Draft declaration and Draft Notification under emergency provision are being prepared and will be submitted shortly.

Award passed and sites granted to the Harijans.

Draft Declaration proposals are submitted to the Government.

Award passed and sites granted to the Harijans.

6. Brahmanagudem Kovur Tq.
7. Aurangabad h/o Vemulur
8. Nidadavolu, Kovur Tq.
9. Pangidigudem. Kovur Tq.
10. Pasivedala, Kovur Tq.
11. Nandamur "
12. Chinnayagudem Kovur Tq.

48 }
40 }
40 }
48 }
32 }
47 }
80 }

14-11-47

13. Bhimole "
14. Malakapalli "
15. Peddavam "

40 }
100 }
50 }

16. D. Muppavaram Kovur Tq.

11—11—48

D. D. proposals are submitted to the Government.

17. Tyajampudi

131

Award passed and sites granted to the Harijans.

II. YEAR.

18. Chityala Kovur Tq.

40

22—12—45

Not yet taken up for want of funds.

19. Kovur Town

41

7— 2—52

D. D. proposals are submitted to the Government.

20. Chikkalla, Kovur Tq.

54

Award passed and sites granted to Harijans.

21. Settipeta Kovur Tq.

58

11—11—48

The passing of award is held up for want of funds.

22. Gopalapuram Kovur Tq.

40

30— 4—47

Not yet taken for want of funds.

23. Pandalaparru

64

22—12—49

D. D. Proposals are submitted to Government.

24. Vadapalli

46 }

22—12—45

Not yet taken up for want of funds.

25. Chidipi

40 }

16— 4—46

26. Tadipudi, Polavaram Tq.

30

Awards passed and sites granted to Harijans.

1	2	3	4	5
III YEAR.				
27.	Mahalaxmipeta h/o Gutala, Polavaram Tq.	40	31— 8—49	Not yet taken up for want of funds.
28.	Vellachintalagudem, Kovur Tq.	80	30— 6—45	
29.	Pongutur, Kovur Tq.	60	24—11—45	
30.	Dhumanthunigudem Kovur Tq.	30	23— 2—46	
31.	Yadavole, Kovur Tq.	66	29— 5—46	
32.	Daravaram "	40	29— 6—46	
33.	Devulapalli "	50	22— 7—46	
34.	Lakkavaram "	74	12— 5—47	
35.	Kethavaram "	20	13— 5—47	
36.	Guravayagudem "	30	8— 3—47	
37.	Gajjaram "	48	10— 3—47	
IV. YEAR.				
38.	Nidadavolu "	80		Award passed and sites granted to the Harijans.
39.	Vadalakuuta "	40	20— 7—47	
40.	Rajavaram "	107	10— 4—49	Programmed to be taken up in the 4th and 5th years of the
41.	Ghopparamanagudem Kovur Tq.	24	29— 6—47	
42.	Bandapuram "	33	29— 6—47	
43.	Samisrigudem "	20	25— 2—48	
44.	Thegummi "	20	16—11—48	
45.	Kovvurapadu "	40	2— 3—49	

1	2	3	4	5
V. YEAR.				
46. Tadmalla	Kovur Tq.	40	30—3—47	Five Year Plan i. e., during 1954-55 and 1955-56 respectively
47. Munipalli	"	50	11—7—47	
48. Peddevam	"	74	30—8—48	
49. Yernagudem	"	150	19—7—49	
50. Nelatur (Chagallu)	Kovur Tq.			
51. Kumaradevam	"	96	31—8—49	
*52. Purushottapalli	"	98	19—9—49	
			3—12—46	D.D. Proposals submitted to the Government.
*53. Arikarevular	"		29—11—52	D. N. and D. D. proposals are due from the Special Revenue Inspector.
*54. Sangayagudem	"		5—11—51	Will be taken up in due course along with items 38 to 51 when funds are available.
*55. Ballipadu, Polavaram Tq.			15—1—53	D. N. and D. D. Proposals are due from the Special Revenue Inspector.
* Not included in the Five Year Programme.				

D. N. Draft Notification.
D. D. Draft Declaration.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

[*Vide* ANSWER TO CLAUSES (a) AND (b) OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY STARRED QUESTION No. 303]*Statement of Bore wells in the State — District-war — Number out of use and steps taken to repair them.*

Serial Number.	District.	Number of		Remarks.
		Bore-wells with Rural Water supply pumps.	Bore-wells out of use.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	East Godavari	5	4	1 in working order. 3 estimates submitted. 1 to be converted into open draw-well.
2	West Godavari	17	15	2 in working order- 10 to be converted into open draw-well. 2 estimates submitted. 3 to be inspected.
3	Krishna	5	4	1 converted into draw-well and pump deleted. 3 to be excavated into open-well 1 to be repaired.

